

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
215. (1535.) szám

Kedves olvasónk!

Az utóbbi időben ismét megszorodtak a posta által kézbesített Új Magyar Szó-előfizetésekkel kapcsolatos panaszok. Ha bármilyen problémával szembesül lapunk postai kézbesítését illetően, kérjük, jelezze Bérés Attila terjesztési menedzsernek a 0788-318-353 telefonszámon vagy a difuzare@maszol.ro e-mail címen.

Köszönjük!

BNR-valutaárfolyamok

1 euró	4,3585 ▲
1 amerikai dollár	3,1626 ▲
100 magyar forint	1,4209 ▲

Aktuális

2

Lefújták a görög népszavazást

Visszavonta a sok vihart kavart népszavazási javaslatát Papandreu görög kormányfő tegnap. A politikus szerint erre nem lesz szükség, ha sikerül megegyeznie az ellenzékkel. A BBC közben úgy értesült, hogy Papandreu lemond, és szakértői kormány alakul Athénban.

Társadalom

7

„Szépen zöldül” Hargita megye

Hargita megye élen jár a Környezetvédelmi Alapból finanszírozott integrált ivóvíz- és csatornarendszerek építését, felújítását és bővítését célzó program pályázatainál – jelentette ki Borbély László környezetvédelmi és erdészeti miniszter Csíkszeredában.

Vezércikk

3

Kenyér és cirkusz

A megszorítások sora nem ér itt véget, hanem jövőre folytatódik. A kormány képtelen az államkassza bevételeinek növelésére, így csak a kiadások további csökkentésével képes egyensúlyban tartani a düledező országszekeret. No meg az IMF kegyelemkenyerével: a Valutaalaptól felvett újabb kölcsönökkel, amelyeknek kamatait hamarosan el kell kezdeni kifizetni. ▶

Salamon Márton László

Engedetlen előljárók

*Nem hajlandók bírságot fizetni a személyi számuk közzétételéért megtagadó személyeket***ÜMSZ-összeállítás**

▶ Nem hajlandók megbírságot fizetni az erdélyi polgármesterek azok a személyeket, akik nem közölték személyi számukat a kérdőbiztosokkal a népszámláláskor. A törvény szerint az adat közzétételéért ötezer lejig terjedő bírság jár, amelyet a helyi önkormányzatoknak kell behajtaniuk. A polgármesterek azonban lázadnak a rájuk rótt feladat ellen, arra hivatkozva, hogy az Országos Statisztikai Intézet (INS) félretájékoztatta a lakosságot a személyi számmal kapcsolatban. Ezt elsőként Ilyés Gyula szatmárné-

meti városgazda tette szóvá, aki újságírói kérdésre válaszolva kifakadt: „hogyan bírságot fizethet meg egy állami intézmény olyasvalakit, akit egy másik állami intézmény félretájékoztatt?” A polgármester arra utalt, hogy a népszámlálás első napjaiban az INS szóvivője közölte: a személyi szám közzététele nem kötelező. A szóvivőt utóbb mevesztették, s az intézmény kénytelen volt helyesbíteni: a személyi számot kötelező bediktálni a kérdőbiztosnak, az adatközlés megtagadásáért pedig bírság jár.

„Bírságot fizet az INS, ha akar. Évek óta zajlik a népszámlálás szervezése, Szatmárnémetibe meg-

Ilyés Gyula

Fotó: Tofán Levente

is csak az utolsó pillanatban érkeztek meg a kérdőívek. A népszámlálás első napja előtt egész éjszaka benn kellett tartanunk a városi házi alkalmazottainkat, hogy az adatrögzítés reggel zökkenőmentesen elkezdődhessen. És most pont az INS emleget bírságokat?” – zúgolódtatott Ilyés Gyula. A polgármester szerint a bírságok behajtása amúgy sem könnyű feladat. „Tanúkra van szükség, jegyzőkönyvekre... Romániában nem olyan könnyű bírságokat behajtani. Ha pedig büntettek, tényleg azt hiszik, hogy az érintettek ki is fogják fizetni?” – sorolta ellenérveit az előljáró.

Folytatása 7. oldalon ▶

Kelendő Székelyföld Bukarestben

Farkas István

▶ Téli sportok, kalandturizmus és más szabadidős tevékenységek székelyföldi szintű kínálatát mutatja be a bukaresti Romexpo egyik pavilonjában felállított, tegnap délben megnyitott Székely-

föld-stand. A vasárnapig tartó turisztikai vásáron a székely párt jelképező bábuk az ezúttal téli környezetbe helyezték, a menyecske szánon, a göbét pedig sílécen láthatják. A látogatókat azonban jobban vonzotta a székely „terülj-terülj asztalka”, az

apró kockákra vágott szalonnát és sajtot két kézzel tömték szájukba a „turizmusra” éhesek, az éllelmebbek pedig a magukkal hozott szatyorba is bőven pakoltak a pityókás kenyérből, illetve a nagyobb sajt- és sonkaszeletekből. Folytatása a 3. oldalon ▶

Vegyétek és egyétek. Gyorsan fogyott a bukaresti Romexpo székely standján kínált óriási házikenyer

A szerző felvétele

Bírálat a bírácoknak

M. Á. Zs.

▶ Traian Băsescu államfő tegnap arra szólította fel a bírácokat, hogy amikor bizonyos társadalmi kategóriák jövedelmének csökkentését előíró törvények ellenében hoznak ítéletet, akkor ne csak a kártérítések összegét határozzák meg, hanem azt a forrást is jelöljék meg, amelyből az összeget kifizetheti az állam. Hozzátette, a bércsökkenés kapcsán hozott bírósági ítéletek 9 milliárd lej kifizetésére kötelezik az államot. „Maholnap azt is bírósági döntés fogja előírni, hogy ki legyen Románia államfője” – ironizált Băsescu. Folytatása a 3. oldalon ▶

Markó: törvényen kívül a MOGYE

Antal Erika

▶ A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (MOGYE) „lassan a törvényen kívül kerül” azáltal, hogy nincs érvényes egyetemi chartája – jelentette ki tegnap az MTI-nek Markó Béla oktatásért felelős miniszterelnök-helyettes, miután a MOGYE szenátusa a szaktárca utasításával dacolva szerda délutáni ülésén nem volt hajlandó beépíteni az egyetemi chartába a magyar tagozat létrehozását lehetővé tevő cikkelyeket. Markó szerint az egyetem továbbra sem tartja tiszteletben a törvényt, így a szaktárca így nem fogadhatja el az intézmény működési szabályzatát. Folytatása a 3. oldalon ▶

Mai mellékletünk:

úmsz színekép

Röviden

Letartóztatták a kamionsofórt

A tőkölí rabkórházba szállították azt a román kamionost, aki az a magyarországi M43-as autópályán hétfőre virradóan történt, tizenegy halálos áldozatot követelő balesetet okozta, miután a Szegedi Városi Bíróság tegnap harminc napra elrendelte előzetes letartóztatását. Újabb műtét vár még a napokban arra a férfira, aki a tizenöt személyes kisbuszban utazók közül egyedüliként élte túl a tömegszerencsétlenséget? közölte Molnár Zsolt, a Szegedi Tudományegyetem Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézetének vezetője.

Az LMP segít az UMDSZ-nek

Az LMP segítséget ígért az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetségnek (UMDSZ) a magyar igazolványok kiadásával kapcsolatos ügyben – jelentették be tegnap a két szervezet budapesti megbeszélését követően. A magyar Külügyminisztérium tavaly októberben egy vizsgálatot követően döntött úgy, hogy a magyar igazolványokkal kapcsolatos rendezetlen körülmények miatt felfüggeszti az UMDSZ jogát a vízumok beszerzéséhez szükséges támogató nyilatkozatok kiadására.

Komptúz a Vörös-tengeren

Kigyulladt és elsüllyedt egy komp tegnap a Vörös-tengeren. A több mint 1200 utast kimentették, halálos áldozat nincs, mindössze hatan sérültek meg – közölték az egyiptomi hatóságok. A hajó a jordániai Akaba kikötőjéből tartott az egyiptomi Nuveibába. Az utasok zömmel hazafelé tartó egyiptomi vendégmunkások voltak.

Katalin hercegnő jótékonykodik

Az éhínség sújtotta kelet-afrikai országokba tervez látogatást Katalin cambridge-i hercegnő (Vilmos herceg felesége), hogy ezzel teremtse nemzetközi figyelmet és nyújtson segítséget az elmúlt ötven év legsúlyosabb szárazságával küzdő régió gyermekeinek. A hercegnő az ENSZ Gyermekalapjának (UNICEF) koppenhágai központi raktárában tett látogatása során adott először interjút azóta, hogy a brit királyi család tagja lett. Egy segélymunkás azt is elárulta, hogy először Kenyába kíván utazni.

Békítik Belgrádot és Pristinát

Szerbiának és Koszovónak folytatnia kell a párbeszédet, és Belgrádnak fokoznia kell erőfeszítéseit, hogy rendeződjenek kapcsolataik.

latai Pristinával – jelentette ki Jerzy Buzek, az Európai Parlament elnöke (képiünkön) tegnap a szerb parlament képviselői előtt.

Obama a legbefolyásosabb

Egy helyet javítva tavalyi eredményén a dobogó legfelső fokán végzett idén Barack Obama amerikai elnök a világ legbefolyásosabb embereinek versenyében – derül ki a *Forbes* című amerikai üzleti magazin minap közzétett listájából. A 2010-ben aranyérmert szerzett Hu Csin-tao kínai elnök az idén a harmadik helyre csúszott vissza, a második helyen pedig Vlagyimir Putyin orosz miniszterelnök végzett, akinek minden esélye megvan arra, hogy 2012-ben ismét Oroszország elnöke legyen.

Lefújtták a népszavazást

Mégsem ír ki referendumot a görög kormány az európai mentőcsomagról

Gy. Z.

Visszavonta a sok vihart kavart népszavazási javaslatát Jeorjiosz Papandreu görög kormányfő tegnap. Mint ismeretes, az európai mentőcsomagról szóló referendum hírére gyorsan reagált a piac, az európai tőzsdék azonnal zuhanni kezdtek, és esett az euró árfolyama is. A szocialista politikus szerint a referendumra nem lesz szükség, ha sikerül megegyeznie az ellenzékkel. A konzervatívok délután jelezték, hogy hajlandóak lennének támogatni az európai mentőcsomagot. A múlt héten aláírt megállapodást a közeljövőben

ratifikálná a parlament – jelentette be a konzervatívok vezére, Antonis Samaras.

Átmeneti kormány alakul?

A BBC úgy értesült, hogy Papandreu lemond. A kormányfő távozásának hírére az európai tőzsdéindexek erősödni kezdtek abban bízva, hogy mindenképpen elmarad a bejelentett népszavazás. Az első hírek szerint Görögországban szakértői kabinet alakul, amely addig lesz kormányon, amíg a mentőcsomaggal a kapcsolatos megszorító intézkedéseket elfogadják. Utána új választásokat írnak ki. Az átmeneti

kormányban kizárólag szakértők vennének részt, a kormány élén egyes hírek szerint az Európai Központi Bank görög alelnöke, Loukas Papademos állna.

Párizs és Berlin ultimátuma

Az eurózóna válsága és a világgazdaság lassulása határozza meg a világ 19 legfejlettebb gazdaságú, illetve vezető feltörekvő országát, valamint az Európai Uniót tömörítő csoport, a G20-ak kétnapos csúcstalálkozóját, amely tegnap délután kezdődött meg a dél-franciaországi Cannesban. A görög népszavazásról történt hétfői meglepetésszerű beje-

lentes teljesen felborította a G20-ak találkozásának tervezett menetrendjét, amelyet a világgazdaságban láncreakciót is indítható görög belpolitikai válság alakulása tovább módosíthat. Párizs és Berlin szerda este ultimátumot intézett Athénhez, amelyben arra szólították fel a görögöket, hogy a meglepetésszerűen kiírt népszavazáson arról döntsenek: ki akar-e lépni az eurózónából vagy sem. A világ „jó hírekre vár Görögországból, és nem egzotikus vagy populisták bejelentésekre” – mondta az orosz elnök a találkózón. Dmitrij Medvegyev hozzátette: „Remélem, hogy nem kell túl sokáig várnunk.”

Ebédelnek a G-20-ak. Angela Merkel magyaráz, mögötte Nicolas Sarkozy mintha rimánkodna a szemközt ülő, zord képet vágó Jeorjiosz Papandreunak

Rasmussen: sikeres a NATO

MTI

Mérföldkőnek nevezte Anders Fogh Rasmussen tegnap Brüsszelben, hogy a szövetség irányítása alatt kiképzett afganisztáni biztonsági erők létszáma túllépte a 300 ezres határt. A NATO-főtisztár kiemelte, hogy Afganisztánban a biztonsági ellenőrzés átadása a helyieknek az előzetes elképzelések szerint halad. A Líbia elleni nemzetközi fegyverembargó még érvényben van, és az ENSZ minden tagállamának kötelessége gondoskodni a betartásáról, annak ellenére, hogy a NATO befejezte a térségben zajló műveletét – figyelmeztetett egyúttal Rasmussen. A NATO új stratégiai koncepciója, a megújuló szövetség kiállta első

erőpróbáját Líbiában – lapította meg ugyancsak tegnap, de már Budapesten Kövér László a XV. nemzetközi NATO-konferencián. A megmérettetést jelentő arab tavasz során bebizonyosodott: ha a helyzet úgy kívánja, az európai szövetségesek képesek az élre állni, és az atlanti szervezet azonnali egységes fellépésével kell számolni – hangsúlyozta megnyitójában a magyar Országgyűlés elnöke. Martonyi János magyar külügyminiszter szintén azt emelte ki előadásában, hogy a NATO a líbiai válság megoldásában kimagaslóan jól teljesített. Hende Csaba magyar honvédelmi miniszter szerint Magyarország kibérvédelmi stratégiát dolgoz ki, erre a honvédelmi tárca jövő évi költségvetése külön forrást tartalmaz. ◀

Íránt is bombázni fogják?

Hírösszefoglaló

A brit *The Guardian* című lap tegnapi cikke szerint az Egyesült Államok és Nagy-Britannia felkészült egy esetleges Irán elleni támadásra. Az újság azt írja: Amerikát különösen aggasztja, hogy Teherán nem akarja leállítani urániumdúsítási programját. A sajtóhírek arról szólnak, hogy Nagy-Britannia készen állna a segítségre az Irán elleni katonai műveletben, bár a brit kormány néhány tagja ellenzi az ilyen jellegű kalandot. Brit értesülések szerint, ha sor kerül egy Irán elleni beavatkozásra, az Egyesült Államok brit hajókról, és az Indiai-óceánon lévő brit fennhatóság alatt álló Diego Garcia szigetről fog rakétákat indítani. A *The Guardian* cikke sze-

rint az Irán elleni csapáshoz a Moammer el-Kadhafi diktátor rendszerét megdöntő, Líbia elleni sikeres hadjárat „hozta meg a kedvet”.

Netanjahu, Barak és Avigdor Liberman külügyminiszter állítólag a katonai beavatkozás mellett van, és próbálja meggyőzni a kormány többi, befolyásos tagját, akik inkább a gazdasági nyomásgyakorlást részesítik előnyben.

Teherán is megszólalt az ügyben: Irán kész „megbüntetni” a szuverenitását megsértő akciókat, függetlenül az elkövetőtől. „Az Egyesült Államok pontosan tudja, hogy a cionista rezsim támadása nem csak az említett rezsimnek, hanem Amerikának is hatalmas károkat fog okozni” – jelentette ki tegnap egy iráni katonai vezető. ◀

Újabb segélyek Gázának

ÚMSZ

Újabb kísérletet tesznek több ország aktivistái, hogy hajóikkal áttörjék a Gázai-övezet köré vont izraeli blokádot. Az Saoirse és a kanadai Tahrir nevű hajó a dél-törökországi Fethiye kikötőjéből futott ki Rhodosz szigete irányába – közölte Selçuk Ünal, az ankarai külügyminisztérium szóvivője tegnap a CNN török nyelvű adásában. A hajókon tartózkodó 27 aktivista Írországból, Ausztráliából, az Egyesült Államokból és más országokból érkeztek, hogy

egyebek mellett gyógyszereket szállítsanak. Török állampolgár nincs a fedélzeten – tette hozzá Ünal.

Közben Izrael, amely 1949 óta tagja az UNESCO-nak, tegnap ugyancsak befagyasztotta költség-hozzájárulását, miután a szervezet teljes jogú tagnak fölvetette a palesztinokat.

Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnök a döntést azzal indokolta, hogy a palesztin fél csak mímelte hajlandóságát a béketárgyalások folytatására. Izrael éves tagdíja 1,45 millió eurót tesz ki. ◀

Ha bombák hullanának az égből. Izraeli katonák hadgyakorlatot tartanak

Oltean: nemzet- állam vagyunk!

ÚMSZ

Románia nem nemzetállam, és megtörténhet, hogy az RMDSZ nem szavazza meg az alkotmánymódosítást, ha az alaptörvényből nem kerül ki ez a kitétel – jelentette ki tegnap Frunda György, a szövetség Maros megyei szenátora annak kapcsán, hogy az RMDSZ képviselőházi frakciója a nemzetállam meghatározás törlését kezdeményezte az alkotmány első cikkelyéből. A *Radio France Internationale*-nak (RFI) nyilatkozó Frunda leszögezte: miközben egyes országok az első világháború után, sőt már az előtt nemzetállamként határozták meg magukat, a második világháborút követően, az ötvenes években éppen Franciaország, a nemzetállam meghatározás kitárlója iktatta ki alkotmányából ezt a meghatározást. Ioan Oltean, a Demokrata Liberális Párt (PDL) főtitkára szerint „nagyon egyszerű oka” van annak, hogy alakulta ellenzi az RMDSZ javaslatát. Az ÚMSZ kérdésére válaszolva emlékeztetett arra, hogy az alkotmány 152. cikkelyének első bekezdése kimondja: a Románia nemzetállami jellegére, függetlenségére és feloszthatatlanságára vonatkozó alkotmányos paragrafus nem lehet módosítás tárgya. „Ezért sem értem, miért erőlteti az RMDSZ a nemzetállamiságra vonatkozó cikkely módosítását” – mondta lapunknak a politikus. Ezzel szemben Frunda György arra hívta fel a figyelmet, hogy a nemzetállami önmeghatározás elentétben áll az alkotmány más cikkelyeivel, amelyek viszont jogokat biztosítanak a Romániában élő kisebbségek számára. ◀

Bírálat a bírácoknak

Folytatás az 1. oldalról

A Románia igazságszolgáltatási reformját és a korrupció visszaszorítását monitorozó bizottság gyűlésén felszólaló Traian Băsescu felhívta a figyelmet az állam esetében a hatalommegosztás egyensúlyának fontosságára. „Az igazságszolgáltatás autonómiáját élvez a döntéshozás szempontjából, és ez így rendben is van. Azonban léteznie kell egyfajta belső kontrollnak” – jelentette ki az államfő, aki helytelenítette a bíróságok viszonyulását a bércsökkenésre vonatkozó törvényekhez. Mint hangsúlyozta, ezek a törvények kiállták az Alkotmánybíróság próbáját, a bíróságok mégis sorozatosan igazat adnak azoknak, akik pert indita-

nak a bércsökkenés miatt. Băsescu azt is nehezményezte, hogy míg ezek a perek gyorsan lezárulnak, addig más perek évekig elhúzódnak.

Az államfő arra is felhívta a bírák figyelmét, hogy az igazságszolgáltatás nem veheti át a kormány hatásköreit, valamint önmérsékletet kellene gyakorolniuk az uniós projektekre kiírt pályázatok győzteseinek eldöntésében. „Nagyon veszélyes dolognak tartom, hogy a bíróságok nagyon sokszor beleszólnak a közbeszerzési pályázatok győzteseinek eldöntésébe. Számos alkalommal fordult már elő, hogy ötödik, hatodik helyezett cégek fellebbezését helybenhagyják” – fedtte meg a bírácokat Traian Băsescu. Hozzátette: ennek az a

veszélye, hogy az Európai Bizottság megvonja a projektek finanszírozását. „Nemrég kaptunk figyelmeztetést a Bizottságtól, hogy nem hajlandóak támogatni a dél-erdélyi autópálya azon szakaszának a megépítését, amelynek kivitelezőjét a bíróság döntötte el” – fogalmazott Băsescu. Az államfő szerint az sincs rendjén, hogy a szaktárcák belső ellenőrzési testületeinek döntését számos alkalommal bírálták fel a törvényszékek, így több, rosszul teljesítő vagy korrupcióval vádolt intézményvezetőt kellett visszahelyezni tisztiségebe. „Jöemberek, nem lehetnek mindenhatóak: törvényhozók, végrehajtók és igazságszolgáltatás is!” – fakadt ki a bírácok ellen Traian Băsescu. ◀

Traian Băsescu államfő Cătălin Predoiu igazságügyi és Leonard Orban Európa-ügyi miniszter társaságában. Fotó: presidency.ro

Kelendő a Székelyföld...

Folytatás az 1. oldalról

A székely köményestől megerezt nyelvű asszonyok nem szégyelltek kérni azt, ami épp elfogyott. „Mi örülünk, hogy ilyen kelendő a székely portéka, de a jó ízlésnek is van határa” – méltatlankodott az asztalért felelős székelyföldi panziós. „Lelkünköt tettük ki azért, hogy igazi székely terméket hozzunk ide, de úgy látom, a minőség helyett a mennyiség a nyerő. A szilvaíz bezzeg senkinek sem kell, pedig kézzel szedett és válogatott szilvából készült, eredeti rézüstben” – tette hozzá szomorúan. Králik László Attila, Kovászna megye menedzsere azonban sokkal derülátóbb. „A gasztronómia is a turizmus része. Örömmel tölt el, hogy az egyiptomi standról nem fogynak úgy a finomságok, mint nálunk” – mondta mosolyogva. A székely stand házigazdája szerint a hároméves vásárjelenlét alatt a stand hírnevet szerzett a Romexpón, ami a panziók kiadott szobáinak számában is megmutatkozik.

„Azt tapasztaltuk, hogy külön-külön, a megyék nevével kevésbé »eladható« a turisztikai brand, a Székelyföld vagy a Tinutul Secuiesc vonzóbb” – magyarázta lapunknak Králik László Attila, hogy a három székelyföldi megye miért egy standnál népszerűsíti turisztikai kínálatát. Mint mondja, külön-külön

nem vehetik fel a versenyt a Prahova völgyével, de együtt már „át tudják csalni még egy hegyen a fővárosiakat”. Hangsúlyozta: a Székelyföld leginkább gyógyfürdőivel, lovas programjaival vonzza a fővárosi turistákat, a tehetősebbek pedig akár vadászszennedélyüknek is hódolhatnak. „Jó látni, hogy míg az első években a Tinutul Secuiesc országos hisztériát váltott ki, mára, a következőket munkának köszönhetően, Székelyföld egy történelmi és kulturális régióként jelenik meg anélkül, hogy ez különösebb szenzációnak számítana” – nyilatkozta a Székelyföld-standdal kapcsolatban Tanczos Barna vidékfejlesztési államtitkár.

A székelyföldi turizmust bemutató asztalokkal szemben kapott helyet a Borszékét népszerűsítő impozáns stand is, amelyet Mik József postármester is elkísért a fővárosba. „Egy többéves, 25 millió eurós projekt keretében azt igyekszünk elérni, hogy Borszék ne csak az ásványvizet palackozó városként éljen a köztudatban, hanem visszatérjünk oda, ahol száz évvel ezelőtt voltunk, a gyógyhatású borvizéről híres városról” – nyilatkozta lapunknak a polgármester. Hangsúlyozta: a várost a turisztikai minisztérium is prioritásként kezeli, támogatta a sípálya megépítésének projektjét, illetve a gyógyközpont felújításának tervét is. ◀

Törvényen kívül a MOGYE?

Folytatás az 1. oldalról

Markó Béla kifejtette: az egyetemnek – akárcsak a többi romániai felsőoktatási intézménynek – a napi munkában különböző minisztériumi jóváhagyásokra van szüksége, ezért a szaktárcának határozottan ki kellene nyilvánítania, hogy nem támogatja a MOGYE különböző igényeit, kéréseit, ha nem tartja tiszteletben a törvényt. A miniszterelnök-helyettes hangsúlyozta: nem kellene idejütni, mert ezt megsínylik a diákok és az oktatók, ezért jó lenne, ha a MOGYE román oktatói rájönnek arra, hogy időnként kompromisszumot kell kötni. Rámutatott: a MOGYE ügye politikai kérdéssé vált, hiszen úgy ahogy az RMDSZ támogatja a magyar oktatók igényeit, úgy a román oktatók mögé felsorakoztak a román pártok is. Markó elmondta: a MOGYE kapcsán saját koalíciós partnereiben sem bízik, ezért – mint mondta – előbb-utóbb a kormánykoalíció napi-rendjére kerül a MOGYE, valamint általában az új oktatási törvény alkalmazása. Ez utóbbi ütemével ugyanis Markó elégedetlen, hiszen számos határidőt túllépett a minisztérium, több területen nem tudta életbe léptetni a jogszabályt, amely elsősorban az RMDSZ jóvoltából született meg – fűzte hozzá. „Nem tudom elfogadni, hogy van egy jó oktatási törvény, amelynek alkalmazásért most állóháborúba kell keveredni,

ahelyett hogy az új lendület adott volna a romániai és ezen belül a romániai magyar oktatásnak” – mondta Markó Béla.

Király András tanügyi államtitkár szomorúnak tartja, hogy a MOGYE szenátusa a felsőoktatási autonómia mögé bújva nem akarja tiszteletben tartani a törvényes rendelkezéseket. „Hullámokat vetne, ha a minisztérium megvonná az egyetem költségvetését, de ebben az esetben tényleg lépni kell valamit, és ha ezt kell megvárni a minisztériumnak, akkor meg fogja lépni szerintem, ha nem billen helyre a józan esze ott néhány embernek” – nyilatkozta lapunknak az államtitkár. Hozzátette, a törvényt akár honnan olvashatjuk és magyarázhatjuk, a MOGYE többnyelvű multikulturális felsőoktatási intézmény, amelyben működhet magyar tagozat vagy magyar vonal. „Egyeszerűen józan ésszel nem lehet megérteni, hogy mit akarnak elérni” – mondta Király András.

A MOGYE szenátusának egyik magyar tagja, Dr. Ábrám Zoltán lapunknak elmondta, azt várja az RMDSZ-től, hogy ültesse tárgyalóasztalhoz az egyetem vezetését, végső soron pedig akár váltassa le a rektort vagy vonják meg a költségvetést. „De ez még inkább elmérgesítő a hangulatot és nem hozna megoldást. Erőszakkal nem lehet semmit elérni, mert ez újabb problémát szülne és hosszú távon nem működne” – fogalmazott az egyetemi tanár. ◀

Kenyér és cirkusz

Salamon Márton László

Panem et circenses, azaz kenyeret és cirkuszt kell adni a népnek, amint azt már Néro óta tudjuk. Tudja ezt nagyon jól Traian Băsescu román államfő is, aki már első elnöki mandátumát is egy ilyen,

a hatalomgyakorlást erre a két elemre leegyszerűsítő választási jelszóval nyerte el. „Éljen... jól!” – szalutált hamis mosollyal az egykori hajóskapitány a jól ismert választási plakátokon, kenyeret és cirkuszt ígérve népének.

És amíg az ország 7 százalékos gazdasági növekedést produkált, addig nem is volt ezzel igazán baj. A kenyeret biztosította a liberális kormányzat, az állandó cirkuszt pedig az államfő. Ez a „munkamegosztás” vált azonban semmivé a 2008-as választásokkor, amikor a Nemzeti Liberális Párt nem tudta feljebb tornászni hagyományosan 20 százalékos körüli népszerűségét annak ellenére, hogy ő szervezte meg a szavazást. (Pedig Romániában Caragiale óta közismert, hogy nem az számít, ki szavaz, hanem az, hogy ki számolja a szavazatokat.)

A liberálisok azonban csak a kormányzás művészetéhez értettek, a választások saját előnyre történő megrendezéséhez nem (olyannyira nem, hogy Tăriceanu még szavazás előtti hetekben is öngyilkos módon, a törvényt kihirdető államfő ellenében sem volt hajlandó ötven százalékkal megemlíni a tanárok bérét), így következett az időszak, amikor mind a cirkuszt, mind pedig a kenyeret az elnöknek kellett biztosítani. Na jó, utóbbi Emil Bockal és pártjával együtt. És ekkor kezdődtek a bajok.

A 2009-ben Romániában is beköszöntött gazdasági válság ugyanis nem kegyelmezett: nem lehetett a szaktudást ravaszkodással, politikai trükkökkel helyettesíteni. Egyre kevesebb lett a kenyér, és egyre több a cirkusz. A hét százalékos gazdasági növekedést ugyanakkora csökkenés követte, a Tăriceanuéktól követelt ötvenszázalékos béremelés helyett Boc huszonöt százalékos bérlevágással „jutalmazta” a tanárokat és a többi közalkalmazottat, nem beszélve a munkanélküli és a gyermeknevelési segély megnyírálásáról. Az áfaemelés éjg röpi-tette az árakat, így a kisnyugdíjasok sem úszták meg szárazon – még azok a kevesek sem, akikre nem vonatkozott a nyugdíjaddó kiterjesztése.

És a megszorítások sora – most már egészen biztos – nem ér itt véget, hanem jövőre folytatódik. A kormány képtelen az államkassza bevételeinek növelésére (sőt, a befektetői kivonulások és a várható banktőke-kivonások miatt a bevételek további csökkenése következik), így csak a kiadások további csökkentésével képes egyensúlyban tartani a düledező országkasszát. No meg az IMF kegyelemkenyerével: a Nemzetközi Valutaalaptól felvett újabb kölcsönökkel, amelyeknek kamatait hamarosan el kell kezdeni kifizetni. És akkor lesz itt nemulass.

Román lapszemle

Andrei Chiliman, a főváros I. kerületének polgármestere eltévesztette az évszakot: ahelyett, hogy a küszöbön álló tél előtt a hőeltakarítási munkálatokat készítenék elő, alkalmazottai virágokat ültetnek az utak mentén. (Puterea) 120 év börtönbüntetésre ítélték azt a hackert, aki szeptemberben feltörte Scarlett Johansson e-mailfiókját, majd az amerikai színésznőről ott talált meztelen fényképeket nyilvánosságra hozta. (Románia liberă) ▶ Európai összehasonlításban Románia és Bulgária vezetői azt a statisztikát, amely az egy háztartásban élő három generáció arányát illeti. Romániában a lakosság közel egynegyede megőrizte a hagyományos családmodellt. (Adevărul)

Stadionok, ünnepek, ünneprontók

Az ország három különböző városában – Bukarestben, Ploiești-en és Kolozsvárott – átadott három új, szupermodern, az európai és világszínvonalnak minden szempontból megfelelő stadion avató ünnepségeinek örömebe nem kevés öröm vegyült. Az ünnepséget egyaránt elrontották huligán szurkolók, illetve panamázó, megvesztegethető illetékesek.

Bogdán Tibor

Romániában immár semmi sem szent, mindent bemocskolnak. Miután a sport a Ceaușescu-féle diktatúra idején elsősorban politika volt – a romániai sportolók diadala nyugati ellenfelekkel szemben a szocializmus, de legfőképpen a „tehetséges román nép” felsőbbrendűségét volt hivatott bizonyítani – az 1989. évi rendszerváltás után szinte kizárólag üzletté vált.

Fübe harapott gyepszőnyeg

Ezzel magyarázható, hogy az országban egymást követik a botrányok, a bundák, és immár – végre! – a letartóztatások is.

Azt követően, hogy idén októberben 100 ezer érdeklődő tekinthette meg a korszerű bukaresti Nemzeti Arénát,

a Románia-Franciaország avató-meccsen az újonatú gyepszőnyeg már az első percek után tönkrement. Vagy, stílusosabban fogalmazva, fübe harapott. A pálya leginkább frissen felszántott szántóföldre emlékeztetett, csak úgy röptek szanaszét a stoplis cipők nyomán felszakozott fűcsomók.

A meccsre, de még inkább a stadionra kíváncsi 55 ezres szurkolóereg – amely korábban szó nélkül lenyelte, hogy a román illetékeseknek nem sikerült összehozniuk az nyitómeccsként tervezett Románia-Argentína-összezsapást – most már füttykoncertben és pfujolásban tört ki, ami igazán nem mondható ünnepi hangulatnak.

Márpedig az 55 ezer férőhelyes fővárosi pálya korántsem olcsón épült. A bukaresti főpolgármesteri hivatal és a Max Bogl cég között 2007-ben aláírt szerződés eredetileg 119 millió euróban hatá-

rozta meg a költségeket. Utólag, a Sorin Oprescu főpolgármester által aláírt kiegészítő kitételek értelmében már 200 millió eurót kellett kifizetni az építőnek. Mivel a munkálatokba később más cégek is bekapcsolódtak, így az összköltség 234 millió euróra emelkedett. Összehasonlításképpen: a hasonló típusú frankfurti, 52 ezer helyes Commerzbank Arénát 126 millióból úszták meg az illetékesek.

Kolozsvári panama

Kolozsvárott 2009 nyarán kezdték el a Kolozsvár Aréna építését. Költségeit akkor – mint kiderült: túlságosan is derűlátóan – 27,5 millió euróban állapították meg. Később ezt az összeget közel 9 millió euróval kellett ugyanis megpótolni, miután a Kolozs megyei tanács illetékesei nagy későn rájöttek, hogy az eredetileg elképzelt

formában a létesítmény nem felel meg az UEFA előírásainak. A 30 ezres stadion építésére így tehát összesen 36 millió eurót költöttek, igaz, a létesítmény, az UEFA rangsorolásának megfelelően az Elite-kategóriába került.

A stadionavató pompásan sikerült, a rock-muzsika több mint 40 ezer rajongója ujongta végig a Scorpions koncertjét. A pompás tűzijátékkal zárult nyitómérkőzés a helybeli U és a Kuban Krasznodar közötti barátságos találkozó is jó hangulatban zajlott le, annak ellenére, hogy Dan Petrescu csapata 4-0 arányban kalapálta el a házigazdákat.

A botrány azonban ebben az esetben sem maradhatott el. Nemrégiben ugyanis tetten érték a Kolozs megyei tanács demokrata liberális alelnökét, Radu Bicát, amint 43 ezer lejes csúszópénzt fogadott el a helybeli üzletesszonttól, a Frarom export-Import cég tulajdonosától – egyébként pártbeli kollégájától –, Aspazia Droniuc-tól a stadion gondokságára meghirdetett versenytárgyalás megnyeréséhez hozzásegítő titkos információkért cserében. A Korrupcióelleni Ügyészség adatai szerint az alelnök markát összesen 25

ezer euró ütötte volna. Nem kis pénz, de megérte volna az áldozatot Droniuc részéről, hiszen cége számára az üzlet havi 60 ezer eurót hozott volna. Ráadásul a négy évvel korábban megalakult cég székhelye idén májusig Brândușa Mándru, úgyszintén demokrata liberális helyi tanácsos lakásán volt – az pedig már csak hab a tortán, hogy Mándru asszony 2000 és 2004 között az ugyancsak demokrata liberális és szintén kolozsvári Emil Boc jelenlegi miniszterelnök képviselőházi irodájának tanácsosa volt. Radu Bica jelenleg 29 napos előzetes letartóztatásban van.

A letiltott stadion

Az előző két sportlétesítmény árához képest a ploiești-i Ilie Oană stadion már mondhatni potom pénzért épült meg: csupán 18 millió euróval került tulajdonosának, a helyi tanácsnak. Igaz, ez is több, mint az eredetileg beütemezett 11 millió euró. Ennek ellenére igencsak korszerűnek tekinthető, az UEFA-rangsorban három csillagos sportlétesítményként szerepel, ami második minőségi kategóriát jelöl. Ez egyben azt jelenti, hogy egyaránt vendégül lát-

hatja a Bajnokok Ligának mérkőzését, de az Európa Liga elődöntőit is. Ráadásul maga az építés is igen hamar befejeződött: a 2010-ben indult munkálatok után idén már fel is avathatták a 15 ezer helyes stadiont.

A lézeres előadással, valamint a neves tenor, Vlad Miriță fellépésével indult stadionavatón a hazai labdarúgás egykori nagyjai – Gică Hagi, Gică Popescu, Viorel Moldovan, Didi Prodan és társaik – játszottak egymás ellen (vagy még inkább: egymással) élményfocit a Ploiești-i Petrolul „nagy öregeivel”.

Persze a botrány sem vártott sokáig magára: a Petrolul Steaua elleni bajnoki mérkőzésén a helybeli szurkolótábor egyik huligánja, Dragoș Enache a magukra alvó biztonságiakra ügyet sem vetve, a vendégek számára megítélt büntető alkalmával berohant a pályára, és letűtötte a piroskékek játékosát, George Galamast. A következmény: a támadót előzetes letartóztatásba helyezték, a meccset 3-0 arányban a vendégek javára ítélték meg, a vadiúj, ultramodern pályától pedig hat forduló erejéig búcsút vehettek az új sportlétesítményükre oly büszke ploiești-iek. ◀

Az évszázad árvize sújtja Thaiföldet

Az árvíz sújtotta Bangkok peremvárosainak feldühödött lakosai a gátszilipek megnyitását próbálták elérni, hogy ezzel segítsék az otthonaikat előntő hatalmas mennyiségű víz gyors elvezetését.

Gy. Z.

A bangkoki hatóságok arra figyelmeztették a külvárosok árvíz sújtotta lakosságát, hogy a gátszilipek megnyitásával a thai főváros központját is elöntheti a víz, és közölték: az első számú cél most már az, hogy a centrumot kímélik meg az áradástól. A zsilipeket a hadsereg és a rendőrség őrzi. E hét elején ugyanis emberek százaai követelték a lehető leggyorsabb vízvezetést, azzal vádolva a hatóságokat, hogy feláldozzák őket. Szukhumbhand Paribatra, Bangkok kormányzója azonban közölte, hogy határozottan szembe kell szállnia a kisebbség követeléseivel a többség érdekében.

Jönnek a krokodilok

A szokásosnál jóval kiadósabb, a nyár közepe óta tartó idejű monszunesőzések miatt megáradtak a folyók, aminek következtében hatalmas vízmennyiség indult meg Bangkok felé, sarat és szennyező anyagokat szállítva magával. A thaiföldi kormány nem tud minden rászorultat megfele-

lő védelemben részesíteni. Egyes külvárosi részeken élelemhiány lépett fel, és járványos betegségek ütöttek fel a fejüket. A hivatalos adatok szerint a regisztrált halálesetek száma 384. A főváros önkormányzatának egyik szóvivője szerint egyszerűen lehetetlen mindenki segítségére sietni. A hatóságok nem rendelkeznek elegendő számú járművel ahhoz, hogy naponta háromszor ivóvizet és élelmet osszanak szét a víz alá került utcáskák lakóinak – mondta az illetékes. Ezért a veszélybe került embereknek maguknak kellene felkeresniük a központi segélyhelyeket – fűzte hozzá a szóvivő, sánálattal állapítva meg: a lakosok elutasítják, hogy a mentőalakulatok befogadó helyekre szállítsák őket.

Az ENSZ humanitárius ügyekért felelős szervezetének (OCHA) helyi irodája szerint az előntött területen a helyzet válságosra fordult. Ezekre menekültek el Bangkokból, amelyet az elmúlt fél évszázad legnagyobb árvize változatlanul fenyeget. A 9 milliós városban meg nem erősített hírek szerint az előntött utcákra krokodilok

Thaiföld: tájkép – árvíz közben. Menteni a menthetőt

is bejutottak, ami egyáltalán nem meglepő, mert a krokodilfarmok jelentik a thaiföldi turizmus egyik fő látványosságát. (A szintén árvíz sújtotta ősi főváros, Ayutthaya városban már megjelentek krokodilok.)

„Szárzsföld” és klongok

A Save the Children nevű segélyszervezet szóvivője szerint ijesztő hírek hallanak a vízben úszkáló kigyókról és krokodilokról, miközben minden nap látnak gyerekeket játszani, fürödni a vízben, vagy éppen a száraz területekre átkelni. Thaiföld kétharmad része valóságos tengerré vált. A vízi élet mindazonáltal nem idegen az ország lakosságának, hiszen a legtöbb város

klongokra, azaz csatornákra épült. (Eredetileg Bangkok is vízen, cölöpökön nyugszik, és csak a most veszedelmessé vált Chao Phraya folyótól a városközpont felé eső negyedek számítanak összefüggő „szárzsföldnek”, a másik partra alapvetően szintén a klongok a jellemzőek. A fő közlekedési eszköz az ilyen negyedekben, valamint a vidéki települések zömén nem kerekeken gördül, hanem vízen siklik. A turisták elsősorban Damnoen Saduakról, azaz az úszópiacról ismerhetik ezt a világot, ahol mindenki ad és vesz – természetesen csónakból csónakba.

A bangkoki áruházak palackozott vizet próbálnak nagy mennyiségben beszerezni, miután a város ivóvízkészletei olyan területeken

találhatók, amelyeket helyenként kétféle víz borít. A boltok polcait víz híján sürrel töltötték fel. A főváros utcáin forgalmi dugók alakultak ki, tízezrek árasztották el a busz- és vasúti pályaudvarokat. A hatóságok 19 városnegyedben rendelték el a lakosság kötelező evakuálását.

Gazdasági károk

A thaiföldi jegybank jelentősen rontott idej gazdasági növekedési előrejelzésén, részben az országot sújtó árvíz miatt. A természeti katasztrófa jelentősen visszavetette a termelést és a belföldi keresletet, de eközben az export is lassult a globális gazdaság növekedésének mérséklődésével. A thaiföldi GDP több mint 60 százalékat adja az export. A thaiföldi

di központi bank előrejelzése szerint a hazai össztermék idén 2,6 százalékkal nő a júliusban várt 4,1 százalékkal helyett, és a tavalyi 7,8 százalékkal. Délkelet-Ázsia második legerősebb gazdasága 0,2 százalékkal szűkült a második negyedévben az előző három hónaphoz képest a Japán sújtó márciusi földrengés és szökőár nyomán, ami miatt komoly zavarok keletkeztek az ellátási láncokban. A harmadik negyedévben a thaiföldi gazdaság már magához tért, miután a feldolgozóipar termelése visszaállt a normális szintre, most azonban a súlyos árvizek okoznak komoly károkat a mezőgazdaságnak és az iparban. A hatóságok szerint Thaiföld rizsföldjeinek negyede tönkremehet.

Hetek óta víz alatt áll a thaiföldi Ayutthaya tartományban található Honda autógyár. A nemzetközi konzern közölte, hogy a felére csökkentik a termelést az amerikai és a kanadai gyárakban, mert a thaiföldi áradások alkatrészhiányt okoztak. A délkelet-ázsiai országban tartó áradás több ipari parkot is elöntött, és több százezer ember maradt munka nélkül. A tevékenységüket felfüggesztő nagyüzemek között van a Nikon, a Toyota és a Honda bangkoki gyára is. Több száz üzemet be kellett zárni, különösen az autó- és az elektronikai iparban nagyok a károk. ◀

Lap-top

A nap címe. Milyen játékot űz Geonă a PSD-ben, *Adevărul*

Magyarázat. A legkézenfekvőbb magyarázat arra, amit Mircea Geoană egyre elkínzottabb arccal és ugyanakkor egyre kihívóbban a pártján belül művel, még a politikai témákkal nem különösen foglalkozó *Adevărul* újságíróit is gondolkodásra készítette. És rájöttek arra, amit mi már régen, évek óta mondunk: a „tökfilkó” összejatszik a hatalommal. S ha még tovább gondoljuk a dolgot, rájöhetünk, hogy ennek mi az oka: zsarolás. (Mint érzékletesen kifejeztük, szorítják a tökit.) Végül is lehet, hogy nem is olyan ostoba, hanem készakarva tesz eleget ostobán a kényszernek, hogy ez legyen könnyen felismerhető. Nehéz az élet! Fontos a politika, de a család még fontosabb... Ezt Geoană is tudja.

Hő-hő-hözöngés és dinomdánom. Jól sejtettük, hogy a *Cațavencii* nem hagyja ki az Év fotójának a megkommentálását. Ismerik az esetet, ugye: Sebenben, Andrei Șaguna kanonizálási ünnepsége-ceremóniája kapcsán, Traian Băsescu is beszédet mondott – a templomban. (A felszólalás nyomán sokakban felmerült, hogy ezt a Șagunát talán kissé túlzás volt szentté avatni.) Utána csoportkép készült, középen – sok koronás egyházi főtől körülvéve – maga az államfő produkálta magával sodró röhejeinek egyikét, ellenállhatatlanul disszonáns üzenetet fogalmazva meg. A *Cațavencii* szerint ezt: „Hő-hő-hő! Vagányul beálcaztatok magokat Halloweenre, fiúk! Ha este elhozzátok azt a kolostori bort is, megérem, hogy én is jövök néhány apácánóvérével, a párttól. Fenébe is, egyszer hal meg Șaguna!”

A nap álhíre. Az államfő zseniális javaslatára alapozva – miszerint a bírának gondoskodniuk kell az ítéleteik vonzatainak fellépő költségek fedezéséről, anyagi forrásainak megjelöléséről – ezután több bíróságon banktisztviselők fognak igazságot szolgáltatni, másfelől a szabadságvesztés mint ítélet megszűnik, miután a börtönök költségvetésébe a bírának nincs betekintésük. Roberta Anastase vezetésével pedig a felsőház egy olyan törvénytervezetelen dolgozik, amely megtiltja a bírának az ítélezést azokban az ügyekben, amelyeknek anyagi következményeik vannak.

Minden napra egy mondat

„A köszönet legszebb formája: az őszinteség.”
Kosztolányi Dezső

Őszinteségi roham

Horváth István

Katona Fehérben

SZELLEMLIDÉZÉS

Yossarian balján a tiszthelyettes nem hatódott meg. – Ki nem szarik erre? – mondta fáradtan, és befordult a másik oldalára aludni. A texasiról kiderült, hogy jóindulatú, nagylelkű és kedves ember. Három nap múlva mindenki utálta. Társaságában kellemetlen rángások futkároztak végig az érzékenyebb gerinceken, tágult is mellőle mindenki – mindenki, kivéve a katonát fehérben, akinek nem volt más választása. A Katona Fehérben a lába ujjától a feje búbjáig gipszbe és gézbe volt pólyáivá. Volt két használhatatlan lába, és volt két használhatatlan keze. Éjszaka csempészték a kórterembe, az embereknek fogalmuk sem volt, hogy közöttük van, amíg reggel föl nem ébredtek, és meg nem látták a csipőből fölmeredő két furcsa lábat, a függőlegesen kipányvázott két furcsa kart. Mind a négy végtag furcsán kikötve a levegőben sötétben függő ólom súlyokhoz, s ő meg se moccant soha. A kötésbe nyílást vágtak mindkét karjának hajlata fölött, ezeken át tápláltak valami átlátszó folyadékkal egy átlátszó üvegedényből. Egy béna nikkelcső meredt ki ágyékánál a gipszből, amelyhez egy vékony gumicső csatlakozott, ezen keresztül távozott el a veseürülék, és csepegett szakszerűen egy átlátszó, zárt edénybe a padlón. Mire a padlón álló edény megtelt, a könyökénél a tápláló edény kiürült, úgyhogy a kettőt csak ki kellett gyorsan cserélni, és az a valami csepeghetett beléje vissza. A katona fehérben tulajdonképpen láthatatlan volt, kivéve egy csorba fekete üreget a szája fölött.

Joseph Heller: a 22-es csapdája. Fordította Papp Zoltán

Játék a zászlóval

A zászlóval és a himnusszal mindig megvezetik Közép-Európa népeit. Ha kicsi a kenyér és foltos a nadrág, akkor több a zászló, gyakoribb a himnusz. Sokan emlékszünk még: mi zászlót és himnuszt adott Ceaușescu a havi egy kiló cukor, egy liter olaj, egy kiló csirkeláb és tizenöt liter benzin mellé! Már csak maradék humorunk éltetett bennünket: „Mit számít az, hogy kint a fenekünk, ha büszke hazafiak lehetünk!” Még mennyire büszkék voltunk! Főleg a többségiak, akikről történészeik nem győzték hangsúlyozni, hogy ők voltak a leggazdagabbak és legvittezebbek. Ajaj!

De ne nevéssünk, s még csak ne is kuncogjunk, mert a krízis árnyékában a zászlóval és a himnusszal ismét megvezetnek bennünket, románokat, magyarokat, határok nélkül! Láttuk, csepp hiányzott, hogy az oktatásban és az állami intézményekben nem téték mindennapossá a himnuszt. Talán csak a kiváló román élclap, a *Cațavencii* mentette meg a helyzetet visszhangos karikatúrájával. Fialat pár szerelmeskedik, s a helyzet előtt azt kérde a legény: „Nem kellene előbb elénekelnünk a himnuszt?!” (Mellesleg eszembe jut, Pesten mennyire lenemzetáruolóznak mostanában az olyan újságot, amely a himnusz kapcsán ilyesmit merne megjelentetni!)

A zászlós játék évek óta tart. Főleg Székelyföldön, ahol a nemzetvédők több zászlóval akarják bizonyítani jelenlétüket. Mert több pénzt ők sem tudnak fejlesztésekre kikunyorogni a bukaresti kormánytól. Pedig az lenne az igazi, a megnyerő, ha nem dumálnak, de tesznek is valamit lakóhelyükért. Ám miért, mikor a zászló mindig kéznél van, s ők bárhová ki és feltűzhetik!

Hervasztó, hogy ez a játék újabban a jó együttélés szigetének számító Szatmárban is megkezdődött. Bizonyoságként: csak helyzetre vár, a szunnyadó nacionalizmus bárhol felütheti fejét! A román pártok megunták, hogy (a szavazók jóvoltából!) immár nyolc éve nem csak a megyét, de Szatmárnémetit is magyarok vezetik, s a válság hatására, a megszorító intézkedések nyomán kialakult helyzetet zászlóval próbálják kezelni, hisz látják, több elosztható pénzük nekik se lesz. Mint hírül adtuk, a városi tanács megszavazta: Szatmárnémetiben állítják fel az ország legnagyobb zászlaját, amely száz négyzetméter selymével a hatvan méteres árbocról fennebb emelkedik, mint az Erdély legmagasabb épületének számító helyi köz-igazgatási palota 87 méteres tornya!

Az ellenszavazó RMDSZ semmi érve nem számított, hogy az említett torony is elég magas, meg útjavításra se jut elég pénz, meg a pedagógusok fizetése is éppen csak kijön! A mega-zászló ugyanis kétszáz ezer lejbe kerülne! Hacsak a *Cațavencii* nem találja ezt is köz-röhejesnek!

Sike Lajos

Kórházi blog (2)

(Életképek) A kórház-társadalom párhuzamot – amit bátorkodtam egy hete elővezetni – most újabban bővíthetjük ki: a kórházi élet sokban hasonlít a vasúti pályaudvarokéra. (Következetességemet bizonyítandó: utánagondolva a pályaudvar-társadalom metafora ugyancsak megállja a helyét, vagy tévednék?) Szóval, mitől is pályaudvar? A folyosói zibongás csak egy az azonosságok közül, de: itt is emberek jönnek-mennek; az élet éjszaka sem áll meg; a masinista (kezelőorvos) pedig mindent elkövet, hogy a helyes sín páron és sebességgel fusson előre a kezelés.

Így, ennek megfelelően utazott el a kórteremből – amely immár második hete ideiglenes otthonom – két beteg, és jött helyettük két másik. Egyikük helyét egy idős logomán foglalja el – a később viselkedése által igazolt első benyomások, valamint a hangja és a finctorai nyomán Pitbull bácsinak nevezem el – olyan nyira aláztatósan agresszív, hogy a nővé-

rek kedvesen mosolyognak rá, miközben a foguk közt szűrve sziszegik: „hogy döglőnél meg!”

Egyetemi klinikáról lévén szó, rendszeresen látogatnak hallgatói csoportok is, oktató orvos irányításával. Természetesen Pitbull bácsi is megkapja a magáét, ő pedig végeláthatatlan elbeszélésbe kezd – ezt nem először, és nem is utoljára nekünk is végig kell hallgatnunk – orvosi műhibákról, félrekezelésekről, gyógyszer- és ke-nőcserekről, a fenéke partjáról (sic!), satöbbi, satöbbi. Kis idő után gátat kívánok szabni kínjaimnak, és előveszem a laptopot, írok. Pitbull bácsi hosszasan figyel, aztán hozzám lép: „Elnézést, kedves beteg-társam! Bocsánat, hogy megkérdem. Regényt ír?” „Olyasmit.” „Mert látom, hogy gépel, gépel. Ezek szerint – s a homlokára mutat – a saját gögyijából ír?” Abszurd – ezúttal hármas – beszélgetés fültanúja vagyok vasárnap. A szereplőket az egyszerűség kedvéért számokkal jelölöm. 1. Hát kérem, a kilencvenharmadik percben a Fradi kapott még egy gólt. 2.

Zolikám (ez én vagyok), maga egy isten! (Csak tudnám, miért?) 3. Így lett kettő-null. Láttam! 2. A Csaba is mindjárt indul vissza. 3. Különböben éhen maradok... 1. Persze! A Zete győzött... 3. Még vizet se hoztak! 2. A fürdőben eldugult a lefolyó.

3. Raguleves volt. 1. Csak tudnám, ki volt ma szabadnapos. Kérem szépen, nem a Nyíregyháza volt szabadnapos? 3. Otthon hagytam. A szomszéd majd beteszi. 1. Mert a Fradi így is hatodik, jobb a gólkülönbsége. 2. Nem, a Fradinak jobb a gólaránya, ezért hatodik. 3. Mi volt ott-hon? 1. Mindjárt az első percben kapuja. 3. Na ebből ígyon, Zoltánka, úgyse fogja kitalálni, milyen szörp. („Bodza” – vágom rá. Elképed.) 1. Mert még három forduló hátravan. És még hosszasan folytatódik a süketek párbeszéde.

Este kezelésre megyek, bekent fejemre megkapom a szokásos gézturbánt. A folyosón jól öltözött öregúr állít meg: „Mikor volt a műtét?” – kérde. „Nem volt műtét. Fejpakolás.” „Aha! Mert volt itt, kérem, a minap egy fiatalember, annak annyira

megégett a feje a napon, hogy szabályosan meg kellett skalpolni, a helyére a lábszáraról ültettek át bőrt. Magával nem ez van?” „Nem, csak krémes pakolás.” „Nahát, ennek örülök” – teszi hozzá. Majd szinte lélegzetvétel nélkül folytatja: „Szóval, mikor volt a műtét?” Jössz te még az én utcámba – gondolom nagy gonoszán. Másnap megint találkozunk, már várt rám. „Látom, bekenték!” – mondja büszkén. „Nem, kiszedték a varratokat” – válaszolom. Azóta nem szól hozzá.

Az egyik külső kezelés után az asszisztens-nő tanácsolja: hétvégén menjek ki a kertbe kicsit sétálni. Kérdem tőle, hogyan gondolja: teljesen bezsírozva? „Akkor mást mondok” – javasolja –, „van itt szemben egy nagyon szép múzeum...” Délután bejön egy pap is – amolyan Tamás atya a *Jóban Rosszban* című szappanoperából (a különbség csupán az, hogy reverenda helyett praktikusabb öltözetben, papi civilben van; ez egyébként is életszerűbb, igaz, kevésbé látványos, pontosabban színpadias), és fölajánlja a szolgálatait. Ha kedvem tartja, fölvehetem a halottak szentségét. „Atyám” – szól a válaszom –, egyelőre nem aktuális. Jöjjön úgy negyven év múlva...”

Gyulay Zoltán

Röviden

Első regényes szerzőé a Goncourt-díj

Alexis Jenni 48 éves gimnáziumi biológianár első regénye, a *L'art français de la guerre* (A háború francia művésze) című műve kapta meg szerdán a legrangosabb francia irodalmi díjat, a Goncourt-t. Az eddig 56 ezer példányban elkelt klasszikus stílusú epikus mű Franciaország 1940 utáni véres történelmét dolgozza fel a francia közéletet jelenleg is foglalkoztató nemzeti identitás és a gyarmatosító háborúk problémáján keresztül. A Goncourt-díj ugyan jelképes pénzjutalommal – 10 euróval – jár, ám hatása jelentős: a díjazott könyvet ugyanis a francia olvasók legalább 400 ezer példányban szokták megvásárolni.

Könyvritkaságot loptak a Frankfurti Könyvvásáron

Elloptak egy ritka, 16. századi portugál könyvet a világ legnagyobb könyvvásárára, Frankfurtban a múlt hónapban – jelentette be szerda este a helyi rendőrség. A 18 500 euróra becsült értékű könyvet 1542-ben írta Damiao de Gois portugál humanista filozófus, Erasmus barátja és tanítványa. A harmincoldalas kötet a *Hispania damiani a goes equitis lusitani* címet viseli. Az értékes kötetet a könyvritkaságokra specializálódott Asher kiadó kiállítási standjáról vitték el. Szakértők úgy vélik, hogy a különlegesség becsült értékének akár tízszeresét is megérheti a gyűjtők számára.

Megújuló templomok

ÚMSZ

Több mint 250 ezer lejjel támogatja idén Hargita Megye Tanácsa a megyében található történelmi műemlékek védelmét az erre a célra kialakított pályázati programja révén – a 22 benyújtott pályázat közül a megyei tanács szakemberei 17 pályázatnak ítétek meg támogatást. Ezek főként templomok felújítását célozzák, de a sikeres pályázatok között található a magántulajdonban levő, utolsóként működő lövétei ványoló és a csíkszentmihályi vízimalom felújítása is. „Történelmi műemlékeinket meg kell védenünk akkor is, ha gazdasági szempontból nehezebb időszakot élünk. Ezek az értékeink az egyetemes magyar kultúrának a részét képezik, itt létünk, történelmi múltunk bizonyítékai” – indokolta Borboly Csaba a me-

gyei tanács műemlékvédelmi programjának célját. A Hargita megyei tanács elnöke hangsúlyozta, olyan programok támogatását vállalták fel, ahol halaszthatatlan a közbelépés. Mint mondta, ezek közül egyik legfontosabb a csíkszentmártoni templom, amelynek értékei méltóak a turisták érdeklődésére. Fülöp Otília főépítész szerint a templom jelenlegi állapota „deformált állapot, stabilitás szempontjából komoly problémák mutatkoznak, egy esetleges földrengés végzetes is lehet a templomhajó boltozatára nézve”. Gergely András polgármester szerint megvannak a szükséges engedélyek és tervek a felújításhoz, így most jutottak el egy olyan szakaszhoz, hogy a konkrét munkálatok is elkezdődhetnek. „Három szakaszra bontható az összmunkálat, amelyből jelenleg

az elsőt, a strukturális megerősítést kezdtük el. Ennek az összköltsége előreláthatólag mintegy 500 ezer lej lesz. Újra kell építeni a sérült boltíveket, a tetőt, meg-

oldani a vízvezetést” – ismertette a szükséges munkálatokat a polgármester, majd hozzátette: tervezik a külső és belső festést, illetve a berendezés felújítását. ◀

Vakaria Béla lelkész a csíkszentmártoni templom hajóját mutatja

Határ menti könyvmaraton

ÚMSZ

Harmadjára szervezi meg az írók-költők, a könyvek és az olvasók ünnepe, a Könyvmaraton Nagyváradon a *Várad* kulturális folyóirat, a Riport Kiadó és az Europrint nyomda. A III. Nagyvárad Könyvmaraton ma délután 4 órakor kezdődik a felújított Szigligeti Színházban. A szervezők elmondása szerint a hagyományokhoz híven szépirodalommal és tényirodalommal ismerkedhet meg a közönség. Ma este 8 órától Markó Béla költő és publicisztikai munkájának friss termését mutatja be, holnap este pedig a magyarországi Zalán Tibor író, drámaíró, költő legújabb kötetével ismerkedhetnek meg az irodalomkedvelők. Budapestről érkezik a Könyvmaratonra legújabb regényével a kolozsvári származású Papp Sándor Zsigmond. A Riport Kiadó új szépirodalmi sorozatában verskötetettel jelentkezik Kinde Annamária, regénnyel Sorbán Attila. Szilágyi Aladár harmadik riportkötetében a többség-kisebbség szemszögéből vizsgálja a román-magyar együttélést, Simon Judit pedig Halasi Erzsébet színművész pályafutásáról írt könyvet. Demény Péter kolozsvári író, költő a nyomtatás alatt lévő meseregényéből olvas fel, Székely Ervin pedig publicisztikai kötetet áll elő. Bemutatkozik, a magyarországi Libri és a Noran Libro Kiadó, továbbá a *Spanyolnátha* című internetes irodalmi folyóirat. ◀

Régészeti konferencia Gyergyószentmiklóson

Ma kezdődik Gyergyószentmiklóson a Tarisznyás Márton Múzeumban a vasárnapig tartó 9. Erdélyi Magyar Régészeti Konferencia. A megnyitó után Vincze Zoltán *Pósta Béla tanítványai* címmel tart előadást, majd a *Signa praehistorica* című kiadványt, illetve a *Erdély és kapcsolatai a kora népvándorlás korában* című, az 1960-as években Gyergyószárhegyen végzett ásatások anyagát is tartalmazó könyvet mutatják be. Szombaton őskor, ókor, népvándorlás, középkor témákban közel hatvan előadás hangzik el, többek között a 60-as években Gyergyószárhegyen feltárt régészeti leletek mellett, az idén ugyanott végzett ásatások feltárásairól is. Vasárnap a gyergyószárhegyi Lázár-kastélyt, a ferences kolostort, a római katolikus templomot, illetve a gyergyószentmiklósi örmény templomot veszik „nagyító alá” a konferencián részt vevő régészek.

Megjelent az új Bodor-regény

Hírösszefoglaló

Zsúfolásig telt a budapesti Nyitott Műhely, ahol bemutatták Bodor Ádám Kossuth-díjas író új regényét, a *Verhovina madarait*. A könyvbemutatón Szegő János kritikus, szerkesztő beszélgetett az íróval Bodor Ádám felhívta a figyelmet, hogy a könyv címében szereplő Verhovina a valóságban is létezik – a szó ruszin és ukrán nyelven felvidéket jelent –, a regény azonban egy képzelt helyszínen ját-

szódik, valahol a Kárpátalján. „A településen nem jártam, és azt hiszem, ezek után nem is merek odamenni” – tette hozzá. A regény jelenidejéről az író szószavúan nyilatkozott, szerinte az akkor játszódik, amikor az olvasó akarja. Mint mondta, ismer olyan vidékeket a Kárpátokban, ahol a regényhez hasonló, „archaikus erkölcsi viszonyok” élnek a 21. században is. A kisebb történetelemekből, elbeszélésmozai-kokból panorámaszerűen felépülő regény keletkezéséről

elmondta, először az elbeszélőt és a helyszínt találta ki, ami már kiadott egy környezetet. Aztán benépesült ez a hely. „En sem tudom nagyon, hogy történnek meg ezek a dolgok” – zárta le a kérdést az író, aki az utolsó pillanatig, a nyomdába küldésig dolgozott a könyvön. „Úgyis az lesz a könyvből, amit az olvasó elképzel. És ez így van rendjén” – fogalmazott Bodor Ádám, majd hozzátette: azért ír, hogy „megajándékozza az olvasókat különféle látványokkal”. ◀

FELHÍVÁS

A Környezetvédelmi és Erdészeti Minisztérium versenyvizsgát hirdet. Az írásbeli vizsga 2011. november 28-án 10 órakor lesz, az interjú pedig 2011. november 30-án az alábbiak szerint:

- tanácsadó, 1-es szakmai fokozat, ideiglenes poszt, szakmai asszisztens – a Biodiverzitás Igazgatóság keretében
- tanácsadó, 1-es szakmai fokozat, ideiglenes poszt, felsőbb fokú szakmai munkatárs – a Biodiverzitás Igazgatóság keretében.

A beiratkozáshoz szükséges iratcsomót a hirdetés Hivatalos Közlönyben való megjelenésétől számított 8 napon belül kell eljuttatni a Környezetvédelmi és Erdészeti Minisztérium székhelyére (Bd. Libertății, nr. 12, Sector 5, București).

A verseny szabályzata, a részvétel feltételei, a bibliográfia, a verseny időpontjai, a jelentkezéshez szükséges iratok listája megtalálható a hivatal székhelyén és honlapján, a www.mmediu.ro-n. Bővebb információ a 021/ 408.95.71-es telefonszámon.

FELHÍVÁS

A Környezetvédelmi és Erdészeti Minisztérium versenyvizsgát hirdet. Az írásbeli vizsga 2011. november 28-án 10 órakor lesz, az interjú pedig 2011. november 30-án az alábbiak szerint:

- tanácsadó, 1-es szakmai fokozat, ideiglenes poszt, felsőbb fokú szakmai munkatárs – Hulladék Adminisztrációs Főosztály, a Hulladékadminisztrációs és Veszélyes Hulladékok Igazgatóság keretében.

A beiratkozáshoz szükséges iratcsomót a hirdetés Hivatalos Közlönyben való megjelenésétől számított 8 napon belül kell eljuttatni a Környezetvédelmi és Erdészeti Minisztérium székhelyére (Bd. Libertății, nr. 12, Sector 5, București).

A verseny szabályzata, a részvétel feltételei, a bibliográfia, a verseny időpontjai, a jelentkezéshez szükséges iratok listája megtalálható a hivatal székhelyén és honlapján, a www.mmediu.ro-n. Bővebb információ a 021/ 408.95.71-es telefonszámon.

FELHÍVÁS

A Környezetvédelmi és Erdészeti Minisztérium versenyvizsgát hirdet. Az írásbeli vizsga 2011. december 6-án 10 órakor lesz, az interjú pedig 2011. december 8-án az alábbiak szerint:

- tanácsadó, 1-es szakmai fokozat, ideiglenes poszt, szakmai asszisztens – Végrehajtó Főosztály, az Erdészeti és Erdőfejlesztési Igazgatóság keretében

A beiratkozáshoz szükséges iratcsomót a hirdetés Hivatalos Közlönyben való megjelenésétől számított 20 napon belül kell eljuttatni a Környezetvédelmi és Erdészeti Minisztérium székhelyére (Bd. Libertății, nr. 12, Sector 5, București).

A verseny szabályzata, a részvétel feltételei, a bibliográfia, a verseny időpontjai, a jelentkezéshez szükséges iratok listája megtalálható a hivatal székhelyén és honlapján, a www.mmediu.ro-n. Bővebb információ a 021/ 408.95.71-es telefonszámon.

Engedetlen polgármesterek

Folytatás az 1. oldalról

A szatmárnémeti polgármester mellé felsorakoztak a lapunk által kérdezett erdélyi városvezetők is.

„Éppen ma (tegnap – szerk. megj.) beszéltem erről Ilyés Gyulával, és meggyőződésem, hogy igaza van” – mondta az ÚMSZ-nek László Attila, Kolozsvár alpolgármestere. Az előjáró szerint az INS kétszeresen is önelentmondásba keveredett. „A kérdezőbiztosok eligazítására szolgáló statisztikai hivatali útmutató 61. oldalán fekete-fehéren az áll: a megkérdezett személyeknek jogukban áll megtagadni az azonosítószám közlését. Nagyon távol állnak a valóságtól azok, akik most szankciókat emlegetnek” – mondta László Attila.

Egyetért Ilyés Gyulával Nagyvárad alpolgármestere, Bíró Rozália is. Tájékoztatója szerint a városházán még nem született döntés arról, hogy büntetik-e azokat a polgárokat, akik nem adták meg a személyi számukat a kérdezőbiztosoknak, ám személyes véleményként elmondta: a népszámlálás szervezetlenül zajlott. „Nem a lakosokat kell megbüntetni azért, hogy központi koordináló intézmény félreérthető utasításokat és információkat közöl. Sokkal inkább a

Egyelőre nincs adat arról, hányan nem közölték személyi számukat a kérdezőbiztosokkal

Fotó: MTI

közférában dolgozó felelősöknek kell ezért a következményeket viselnie” – fogalmazott Bíró Rozália. Az alpolgármester a félretájékoztatóval járó további kellemetlenségnek nevezte, hogy miután megtudta, kötelező a személyi szám rögzítése, a népszámlálónak vissza kellett térnie azokba a lakásokba, ahol ezt az adatot nem kapta meg. „Lehet, hogy a kérdezőbiztosok éppen emiatt nem is tudták megszámolni a nagyváradiak hat százalékát” – mondta az előjáró.

Utólag pótolható

Hasonlóképpen nyilatkozott lapunknak Bunta Levente, Székelyudvarhely polgármestere is. „Ha egy mód van rá, mi nem fogunk a büntetés eszközével élni” – mondta az előjáró, hangsúlyozva, hogy a városban amúgy is nagyon alacsony azoknak a száma, akiknek a népszámlálás alatt nem rögzítették a személyi azonosítószámát. Ezt megerősítette lapunknak Nagy Zsigmond, az udvarhelyi népszámlálási bizottság egyik koordinátora is. „Meg-

vannak a forrásaink arra az este is, ha valakit nem értenék el, hogy ismét megtudjuk tőle ezt az adatot, de büntetni nem fogunk, hisz mindenkinek megvan így is a baja, senkinek sem hiányzik a bírság” – jelentette ki a bizottság tagja.

Marosvásárhelyen is inkább kikeresik a megkérdezettek személyi számát abban az esetben, ha ez az anyag hiányzik a kérdőívről. Lehetőségünk van arra, hogy más adatbázisokból keressük ki a személyi számokat és így pótoljuk azt a hiányt, amit

Antal Árpád: nőhetett a magyarok aránya

Székelyföldön nem módosult az etnikai arány, véli Antal Árpád. Sepsiszentgyörgyi szociológus végzettségű polgármestere a népszámlálás előzetes adatait elemezve kifejtette: Kovászna és Hargita megyékben alacsonyabb a népességfogyás aránya, mint az országos átlag, így elképzelhető, hogy a magyar közösség nem fogyott olyan mértékben, mint a román. Antal Árpád hozzátette: Kovászna és Hargita megyék városaiban észlelhető jelentősebb népességcsökkenés, de ugyanekkor megnőtt a környező falvak lakossága. Így például az elmúlt kilenc évben megnőtt a megyeszékhely közelében lévő Árkos, Illyefalva vagy Réty lakossága, ami a városról falura vándorlással magyarázható, mondta a polgármester. Hozzátette: a kilenc évvel ezelőtti adatokhoz képest Sepsiszentgyörgyön 8,5 százalékos, Csíkszeredában 11,9 százalékos a népességcsökkenés, mindkettő alacsonyabb, mint az országos átlag, kivételt képeznek a jelentős vonzerővel bíró nagyvárosok, mint Kolozsvár, Temesvár, Iași vagy Constanța. Antal Árpád szerint Erdélyben 2002-ben 19,6 százalék volt a magyar közösség aránya, akkor azonban Kolozsváron Gheorghe Funar polgármester által irányított számlálóbiztosok radírral kezükben számolták a magyarokat. A polgármester feltételezése szerint az ideai népszámlálási eredmények akár az erdélyi magyarság arányának növekedését is mutathatják.

esetleg a népszámláló biztosok vagy a félretájékoztató lakosok okoztak. Büntetni semmi esetre sem fogunk senkit” – nyilatkozta lapunknak Csegzi Sándor alpolgármester.

Nem jár szankció az előjáróknak

A lapunk által kérdezett városvezetők és népszámlálási illetékesek még nem tud-

tak pontos statisztikát arról, hogy hány regisztrált személynek hiányzik az azonosítószáma. Ezt az adatot a legtöbb településen jövő hét elejére ígérték. Ladányi László Hargita megyei prefektus szerint a bírságolást megtagadó polgármestereknek nem kell szankcióktól tartaniuk. „A törvény szerint nem csak a városháza büntethet, hanem a rendőrség is” – magyarázta. ◀

„Zöldül” Hargita megye

ÚMSZ

Hargita megye élen jár a Környezetvédelmi Alapból finanszírozott integrált ivóvíz- és csatorna-rendszerek építését, felújítását és bővítését célzó program pályázataival – jelentette ki Borbély László tegnap Csíkszeredában. A környezetvédelmi és erdészeti miniszter a megye polgármestereivel, a minisztériumnak alárendelt intézmények vezetőivel, valamint közbirtokosságok vezetőivel találkozott a megyeházán.

A találkozón bemutatták Hargita Megye Tanácsának az integrált hulladékkezelésről, az ivóvíz- és csatornahálózatokról és a környezetvédelmi területekről szóló projektjeit. Mint elhangzott, Hargita megyéből érkezett

be a legtöbb kérelem a Zöld Ház programra, és a megye élen jár a Környezetvédelmi Alapból finanszírozott integrált ivóvíz- és csatorna-rendszerek építését, felújítását és bővítését célzó pályázatok terén is. Utóbbiaknál Hargita megyéből 12 projektet fogadtak el, amelyek finanszírozási szerződésének aláírása folyamatban van; értékük 79,67 millió lej, ebből a Környezetvédelmi Alap támogatása pedig 67,66 millió lej.

Szóba került az integrált hulladékkezelés kérdése is. Hargita megye a hulladékok integrált menedzsmentrendszerének fejlesztése és a szennyezett területek rehabilitációja céljából több mint 35 millió euró értékben nyújtott be pályázatot, és a mi-

niszter ígérete szerint év végig aláírják erre a szerződést.

A környezetvédelmi miniszter kiemelte a kerékpárutak építését célzó programot, amelyre idén 37 tervet fogadnak el. Januártól újabb kiírásra lehet pályázni – közölte Borbély László, arra biztatva a polgármestereket, éljenek azzal a lehetőséggel, hogy a jelenlegi csapat dolgozik a minisztériumban. A miniszter azt is elmondta, hogy zöldvezeték kialakítására a januártól induló programban csak városok és települések pályázhatnak.

A találkozó végén Borboly Csaba, Hargita Megye Tanácsának elnöke ajándékot nyújtott át a miniszternek, a csomag újrahasznosítható anyagból készült golyóstollakat tartalmazott. ◀

Borboly Csaba tanácselnök és Borbély László miniszter Lövétén az együttműködésre koccintott

HIRDETÉS

Ideje felfrissíteni beteljesült kívánságainak listáját!

13,93%*
éves változó kamat
a lej alapú hitelekre
THM: 14,85%

Ön tudja, miről álmodik, mi pedig segítünk a megvalósításban, ráadásul igen előnyös feltételekkel:

- maximálisan igényelhető összeg: 42.000 lej;
- előleg és kezes nélkül;
- ingyenes életbiztosítás a kölcsön teljes futamidejére;
- 0% kezelési költség;
- 0% előtörlesztési díj;
- ingyenes számlanyitás és számlavezetés.

* 10.000 lej értékű személyi kölcsön 7 éves futamidőre, THM: 14,85%, teljes visszafizetendő összeg: 15.708,84 lej.

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

otpbank
Megbízunk egymásban

személyi kölcsön

SZOMBAT

2011. november 5.

A nap filmjei

Prima Tv, 20.30

Mr. és Mrs. Smith

Minden családnak van rejtetegetnivalója, apró-cseprő, kisebb-nagyobb titka mindnek van. De amit a látszólag átlagos életvitelű Smith házaspár takargat a külvilág és egymás elől, hát olyan biztosan kevésnek van. Jane és John valójában jólfizetett, megbízhatóan hatékony munkát végző bérgyilkosok, akik ráadásul két, egymással szemben álló szervezetet szolgálnak.

TV2, 20.35

Lovagregény

William Thatcher nemcsak kiváló szájhős, hanem első osztályú szédítő is, akinek csupán egy rang hiányzik a teljes sikerhez. Mivel az nem terem minden bokorban, hát hazudik egyet magának, amikor Sir Ector a lovagi tornán jobblétre szenderül. Felveszi a vértetét, és néhai ura nevében megnyeri a díjat. Hamarosan vig cimboráival egyik tornáról járnak a másikkra, és William igazi sztár lesz.

m1, 22.50

Apacok

A Kishorváth élete első filmjének rendezésére készül, a forgatókönyvét éppen a Kuratórium vizsgálja. A filmterv nagyapja történetét meséli el, aki a '60-as évek elején az '56 utáni passzív ellenállás egy különös formáját választotta. Társaival indián-törzset alapítanak, mokaszint húznak, és kivonulnak a társadalomból. Ezt a játékot szigorú erkölcsök uralják, amelyeket a törzs tagjai véresen komolyan vesznek.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

15.00 Híradó

15.10 Hétfégi magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

8.00 Jó reggelt, Erdély!/Híradás, Telefonsajáték, Nyelvőr, Világjárók

10.05 Térerő

14.00 Híradás, Aranyszalagvár, Alternatívzene

16.00 Híradó/Ótói tea: Megy a magnó, Súrlott grádics, A hét zeneműve, Versműsor, Gramofon

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

8.00 Hírek, műsorism., sport

8.15 Hangoló

9.15 Cifra palota

9.55 Hírek, műsorism.

15.05 Slágerlista

16.00 Hírek, műsorism.

16.10 Láthatár

16.40 Térerő

17.30 Sorsok az operaszínpadon

17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

8.10 Kolumbusz Kristóf

8.40 Szimba,

az oroszánkirály

9.05 A mesemondó

(rajzf. sor.)

9.35 Káprázat és csoda

Fővárosi Nagycirkuszban

10.30 Szerelmes földrajz

11.00 Egészség +

11.30 Heureka! Megtaláltam!

12.00 Munka-Társ

12.30 Határtalanul

magyar

13.02 Híradó

13.15 Lyukasóra

13.45 Vannak vidékek

14.15 Felfedező úton a

Robinson család

15.15 Hogy volt!?

- Sinkovits Imre

16.10 Lélek Boulevard

16.40 Veszélyben

17.10 A színes fátyol

(am. rom. dráma, 1934)

18.35 Magyar történelmi

arcképcsarnok

19.00 Híradó

19.30 Pannonia

3 keréken

20.00 Goldoni:

Mirandolina

(színházi felv.)

22.30 Palmetto

(német-am. thriller, 1998)

0.20 Dunasport

0.40 Síró játék

(angol filmdráma, 1992)

2.40 Parancsra születtek

m1

7.00 Anno

7.25 Angi jelenti (ism.)

7.55 Opera Café

Benne: Híradó, sporthírek,

időjárásjelentés

10.00 Delta

10.25 Mozdulj!

10.55 Csodabogarak

(animációs sor.)

11.25 Neked pörög a dob!

(ismeret. f.)

12.30 Most a Buda!

13.01 Hírek

13.05 Múlt-kor

13.35 Zöld Tea Öko-

magazin

14.05 HungarIQ

14.35 Natúra

15.05 Erdőjárók

15.35 Valaki - Gábor Emese

képzőművész

16.00 A természet csodái

- Különleges állatkölykök

16.55 Macskafogó

(magyar-kanadai-NSZK

anim. f., 1986)

18.35 Gasztróangyal

19.30 SzerencseSzombat

20.30 Híradó este

21.00 Sporthírek

21.15 A Cég - A CIA regé-

nye (amerikai minisor.)

22.50 Apacok

(magyar filmdráma, 2010)

0.05 José Carreras kon-

cert

1.00 Sporthírek

1.10 Koncertek az A38

hajón

m2

7.05 Fótér

7.55 Opera Café

10.00 A Biblia

gyermeknek

10.30 Sztétó

a természet!

10.31 Mézga Aladár

különös kalandjai

11.00 Hogy volt!?

12.50 Arborétumok,

gyűjteményes kertek

13.01 Százfordító

magyarok

13.55 Pro natura

14.45 Kismaszat

és a Gézengúzok

(magyar ifjúsági f.)

16.00 Kultúrkontroll

16.25 Angi jelenti

16.50 A megsebzett

bolygó

17.20 Anno

17.45 mTV Hangerő

18.35 Az emlékezet hely-

színei

19.05 Mi kicsoda

19.30 Esti mese

19.55 Montalbano fel-

ügyelő (olasz krimisor.)

21.00 Híradó este

21.29 Sporthírek

21.35 Macskafogó

(anim. f.)

23.10 Gasztróangyal

0.00 Telesport

- OTP Bank Liga

Budapest Honvéd - Pécsi

MFC bajnoki labdarúgó

mérkőzés

PRO TV

5.30 Happy Hour

(ism.)

6.30 Star Wars:

A klónok háborúja

(amerikai anim. sorozat)

7.00 Pro Tv hírek,

sport,

időjárásjelentés

10.00 Mi történik doktor

úr?

10.45 Fogadás az étellel

(román sorozat) (ism.)

11.45 Fogadás az étellel

(román sorozat) (ism.)

13.00 Pro Tv hírek,

sport,

időjárásjelentés

13.05 Legend

of the Seeker

(amerikai akció sorozat)

14.00 Érted táncolok

- verseny show (ism.)

Ştefan Bănică

és Iulia Vântur műsora

19.00 Pro Tv hírek,

sport,

időjárásjelentés

20.30 Zsenikém

- Az ügynök haláli

(amerikai akció-vígjáték,

2008)

23.00 Törés

(amerikai krimi, 2007)

1.30 Zsenikém

- Az ügynök haláli

(amerikai akció-vígjáték,

2008) (ism.)

3.00 Törés

(amerikai krimi, 2007)

(ism.)

ACASĂ

8.15 A csábítás földjén

(amerikai sorozat) 9.45

Együtt örökre (sorozat)

12.30 A kötelék (sorozat)

14.30 Clase 406 (sorozat)

15.30 Amor real (mexikói

sorozat) 16.30 Igaz törté-

netek 17.30 Az örökösök

(am-kol. sorozat) 19.30 A

csábítás földjén (mexikói

sorozat) 20.30 A szerelem

győzelme (mexikói sorozat)

22.00 Perro amor

(amerikai sorozat) 23.30

Szerelmekönnyek (román

sorozat)

RTL KLUB

7.30 Top Shop

9.20 Kölyökklub

Björn mackó kalandjai,

Éliás, a kis mentőhajó,

Yakari, Szilveszter és

Csörke kalandjai, Hupikék

törpikék

10.00 Nyugi, Scooby!

(animációs vígj.)

11.15 Winx Klub

(olasz anim. sor.)

12.40 Házon kívül

(ism.)

13.10 Autómánia

13.45 Jéglovagok

(dok. sor.)

14.50 Míg a halál el nem

választ (am. vígj. sor.)

15.20 Sue Thomas

- FBI (am. sor.)

16.25 A halál 50 órája

(am. háborús filmdráma,

1965)

19.30 Híradó

20.00 Fókusz Plusz

20.30 X-Faktor

(2011) - Döntő

Tehetségkutató show-mű-

sor

23.20 ValóVilág

- Összefoglaló (élő)

Utána: RTL-hírek

0.35 Gyilkos

a nyomokban

(kan.-am. thriller, 2006)

2.20 Corinna

(német vígj. sor.)

2.55 Fókusz Plusz (ism.)

TV2 TV 2

7.00 Látélet a Földről

7.25 Tv2 matiné

11.05 Egyik kutya,

másik nem!

11.35 Bajnokok Ligája

magazin (ism.)

12.05 Így készült:

Miss Saigon című musical

az Operett Színházban

(ism.)

12.35 Babavilág

13.05 Tüsarok

13.35 9 hónap

14.05 Gyilkos számok

(am. krimisor.)

15.05 Autóguru

15.35 Bűbájós boszorkák

(am. sor.)

16.30 13-as raktár

(angol drámasorozat)

17.30 Második élet

(am.-kol.-mex. sor.)

18.30 Hawaii Five-0

(am. sor.)

19.30 Tények

20.00 Magellán

A TV2 tudományos maga-

zinja

20.35 Lovagregény

(am. kalandf., 2001)

23.10 Gyilkosok gyilkosa

(am. akcióf., 1998)

Közben: Kenósorsolás

1.00 Holtak szigete

(Holtak háza)

(kan.-am.-német

akcióthriller, 2003)

2.35 EZO.TV

3.35 Kalandjártat (ism.)

HÍR TV

8.00 Híradó

8.30 Soroló

9.05 Befutó

Az utánpótlás magazinja

9.30 Iskolapélida (ism.)

10.05 Felfedező

10.30 BBC Click

A BBC informatikai maga-

zinja

11.05 Ikon (ism.)

11.30 Ösök tere (ism.)

12.05 Tíz perc

12.30 Stopper (ism.)

13.00 Déli híradó

13.35 Hungarorama

14.05 Panaszkönyv (ism.)

14.30 GyógyHír

Egészségügyi magazin

15.05 Gar

VASÁRNAP

2011. november 6.

A nap filmjei

TV2, 21.05

Oviapu 2.

Az Oviapu óvó bácsijai olyan helyre merésznek, ahová eddig még soha: a táborba. Charlie és Phil, a világ legelvetemültebb gyerekvívóit nyílt terepen teszik próbára képeségeiket. Irányításuk alatt a srácok sportolnak és sátraznak, no meg a felnőtteket is gatyába rázzák. Charlie-t és a Driftwood tábor lurkóit kemény fából faragták.

m2, 22.05

Rózsadomb

A 10 éves Panka és Miksa idilli gyermekkorukat élék a szigorúan őrzött rózsadombi villában. A film szinte egyetlen helyszíne a villa és a kert. Az eseményeket a gyerekek szemszögéből látjuk. A szülők, az egyszerű sorból "kiemelt" vonalas, mélyen hívó Teréz és a nála kb. 20 évvel idősebb nagypolgári zsidó családból származó Pálfi Gábor, nagyon elfoglaltak az "új világot" építik.

m1, 22.30

Bábel

Fegyverlövés dörren a marokkói sivatagban. Ez indítja el egy amerikai turistapár küzdelmét a túlélésért, és köti őket a világ másik három pontján lévő emberekhez. Két marokkói fiúhoz, akik akaratlanul bűnözőkké válnak, egy dadushoz, aki két amerikai gyermeket igyekszik átcsempészni a mexikói határon, valamint a siket, problémás japán tinédzser apjához, akit a rendőrség köröz.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás
11.00 Híradás, Gyermekműsor
12.00 Híradás
12.05 Igéjhirdetés, Délkör
13.00 Híradás
13.05 Szól a nóta
14.00 Itthon, Erdélyben - faluműsor
15.00 Zenés üzenetek
16.00 Híradó
16.10 Zenés üzenetek
17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
14.00 Hírek
14.10 Dalposta
15.30 Vidékről vidékre
16.00 Hírek
16.05 Vidékről vidékre
16.30 Aranyhangok
17.00 Operett
17.25 Rádióistentisztelet evangélikus egyház
17.55 Hírek, adászárás

DUNA TV

6.15 Gazdakör (ism.)
7.05 Hókusz-Pókusz Cirkusz
7.15 Az Ótestamentum
7.45 Kolombusz Kristóf
8.10 Szimba, az oroszán-király
8.35 A mesemondó
9.00 Káprázat és csoda Fővárosi Nagycirkuszban
10.00 Eucharist együttes koncertje
10.30 Élő egyház
11.00 Isten kezében
11.30 Beavatás
12.00 Világ-nézet
13.02 Híradó
13.15 Élő népzene
13.45 Hazajáró
14.15 Rosszcsont kalandjai (am. sor.)
15.15 Csellengők
15.45 Törvény által védve
16.15 Utókor
16.45 Múltidéző
17.15 Ember a híd alatt (magyar f. dráma, 1936)
18.30 Magyar történelmi arcképcsarnok
19.00 Híradó
19.35 Heti Hírmondó
20.05 Önök kérték!
21.00 Az üldözők (am. western, 1956)
23.00 Klubszoba
23.55 Dunasport
0.10 Élet a Marson
1.05 Luther (angol sor.)

TVR 1

7.00 Disney Klub
7.55 Zoom
8.10 A hit világa - 1. rész (live)
10.00 Dana kertjében
10.35 A falu élete
11.50 Mezőgazdasági percek
12.00 A falu élete
13.00 Sajtó és hatalom (live)
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.30 Nemzetközi Cirkusz Előadás
15.00 Népi hagyaték
16.00 TVR 55
17.00 Dánutz S.R.L. (szórakoztató műsor) - 1-2. rész
19.00 Jóker, Lottó 5/40, Lottó 6/49 és Noroc sorsolás
19.45 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.00 Distractis Show (szórakoztató műsor)
21.35 Alariste kapitány (francia-spanyol-amerikai kalandfilm, 2006)
Sz.: Viggo Mortensen, Elena Anaya, Eduard Fernández
0.00 100%-ban garantált
1.00 Dánutz S.R.L. - 1-2. rész
2.50 Találkozunk a TVR-ben - talk show (ism.)

VIASAT 3

11.00 Széptestben
11.30 Édes kísértelek
12.00 MaxxMotion
12.30 A nagy házalakítás
14.25 Négy Esküvő 2.
16.05 ÁlomÉpítők 2.
17.55 Személyes vonatkozás (am. dráma)
20.05 Harmadik műszak (soozat)
21.05 CSI: A helyszínelők (krimisorozat)
22.00 Született detektívek (am. krimisorozat)
22.55 Kuttyám, Jerry Lee 2. (am. akcióvígjáték)

m1

7.55 Opera Café
10.00 Engedjétek hozzám
10.05 Így szól az Úr!
10.10 Katolikus krónika
10.40 Három királyfi, három királylány
11.05 Aki megvall engem (ism.)
11.30 A Biblia a magyar képzőművészetben
11.40 A sokszínű vallás
11.55 Örömhír
12.20 Református ifjúsági műsor
12.30 Útmutató
13.01 Hírek
13.05 Szellem a palackból...
13.35 Anno
14.05 Rózsadomb (magyar film, 2003)
15.45 Út Londonba
16.15 Telesport
16.50 OTP Bank Liga Videoton FC - Újpest FC bajnoki labdarúgó-mérkőzés
19.05 Déltenger kincse (sor.)
19.55 A Lényeg
20.30 Híradó este
21.00 Sport hírek
21.15 Magyarország, szeretlek!
22.30 Bábel (fr.-am.-mex. f. dráma, 2006)
0.50 Isten minden gyermeke tud táncolni (am. filmdráma, 2007)

TVR 2

8.00 Vésd a fejedbe (ism.)
9.00 Román utólevél
10.00 Young Dracula (angol vígjátéksorozat)
11.00 Motomágia
11.30 Női siker
12.00 Jamie
30 perces ebédje
13.10 Hétféve kettesben (live)
15.10 A Vadmacska kanyon foglyai (amerikai-kanadai kalandfilm, 1998)
16.50 A divat világa
17.00 Balkáni szokások
18.00 Kaland és természet
18.30 Csavargó halász
19.00 Szélességek
19.30 Nagy lábón - kulturális magazin
20.10 Nászút az anyámmal (amerikai vígjáték, 2006)
22.00 Hírek
23.00 AG Weinberger zenei műsora
0.00 Murdoch nyomozó rejtélyei (kanadai-angol sor.)
0.55 A divat világa (ism.)
1.10 A Vadmacska kanyon foglyai (amerikai-kanadai kalandfilm, 1998) (ism.)
2.45 Young Dracula (ism.)

SPORT.RO

10.00 Hírek
10.05 Pro Motor
11.00 Pontos sportidő
13.00 Hírek
14.00 Ploiesti harcosok
14.30 Favágó Világban
15.00 Sport.ro Hírek
15.05 Fogadás a félelemmel
16.00 Mitica ligája (live)
18.00 Sport.ro Hírek (live)
19.00 Mitica ligája (live)
20.00 A fény harcosai
21.00 Sport.ro Hírek
22.00 Ultimate Fighting Championship
23.00 Gírgások harca

m2

7.55 Opera Café
10.00 Mesék
11.00 Enid Blyton kalandfilm sorozata (angol ifj. sor.)
11.25 Amika (sor.)
11.35 Az utolsó mohikán (anim. sor.)
12.00 Sarah Jane kalandjai (sor.)
12.30 Most a Buday!
13.15 Katolikus krónika
13.40 Három királyfi, három királylány
14.05 Aki megvall engem
14.30 A Biblia a magyar képzőművészetben
14.45 A sokszínű vallás
14.55 Örömhír
15.20 Útmutató
15.50 A megsebzett bolygó (magyar sor.)
16.15 Csavargások Afrikában
16.45 Erkel (magyar játékf., 1952)
18.40 Az emlékezet helyszínei
19.10 Mi kicsoda
19.35 Esti mese
19.55 Montalbano felügyelő (olasz krimisor.)
21.00 Híradó este
21.35 A Lényeg
22.05 Rózsadomb (magyar filmdráma, 2003)
23.40 Telesport
1.20 Hogy volt!?

PRO TV

6.30 Star Wars: A klónok háborúja (anim. sor.)
7.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
10.00 20 év után (talk show)
11.00 Căpșarác és Lăvălyu kalandjai (amerikai családi kalandfilm, 2005)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Apropos TV - szórakoztató műsor
14.00 Legend of the Seeker (amerikai akció sorozat)
15.45 Románia hangja - szórakoztató műsor (ism.)
18.00 Románia szeretlek!
19.00 Hétfévi Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Daredevil, a fenegyerek (amerikai kalandf., 2003)
22.45 Leon, a profi (francia-am. akcióf., 1994)
1.45 Apropos TV - szórakoztató műsor (ism.)
2.30 Románia szeretlek! - kulturális magazin (ism.)
3.15 Leon, a profi (francia-am. akcióf., 1994) (ism.)

ACASĂ

8.15 A csábítás földjén (sorozat)
9.45 Együtt öröklék (sorozat)
12.30 A kötelék (sorozat)
14.30 Clase 406 (sorozat)
15.30 Amor real (sorozat)
16.30 Mesés hölgyek
17.30 Az örökösök (sorozat)
19.30 A csábítás földjén (mexikói sorozat)
20.30 A szerelem győzelme (sorozat)
22.00 Perro amor (amerikai sorozat)
0.00 Szerelmem könnyek (román sorozat)
1.00 Clase 406 (mexikói sorozat)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
Benne: Björn mackó kalandjai, Éliás, a kis mentőhajó, Yakari, Szilveszter és Csöröke kalandjai
Hupikék törpikék
11.00 Trendmánia
11.35 Teleshop
12.35 Törzsutas
13.00 Magyar autósport-magazin
13.15 Forma-1 Magazin
13.40 Robin Hood (angol kaland sor.)
14.40 Merlin kalandjai (angol sor.)
15.30 Sue Thomas - FBI (am. sor.)
16.30 Eltűntnek nyilvánítva (am.-kan. sor.)
Közben: 17.00 Hatoslottó-sorsolás
17.35 Kaland a szavannákon (auszt.-francia kalandf., 2006)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 ValóVilág (2011) (élő) - Párba
22.50 Heti hetes Vidám, aktuális talk-show
Utána: RTL-hírek
0.10 Sűrűbb, mint a vér (am. krimi, 1998)
2.05 Portré
Riportmagazin
2.40 (vígj. sor.)

ANTENA 1

5.00 Csodakutyák 2. - Az ebdoctorok (amerikai családi vígjáték, 2006)
7.00 Híradó, Sport (live)
10.00 Billy Madison (amerikai vígjáték, 1995)
12.00 Xena (amerikai kaland sorozat)
13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés (live)
14.00 X-Faktor - verseny show (ism.)
16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
16.30 SuperBingo Metropolis (verseny show) (live)
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés (live)
20.20 A fenébe is - szórakoztató műsor
21.45 X-Faktor - Szavazás (verseny show)
23.00 Koponyák 3. (kanadai thriller, 2003)
1.00 A fenébe is - szórakoztató műsor
2.15 Billy Madison (amerikai vígjáték, 1995) (ism.)
3.45 Koponyák 3. (kanadai thriller, 2003)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás
11.15 Az ördög jobb és bal keze 2. (olasz akció-vígjáték)
13.35 Száguldás gyilkosságokkal (amerikai akció-vígjáték, 1976)
15.50 Csúcsműsor (amerikai akció-vígjáték, 1998)
17.40 Szerencse dolga (am. vígjáték, 2007)
20.00 Az ügyfél (am. thriller, 1994)
22.15 Vesztett vad (am. akciófilm, 2003)
0.00 Nyomd a lóvét! (am. akcióthriller, 2000)

TV2

7.15 Az idő örvényében
7.45 Tv2 matiné
10.30 Nagy Vagy!
11.25 Ability - a képességek próbája
11.55 Stahl konyhája
12.30 Kalandjártat (ism.)
13.00 Borkultusz
13.30 Talpig nő (magazinműsor)
14.00 Több mint Testőr (életmódmagazin)
14.30 Simlis Jack, karibi szuperkém (am.-új-zél. kaland sor.)
15.00 ÖsszeEsküvők (valóságshow) ÖsszeFoglaló
16.05 Bűbájós boszorkák (am. sor.)
17.00 Lovagregény (am. kalandf., 2001) (ism.)
19.30 Tények Hírműsor
20.00 Napló
Mérlegen a valóság
20.35 Napló Extra
21.05 Oviapu 2. (am. vígj., 2007)
22.55 Frizbi - Hajdú Péterrel
Közben: Kenősorsolás
23.55 TotalCar
0.25 Célkeresztben (am. krimisor.)
1.20 A fejnélküli asszony (arg.-francia-olasz thriller)
2.50 EZO.TV

PRIMA TV

6.00 Tanulj, álmodj, szeress! (ism.)
7.00 Kandikamera
7.30 Teleshopping
8.00 Stílustitkok - life style magazin
9.00 Fintescu hídja
9.30 Ház, építés, design
10.00 Teleshopping
10.30 Fején a nagyvilág - szórakoztató műsor
11.00 Levintza bemutatja
11.30 Tanulj, álmodj, szeress!
12.30 Mondenii - szórakoztató magazin (ism.)
13.00 Idősek és nyugtalanok (ism.)
13.30 Miss vidéki lány - reality show (ism.)
15.30 Kötelkedők krónikája - szórakoztató magazin (ism.)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán
20.30 Anyacsere - reality show
22.00 Titkos szerelmek (telenovella)
0.00 Titkos szerelmek (telenovella)
1.00 Hollywoodland (amerikai krimi, 2006)
3.00 Hírek (ism.)

KANAL D

8.30 Lányok meglepetéssel
9.00 Smile TV
9.30 Eli Stone (am. sorozat)
10.30 (am. rajzfilm)
12.30 Hírek
13.15 Találd meg a családot (ismétlés)
15.00 Clejaniak
16.45 Akarsz milliomos lenni? (ismétlés)
17.45 Ez Románia!
18.45 A nap híre
19.00 Hírek
19.45 D-Paparazzi
20.30 Szemek az árnyékban
22.00 Gengszter románc (amerikai romantikus vígjáték, 2003)

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
A vidék magazinja
9.05 (ism.)
9.30 Európai híradó (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó
13.00 Déli híradó
13.40 Közvetlen ajánlat
14.05 Sportré
14.30 Ősök tere (ism.)
15.05 Tíz perc (ism.)
15.30 Visszajátszás
16.00 Híradó
16.30 Befutó London (ism.)
17.05 Garázs (ism.)
17.30 GyógyHír
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Bruttó (ism.)
19.30 Keresztmetszet
Riportmagazin
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Versus
23.05 Vetítő
Válogatás magyar dokumentumfilmekből
23.06 Mámó (magyar dokumentumf.)
0.05 Kontraszt (ism.)

DISCOVERY

6.30 Szétepitők
- Ami a festékekben van
7.00 Hogyan készült? Tűzoltó-berendezés, Fánk, Lengéscsillapító
8.00 Autókereskedők - Bentley
9.00 Hogyan csinálják? Pilkington üveg, acél, cipzár, plazmatévé
10.00 Újjáépítők - Brushtang
11.00 Amerikai hotrodok - Hotrodverseny
12.00 Nagymenők négy keréken
13.00 Autókereskedők
15.00 Óriás költöztetők
- Van-e teremtdő?
Élhetünk örökké?
18.00 Édesvízi szörnyek
- Dzsungel
19.00 Egyszemélyes hadsereg
20.00 Így működik a Világegyetem - Szuperlovák
21.00 Autókereskedők - Bond Bug
23.00 Újjáépítők - 71-es Dodge Challenger
1.00 Óriás költöztetők
2.00 A fegyverkovács
- Különleges fegyver
a különleges alakulatnak

ETV

8.00 Zene
8.45 Ízelítő
ism. 9.00 Vándor Attila: Az aranykor öröksége, ism.
9.30 Metszet, ism.
10.00 Útmutató
10.15 Értékeink
16.00 Piacférfi
16.30 Neve és hivatása...
17.00 Hit-élet, ism.
17.30 Erdélyi Kávéház ism.
18.00 Retropolisz, ism.
18.30 Híradó
19.00 Kultúrcsepp, ism.
19.30 Híradó
20.00 Tájékp, ism.
20.30 Híradó
21.00 Híradó
22.00 Metszet, ism.
22.30 Híradó
23.00 Többszemközt, ism.

HÉTFŐ
2011. november 7.

A nap filmjei

TV2, 12.25
Egy hét Pesten és Budán

Egy idős férfi negyven év elmúltával kényelmes nyugalmából egy különös telefonhívás hatására visszatér szülőhazájába. Találkozik régi szerelmével és megtudja, hogy múltjukban számos titok rejtőzik, mellyel szembesülnie kell. Nem csak kettőjük sorsát érinti a múlt, hanem még két másik nő életét is gyökeresen megváltoztatja ez a látogatás. Hogyan alakul a férfi és a három nő kapcsolata.

Antena1, 20.20
Lopakodók 3

Thomas Beckett őrnagy az amerikai tengerészgyalogság legveszedelmesebb mesterlövésze. Drogbárók, bérnyilkosok és kegyetlenkedő katonai vezetők után most a legkomolyabb ellenfelével kell szembeszállnia. Egykori barátja, Paul Finnegan mégsem esett el bevetés közben, és most nemcsak Amerikát, de az egész világot veszélyeztető akcióba kezdett.

TVR2, 23.35
Kikötői hírek

Amikor Quoyle, a boldogtalan, magányos New York-i végleg elveszti tőle rég elhagyott feleségét egy autóbalesetben, az élete örökre megváltozik. A gyásztól lesújtva visszavonul nagynénjével és kislányával Új-Fundlandra, ősei rejtélyes otthonába. Egy kis halászvárosban a helyi lapnál kap újságírói állást. Minden újabb cikk megírásával nő Quoyle érzékenysége a családfinta közösség iránt.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár
15.20 Magyar zenei lexikon
15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság
12.00 Híradás
12.10 Művelődési hírek
12.35 Kispad - sportműsor.
13.05 Zenés üzenetek.
14.00 Híradás, KultúrPresszó
15.00 Híradás, KultúrPresszó
16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
17.00 Híradás, Figyelő
17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
8.00 Hírek, sport
8.10 Hangoló
9.50 Hírek, műsorism.
15.00 Sláeróra
16.00 Hírek
16.15 Hétköznapi igazsága
17.00 Nap-óra
17.30 Zene, zene, zenelánc
17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.30 Híradó
7.35 Kisváros (ism.)
8.15 Megyejáró
8.30 Híradó
8.40 MacGyver (ism.)
9.30 Híradó
9.35 Térkép (ism.)
10.05 Végjáték (kan. krimisor.) (ism.)
11.00 Család-barát (ism.)
12.00 Isten kezében (ism.)
12.25 Hazajáró (ism.)
13.02 Híradó
13.15 Kívánságkiosár
15.10 Heti Hírmondó (ism.)
15.40 Csallengők (ism.)
16.10 Klubszoba (ism.)
17.05 Balassagyarmat kincsei
17.20 Híres zeneszerzők nyomában
18.15 Kisváros (magyar sor.)
19.00 Híradó
19.30 Közbeszéd
20.00 Térkép
20.30 MacGyver (am.-kan. sor.)
21.30 A férfi a legjobb orvosság (vígj. sor.)
22.15 Hírek
22.30 Gyökerek (am. sor.)
0.00 Sportaréna
0.55 Dunasport
1.05 Tudatom veletek, megvagyunk

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
8.00 Románia, nap mint nap! (live)
10.10 Lee Sun: Vihar a palotában (koreai sor.)
11.25 Sajtó és hatalom (ism.)
12.20 TVR 55
12.40 A palota legendái: A szelek királya (dél-koreai drámasor.)
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.45 Curier TV (live)
15.15 Teleshopping
15.30 Krónika - magyar nyelvű műsor
17.00 Hírek
17.30 Nem felejtetek el (orosz romant. f., 2009)
18.25 A palota legendái: A szelek királya (dél-koreai drámasor.)
19.45 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.00 Prim Plan (talk show)
22.00 Mad Men - Reklámőrültek (amerikai sor.)
22.55 Túl a hírnéven
23.10 Visszajátszás
0.30 Éjszakai beszélgetések (talk show)
1.30 Nem felejtetek el (ism.)
2.20 Prim Plan (ism.)

VIASAT 3

10.05 Nyomtalanul (isméltés) 11.00 Kutyám, Jerry Lee 2. (am. vígjáték)
12.50 Topmodell leszke!
13.40 Feleségcsere 14.40 Órangyal (am. sorozat)
15.40 Doktor House (sorozat) 16.35 Nyomtalanul (krimisorozat) 17.30 Gyilkos számok (ism.) 19.20 Jóbarátok (isméltés) 20.20 Két pasi (sorozat) 21.15 Doktor House (am. sorozat) 22.15 A lény (am. sci-fi) 0.20 Esküdt ellenségek (sorozat)

m1

7.55 Ma Reggel
Benne: Híradó, sporthírek
10.00 Bűvölet (olasz sor.)
11.00 Déltenger kincse (auszt.-fr. sor.)
11.55 Az emlékezet helyszínei (dok. sor.)
12.30 Napirend előtt
13.01 Híradó
13.25 Kárpát Expressz
13.55 Roma Magazin
14.30 Domovina
15.00 Társbérletben a tárgyakkal
15.30 Budapest természeti értékei
16.00 Anyagi érintés (am. sor.)
16.50 Különleges mentőalakulat (auszt. sor.)
17.40 MM A megoldások magazinja
18.40 Észak és Dél (am. kaland sor.)
19.30 Maradj talpon!
20.30 Híradó este
21.00 Sporthírek
21.15 Kékfény
22.10 Hacktion (magyar akció sor.)
23.00 Az Este
23.35 Átok (magyar játékf.)
0.10 Aranymetszés
1.05 HungarIQ
1.30 Sporthírek
1.40 Észak és Dél (am. kaland sor.) (ism.)

TVR 2

8.00 Hannah Montana (amerikai sorozat)
8.35 Nyomoz a tanár (olasz sorozat)
9.30 Topping (ism.)
10.30 Nagy lábón
11.00 Vallomások (ism.)
12.00 Bazár
12.35 Biznisz óra
13.25 Egészségtabletta
13.30 Jamie gasztrorradalma
14.00 Építész
14.35 Együtt Európában
15.30 Teleshopping
16.00 Nyomoz a tanár (olasz sorozat)
17.00 Vallomások
18.00 Hírek, időjárásjelentés
18.30 Rázushow - szórakoztató műsor
19.30 Oroszlánok arénája - reality show
20.25 Biznisz óra
21.10 Késhegyen
22.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
23.00 Minden pénzt megér
23.35 Kikötői hírek (amerikai filmdráma, 2001)
1.30 Autó mánia
2.00 Rázushow - szórakoztató műsor (ism.)
2.50 Biznisz óra (ism.)
3.40 Vallomások (ism.)

SPORT.RO

10.00 Pontos sportidő
12.00 Sport.ro Hírek
13.00 Pontos sport 14.00 Prosport óra 15.00 Sport.ro Hírek 15.10 Pontos sportidő 16.00 Sport.ro Hírek 16.30 Pontos sportidő 18.00 Sport.ro Hírek 19.00 Pontos sportidő 19.05 Információk 20.00 Pontos sportidő 20.05 Red Bull X-Fighters World Tour 21.00 Sport.ro Hírek 22.00 KO királyok 23.00 Sport.ro Hírek

m2

6.55 Ma Reggel
10.00 A Tízparancsolat ma
10.45 Magyar rock
11.40 Együtt
12.35 Szép otthonok, remek házak
13.01 Híradó délben
13.19 Sporthírek
13.25 Kárpát Expressz
13.55 Napló
14.00 Közvetítés a parlament üléséről
17.30 Jelfák - Mindenfajta szélnek a palackból...
18.05 Vízkincs (dok. sor.)
18.35 Família Kft. (magyar vígj. sor.)
19.00 Anyagi érintés (am. sor.)
19.50 Esti mese: A bűvös körhinta, Thomas, a gőzmozdony
20.10 Különleges mentőalakulat (auszt. sor.)
21.00 Sporthírek
21.15 Kékfény
22.10 Hacktion (magyar akció sor.)
23.00 Az Este
23.35 Átok (magyar játékf.)
0.10 Aranymetszés
1.05 HungarIQ
1.30 Sporthírek
1.40 Észak és Dél (am. kaland sor.) (ism.)

PRO TV

6.00 Căpasrác és Lăvălyu kalandjai (ism.)
7.00 Pro Tv hírek, Könyvbemutató
10.00 The legend of the seeker (am. sor.) (ism.)
11.00 Nevezz csak! (am. vígj. sor.)
12.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat)
13.00 Pro Tv hírek, sport
14.00 Apropro TV (szórakoztató műsor) (ism.)
15.00 Román Komédia Társaság (szórakoztató műsor) (ism.)
16.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat)
17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Fogadok az étellel (román sorozat)
22.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
23.00 A rejtelmy (amerikai-kanadai thriller-sor.)
0.00 Románia szeretlek! (ism.)
1.00 Pro Motor (ism.)

ACASĂ

8.15 A csábítás földjén (sorozat) 9.45 Együtt mindörökké (sorozat) 12.45 Mesés hölgyek 14.15 Clase 406 (sorozat) 15.30 Amor real (sorozat) 16.30 Igaz történetek 17.30 Lola (amerikai sorozat) 18.30 A lángoló ég alatt (sorozat) 19.30 A csábítás földjén (sorozat) 20.30 A szerelem győzelmé (sorozat) 22.00 Éjszakai történetek 22.30 Perro amor (am. sor.) 23.30 Szerelemkönyvek (sorozat)

RTL KLUB

6.45 Top Shop
7.10 Fókusz Plusz Magazin (ism.)
7.45 Fókusz Reggel Közzolgálati magazin
8.35 Sztármagazin
8.45 Reggeli - Csak csajok
9.25 A szerelem rabjai (arg. sor.)
10.25 Rubí, az elbűvölő szörnyeteg (mex. sor.)
11.20 Top Shop
13.10 Asztro Show
14.10 A szív útjai (török sor.)
15.10 A szív útjai (török sor.)
16.10 Második esély (am.-mex.-kol. sor.)
17.15 Sarokba szorítva (am. sor.)
19.30 RTL Klub Híradó
20.15 Fókusz Közzolgálati magazin Utána: ValóVilág Klickek
21.20 Barátok közt (magyar sor.)
22.00 ValóVilág (élő) - Aréna
23.05 Showder Klub
0.15 Minden, amit mindig is tudni akartál a Pókeréről...
0.50 Reflektor
1.05 Odaát (am. akció sor.)
2.00 Egy call girl titkos naplója (angol sor.)

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
8.00 Reggeli matiné - műsora (live)
10.00 Sajtószemle Mircea Badea-val
10.50 Menyasszony a fiannak - reality show (ism.)
11.30 Nálam az irányítás - reality show
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.00 Menyasszony a fiannak - reality show (ism.)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés - talk show
Simona Gheorghe műsora
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
20.20 Lopkodók 3 (amerikai akciófilm, 2004)
22.00 Lale (török sorozat)
23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
23.45 Egy bűnös show - Dan Capatos műsora (live)
1.00 Lopkodók 3 (amerikai akciófilm, 2004) (ism.)
3.00 Lale (török sorozat) (ism.)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás
11.10 Szerencse dolga (amerikai vígjáték) 13.25 Alkímia (am. romantikus vígjáték) 15.00 A betolakodó (angol-kan. akciófilm) 16.45 Murdoch nyomozó rejtélyei (kanadai krimisorozat) 18.25 Fél láb a Paradicsomban (olasz vígjáték) 20.20 Országúti bunyós (am. akciófilm) 22.00 Kickboxer (am. akciófilm) 23.50 Fekete kutya (am.-angol-francia akciófilm)

TV2

7.00 Magellán (ism.)
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
A TV2 reggeli magazinműsora
10.40 Stahl konyhája (ism.)
10.05 Babapercek
11.00 Teleshop
12.25 Egy hét Pesten és Budán (magyar f. dráma, 2003)
14.10 Eva Luna (am.-mex. sor.)
15.10 EZO.TV
16.10 Rex felügyelő (osztrák-német-olasz krimisor.)
17.10 Második élet (am.-kol.-mex. sor.)
18.15 Update Konyha
18.20 Eva Luna (am.-mex. sor.)
19.30 Tények
20.20 ÖsszeEsküvők (valóságshow)
- A Küzdelem
21.35 Jóban Rosszban (magyar sor.)
22.20 NCIS (amerikai krimisor.)
23.20 NCIS: Los Angeles (krimisor.)
Közben: Kenőrsorolás
0.20 Aktív Extrá
0.50 Esküdj! - éjszakai-show
1.25 Hírműsor
2.00 EZO.TV

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán (ism.)
7.00 Stílusitkók (ism.)
7.30 Az 5 csillagos otthon (ism.)
8.00 Családban (román sorozat) (ism.)
9.00 Teleshopping
9.30 Szívek találkozása (indiai sor.)
10.30 Tanulj, álmodj, szeress! (ism.)
11.30 Fintescu hidja
12.30 Teleshopping
13.00 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 Szívek találkozása (indiai sor.)
15.00 Családban (román sor.) (ism.)
16.00 A cseresznye a tortán
17.00 Lököttek (román sorozat)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Titkos szerelmek (telenovella)
20.30 Miss vidéki lány - reality show
22.15 Lököttek (román sorozat)
23.15 Mondenii (szórakoztató műsor)
23.45 NCIS (amerikai krimisor.)
1.00 Fintescu hidja (ism.)
2.00 Hírek (ism.)

KANAL D

7.30 Családi történet (török sorozat) 9.30 Teleshopping 10.00 Kedves barátnőm 12.30 Kanal-D Hírek 13.15 Légy az enyém 15.15 A szív úrnője (török sorozat) 16.45 Célponthban 18.45 A nap híre 19.00 Kanal-D Hírek 20.00 A szívnek parancsolni nem lehet (török drámasorozat) 22.00 Szelek az árnyékban 23.30 Kanal-D Hírek 0.15 (francia-amerikai-belga-mexikói krimi)

HÍR TV

7.00 Befutó (ism.)
7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
9.05 Kontraszt (ism.)
10.05 Napról napra (ism.)
10.30 BBC Hard Talk (ism.)
11.00 Híradó
11.30 Európai híradó (ism.)
12.05 Zöld övezet (ism.)
12.30 Bruttó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.35 Hungarorama
14.05 Ázsia (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
15.05 Civil kaszinó (ism.)
Hűsbavágó kérdések, civil válaszok
16.00 Híradó (ism.)
Friss napi információk
16.30 Keresztmetszet (ism.)
Riportmagazin
17.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág (ism.)
19.20 Stopper
20.00 Híradó
Friss napi információk
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzártá
Vitaműsor újságírókkal
23.00 Híradó
23.30 BBC Reporters (ism.)
0.05 Rájátszás (ism.)

DISCOVERY

6.30 Szétepitők - Otthonunk melege
7.00 Hogyan készült? Bronzharang, Fa légszűrő, Faszénbrikett, Gázkendalló
8.00 Autókereskedők
9.00 Hogyan csinálják?
10.00 Hogyan készült?
11.00 A túlélés törvényei - Nagyvárosi túlélés
12.00 Amcsi motorok - Peavey 1
13.00 Autókereskedők - Jensen Interceptor
14.00 Autókereskedők - Porsche 911 Targa
15.00 Kíváncsiság - Ősember
16.00 Hogyan készült? - Kombinált csavarkulcsok
17.00 Amcsi motorok - Peavey
18.00 Autókereskedők - Ford Cosworth
19.00 A túlélés törvényei
20.00 Állítólag...
21.00 Hogyan készült?
22.00 Kíváncsiság - Élhetünk örökké?
23.00 Keith Barry trükkjei
- A randevú
0.00 Autókereskedők - Mini Moke
2.00 A túlélés törvényei
3.00 Állítólag...

ETV

10.15 Néptánc 10.30 Szüreti vigadalom, ism. 10.40 Zene 16.00 Híradó 16.15 Kultúrcepp, ism. 16.35 Kárpát Expressz 17.00 Átjáró 17.30 Híradó 17.50 Egészséges percek 17.55 Könyvajánló 17.57 Életképek 18.00 Genezis 18.30 Híradó 19.00 Piacér 19.30 Híradó 20.00 Lakatos Iván: Alakok tájban Dokumentumfilm, 1. rész 21.00 Piacér 21.30 Híradó 22.00 Átjáró 22.30 Híradó

November 4., péntek

Az év 43. hete és 308. napja, hátravan 57 nap

Ma a **Károlyok, Karolák, Mózesek** ünnepe. A Károly régi magyar személynév, a török eredetű karul, karvaly madárnévből származik. A Karola a Károly férfinév latin alakjának, a Carolusnak a női párja. A Mózes bibliai férfinév. Valószínűleg egyiptomi eredetű. Népies magyarázat szerint a jelentése: vízből kihúzott. Szombaton **Imre** és **Zakariás** napja lesz. Vasárnap **Lénárd**-nap.

Évforduló

- 1083 – Imre herceget szentté avatják.
- 1846 – Benjamin Palmer szabadalmaztatja a múltbat.
- 1945 – Megalakul az UNESCO.
- Szombat, november 5.**
- 1930 – Sinclair Lewis, első amerikai íróként, Irodalmi Nobel-díjat kap.
- 1955 – Megnyitják a Bécsi Állami Operaházat.
- Vasárnap, november 6.**
- 1860 – Az Amerikai Egyesült Államok elnöke-

vé választják a köztársaság-párti, rabszolgaságellenes Abraham Lincolnt.
• 1921 – a Nemzetgyűlés – a magyar történelem folyamán harmadszor – kimondja a Habsburg-ház trónfosztását.

Vicc

Kovács és a felesége a sztrádan hajtanak:
– Micsoda vademberek vannak! – szól Kovács – Ez a BMW-s is egy őrütl! Legáltalább félórára százhetvennel jön mögöttünk!

Recept

Dió-s-mézes puszedli
Hozzávalók: 28 dkg liszt, 14 dkg cukor, 1 kávéskanál szóda-bikarbóna, 1-1 kávéskanál őrölt fahéj és szegfűszeg, 7 dkg darált dió, 2 evőkanál langyos méz, 2 tojás.
Elkészítés: Az egészet összegyúrjuk, lisztezett gyűrődéskán két ceruza vastagságúra kinyújtjuk, kiszaggatjuk. Sütőpapírral borított tep-sibe rakjuk, vizes kenőtollal megkenjük és negyed diógeredeket nyomunk rá. 160 fokos sütőben 10-12 percig sütjük.

A hatos lottó nyerőszámai:
45, 40, 30, 37, 43, 27.

Gondolatjel

Visky István rovata

Amikor szabadon dönthe-tünk, hogy mit cselekedjünk, akkor általában egymást utá-nozzuk. A szabadság csak ad-dig fontos a legtöbb ember szá-mára, amíg hiányát érzi. Ahogy viszont valóban sza-badságot kap a cselekvésre, el-bizonytalanodik. Szabadnak lenni nem könnyű. Döntéssel és felelősséggel jár. A szabad ember számára nem mondja

meg senki, hogy mit kellene cse-leknednie, éppen ezért önállóan kell döntenie. Ez pedig a legtöbb ember számára elhordozhatatlan teher. Nincs is túl sok szabad ember ezen a világon. Van pár akaratos ember, aki vezetni akar másokat, vannak aztán a nagy tömegek, akik vezetőt keresnek maguknak, és végül vannak, akiket a szívük és a bölcsességük vezet. Ők a szabadok.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Legyen elővigyázatos. Keressen befolyásos embereket a baráti körben, segítségükkel a problémás ügyeket könnyedén megoldhatja.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Legyen felkészülve a gyors lépésekre és a döntéshozatalra. Résen kell lennie, hogy a kínálkozó lehetőségeket kihasználja.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Kitartását, szorgalmát sokan csodálják, elismerik. Persze emiatt vannak irigyei is, de azokkal nem kell foglalkozni.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Megingott a hite. Ha úgy érzi, hogy csapdába került, szánjon időt helyzete végiggondolására.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Őn kiemelkedően kötelességtudó és szorgalmas. Mivel megbízik a saját képességeiben, kész szinte bármilyen feladatba kezdeni.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Több pénz áll a házhoz. Érzéke van arra, hogy másoknál hamarabb meglássa a lehetőségeket.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Elviselhetetlenül zajos szomszédja figyelmesebbé és megértőbbé válik, ha udvariassággal próbál jó kapcsolatot kialakítani vele.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Baráti körében sokan kéri most a tanácsát személyes ügyekben, de csak visszafogottan mondja el a meglátásait.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Munkahelyén új feladattal bízzák meg. A siker érdekében érdemes hízlelni a kollégáknak, sőt, a főnökének is.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Nagy ívben kerülje el a vitás helyzeteket. Munka terén ragaszkodjon a megszokott, napi rutinhoz.

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)

A bolygóállás az üzleti és pénz-ügyeknek kedvez. Munka terén adja a maximumot. Partnerének kedvességre van szüksége.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Igyekezzen elvégezni az ingatlan-vagy üzlettel kapcsolatos teendőit. Tegye magát szabadabbá a hétvégére.

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Többnyire napos időre számíthatunk, de nyugaton, délután már erősen felhős lehet az ég. Csapadék nem lesz. Keleten párás lesz a levegő, helyenként köd képződik, amely többfelé tartósan megmarad.

A következő napok időjárása

Szombat 14°C
Változóan felhős idő várható több órás napsütéssel, és éjszakai párássággal, köddel.

Vasárnap 16°C
Változóan felhős idő várható több órás napsütéssel, és éjszakai párássággal, köddel.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	15°C	5°C
Brassó	13°C	-2°C
Bukarest	13°C	0°C
Csiksereda	13°C	-2°C
Kolozsvár	13°C	1°C
Marosvásárhely	14°C	0°C
Nagyvárad	15°C	4°C
Szatmárnémeti	14°C	4°C
Temesvár	15°C	6°C

Diliosztály

Horváth István

***	EURÓPAI BANK	LOCSOLÓ-TÓMLÓ	VALAKITŐL CSEN	MÉZET TERMEL	DAR ... SALAAM; TANZÁNIAI VÁROS	A MŰLT IDŐ EGYIK JELE	EZEN A MÁSIK HELYEN	TESTSÚLY CSÖKKEN-TÉSE A CÉLI	ÖRÖKSÉG JELZŐJE
ÜLTETNI VALÓ FIATAL NÖVÉNY									
BIBLIAI PROFETA						TÖRLŐ-RUHA			
NÉMET ZENESZER-ZŐCSALÁD					PÁRTSZÓ-VETSEG				
***	NÉMA ÁGIS!			LUDAS ...; FAZEKAS HŐSE					
ÓRA JELE	ORSZÁGOK KÖZT HÚZÓDIK	ÁZSIAI ALLOVIZ		DÜLEDÉK					LÁNY (BIZ.)
ABBÓL AZ IDŐBŐL VALÓ		PASZULY BOTJA					KÉT PÉKCIPO!		
NEM VALÓ-DI ARANY, HAMIS						RAGADOZÓ ÉTELE	ALSZIK		
ÁRON BECÉZVE				SEBŐK ...; MAGYAR SZINESZNO		LÁSD OTT (RÓV.)			
PIPERE-CIKK				SIEMENS					

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
Bukarest, 3. kerület, Lipsicani u. 29-31 sz., I. emelet. Telefon/fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Postacím:
Redacția „Új Magyar Szó” OP 15, CP 40, sector 5, București

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Agoston Hugó

Főmunkatársak:
Ady András, Bíró Béla, Krebsz János, Gyulay Zoltán, Sebestyén Mihály, Székedi Ferenc, Székely Ervin

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (Aktuális)
Bogdán Tibor (Hátér)
Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
Turós-Jakab László (Sport)
Farkas István (Kultúra, Média)
Orosz Anna (Életmód)
Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószervező:
Osváth Annamária, Toth Réka

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0788-715876 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárad), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0721-251429 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739
Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Logtanácsos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szó-ra való hi-vatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

Lapunk megjelenését támogatja a
COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
Alapította az RMDSZ
és a Szabad Sajtó Alapítvány

Apróhirdetés

Budapesti galéria magas áron vásárolja XIX-XX. századi neves magyar és európai festőművészek alkotásait, különleges műtárgyakat, numizmatikai gyűjteményeket.
1077 Budapest, Wesselényi utca 9.,
www.karaigaleria.hu, karaigaleria@karaigaleria.hu,
+36209245370, nagyváradai telefonszám: 0740-181729.

MÉDIAPARTNEREK

Büntetés és felmentések

Labdarúgás

ÚMSZ

▶ A labdarúgó-profiliga (LPF) fegyelmi bizottsága csak szerdán késő este hozott döntést a vasárnapi Petrol-Steaua bajnoki mérkőzésen történetekkel kapcsolatban. A Florin Gâtejan alelnök vezette négytagú testület döntése értelmében egy 60 ezer lejes pénzbírság mellett a Prahova megyei gárda hat mérkőzést kénytelen zárt kapukkal megrendezni. A ploiești-i klubvezetés természetesen fellebbez az ítélet ellen, s legalább annyit szeretne elérni, hogy 12 évnél fiatalabb gyerekek és nők foglalhassanak helyet az új Ilie Oană Stadion lelátóin. Ez pedig nem más, mint a török precedens: szeptember 9-én ugyanis a hasonló büntetéssel sújtott Fenerbahçe bajnoki mérkőzését 46 ezren követtek a helyszínen figyelemmel, de a szurkolószereget csak hölgyekből és 12 évnél fiatalabb gyerekekből állt.

Ha nem enyhítenek büntetésén, a Petrol a Marosvásárhelyi MFC-t, a Pandurii Târgu Jiut, a FC Vaslui-t, a Kolozsvári U-t, a Concordia Chiajna-t és Brassói FC-t is zárt kapuk mögött kénytelen fogadni – tehát leghamarabb

A 25 éves Dragoș Enache-nak 2005-ben, több társával együtt már volt dolga karhatalmiakkal. Fotó: Mediafax

2012. április 4-én, a Kolozsvári CFR 1907 elleni mérkőzésen számíthat szurkolói jelenlétére.

Valeriu Răchită szerint a büntetés túlzottan szigorú, miután a történetekért a bizottságiak is legalább annyira felelősek. A Petrol mestere szerint az élvonal újoncát fenyegető anyagi érvágás végzetes lehet a csapatnak, miután hat mérkőzésen komoly bevételek mellett szponzori támogatásuktól is eleshet. A

ploiești-i klubvezetés bepereli a biztonság őrzésére felkért céget, amelyet első fokozatára mindössze 500 lej pénzbírság befizetésére köteleztek.

A LPF fegyelmi bizottsága ugyanakkor egyöntetű döntéssel tekintett el Răzvan Stanca és Novak Martinovic eltiltásától. Bár eredetileg úgy nézett ki, hogy a kiállításért mindkét Steaua-játékos kénytelen egy fordulót kihagyni, végül megke-

előírás. Az 57-es cikkely 4-es pontja ugyanis kimondja, hogy a játékos társa védelmére kelő csapattárs nem tiltható el, s Stanca hálóőr és Martinovic is éppen ezt tette a bizottság tagjainak megítélése szerint. Valentin Alexandru LPF-alelnök és Mircea Sandu FRF-elnök is jogosnak ítélte a fegyelmi bizottság döntését. Utóbbi felmentette a vádak alól Enes Sipovicot is: a Petrol bossnyák légiósát ugyanis azzal

gyanúsították, hogy eldugta a George Galamazt leterítő Dragoș Enache viperáját. A bizottság semmilyen bizonyítékot nem talált a vádakra, s maga Sipovic is azt vallotta, hogy a szóban forgó tárgy nem a veszélyes fémeszköz volt.

A Steaua 3-0-s gólkülönbséggel kapta a ploiești-i mérkőzés három pontját, ami azt jelenti, hogy a góllövőlistán Bicfalvi és Mihai Costea is egy-egy találat nélkül marad.

A Galamazt megtámadó Dragoș Enache előzetes le tartóztatásban marad, Steaua-drukker édesapja pedig azt tervezi, hogy a fia nevében személyesen kér bocsánatot a sértettől. A sajtó utánajárt Răchită azon kijelentésének, mely szerint Dragoș Enache egy nemrégiben létrejött szurkolói keménymag tagja. Kiderült, hogy az állítólag ittas és kábítószerrel is fogyasztott 25 éves fiatal embernek 2005. októberében, több társával együtt már volt baja a karhatalmiakkal. A *Gazeta Sporturilor* képet is közölt arról a Petrol Román Kupa-mérkőzésről, amelynek során a ploiești-i szurkolók összecsaptak a csendőrökkel. A fotón jól kivehető Enache, aki Petrol-sállal a nyakában a legdühösebbek közé tartozik. ◀

Röviden

Végső búcsú Albert Flóriántól

Szombaton a róla elnevezett stadionban vehetnek búcsút a szurkolók a hétfőn hetvenévesen elhunyt Albert Flóriántól, az egyetlen aranylabdás magyar futballistától. A pálya mellett lévő parkolót erre a napra megnyitják a közönség számára. Albert Flóriánt másnap délben, az Óbudai temetőben helyezik végső nyugalomra. A család és az FTC arra kéri a szurkolókat, hogy „aki teheti, inkább szombaton rója le kegyeletét a Császár előtt”, mivel a temető befogadóképessége szűkös.

Emberi hiba volt

Az orosz légi biztonsági szakértők jelentése szerint emberi hiba okozta a Lokomotiv Jaroszlavl jégkorongcsapat Jak-42-es gépének a szeptemberi lezuhanását: a felszállás során az egyik pilóta véletlenül megnyomta a féket, így a gép nem tudott elég magasra emelkedni. Alekszej Morozov, az orosz Államközi Légiközlekedési Bizottság vezetője szerint az nem egyértelmű, hogy az első vagy a másodpilóta nyomta-e meg a féket, előbbi ugyanis rosszulre hivatkozva átadta az irányítást a felszállás előtt.

Bajnokverés Vásárhelyen

Kosárlabda

Turós-Jakab László

▶ A férfi-kosárlabdabajnokság negyedik fordulójából elhalasztott mérkőzést pótolta szerdán este Marosvásárhelyen, ahol a BC Mureș 75-68-ra nyert a bajnoki címvédő U-Mobtelco BT ellen. A kolozsváriak végig loholtak az eredmény után, utójára tizenegy pontos hátrányt faragtak le minimálisra, de miután az utolsó három percen nem tudtak gyűrűbe találni, logikus vereséget szenvedtek. Déri Csaba együttesének legjobbja Jason Forte volt, aki 24 pontját 12 lepattanóval toldotta meg, s szépségdíjas zsákolással őrvendezte meg szurkolóit. Legalább tíz pontot szerzett Stănescu (19), Watson (16) és Cooley (10) is, míg a másik oldalon Marcel Țenter edző csak Krsztanovics (20 pont, 9 lepattanó), Silvășan (16p) és Paul (15p) játékaival lehet bizonyos fokig elégedett.

Jason Forte, a BC Mureș játékosa

Hat forduló után a giurgiui csapat két elhalasztott mérkőzése miatt továbbra is hiányos táblázaton már csak egy csapat veretlen, a Gaz Metan. A medgyesieket egy pont hátránnyal követi a Temesvári BC, s egyformán kettővel lemaradva a Marosvásárhely, a Nagyvárad, a Kolozsvár és a meglepő Craiova. A iași-iek még egy-

szer sem nyertek, s a Dinamo, az Otopeni és a Csíkszereda is csak egy-egy alkalommal.

A pontvadászat híre szerint a csíkszeredaiak közmegegyezés útján bontottak szerződést az amerikai Levi Levine-nal. A vezéregyénisége, Chauncey Hardy tragikus halálának traumáját kihevert CSS Giurgiu új edzővel folytatja, Theo Evans helyét ugyanis a szeb Djordje Jovicics vette át.

A hét végén a 7. forduló mérkőzéseit rendezik meg az alábbi menetrend szerint: Craiovai SCM-BC Mureș, Dinamo-Csíkszeredai Hargita Gyöngye (vasárnap, 18 óra, TVR 3 élő), Nagyszebeni CSU Atlasi-Medgyesi Gaz Metan, CSU Asesoft Ploiești-Poli Iași, Temesvári BC-Energia Rovinari (szombat, 18 óra, TVR 3 élő), CS Municipal-BCM Pitești, U-Mobitelco BT-CSS Giurgiu, Nagyvárad CSM-CS Otopeni.

A női bajnokság 7. fordulójában, szombaton az alábbi műsor szerint játszanak: Marosvásárhelyi Nova Vita-Aradi ICIM UVG, Szatmárnémeti CSM-CS Teleorman Alexandria, Gyulafehérvári CSU-Craiovai SCM, Temesvári BCM Danzio-Rapid, Kolozsvári U-CSM Târgoviște, CSM Sportul Studențesc-Bball 6 Seps BC, Olimpia-Nagyvárad CSM U, Politehnica Iași-Brassói Galactica-Olimpia. ◀

Még pont nélkül a galaciak

Labdarúgás

ÚMSZ

▶ Hiába játszott bátran, nem tudott pontot szerezni a labdarúgó-Bajnokok Ligája C csoportjában az Oțelul: a galaciak 2-0-ra kaptak ki az Old Traffordon a Manchester Unitedtől. Pedig kis szerencsével Valencia korai találatára Pena és Neagu már szünetig válaszolni tudott volna. De Gea és Grahovac, a galaci kapus is jól védett, mégis a hajrában ismét zördült a háló: Rooney távoli lövése Sârghin megpattanva csapta be a bosnyák hálóőr, s a 2-0-lal a Vörös Ördögök a kvartett élére ugrottak.

Lisszabonban az FC Bazel 1-1-re mérkőzött a házigazda Benfica-val, így a svájci csapat versenyben maradt a továbbjutásért. A november 22-i folytatásig az MU (8 pont, 8-4) vezet a Benfica (8p, 5-2), a Bazel (5p, 6-7) és

az Oțelul (0p, 1-7) előtt.

Az A csoportban Mario Gomez mesterhármával a Bayern München 3-2-verte a Napolit, és ezzel nagyot lépett a továbbjutás felé. Gomez első találatát a bajorok 250. gólja a BL-ben, s egyben 700. találatát a nemzetközi porondon. Az angol listavezető Manchester City nagyon simán intézte el a Villarrealt: 3-0 idegenben, Yaya Touré (2) és Balotelli góljaival. A Bayern már továbbjutott, a City az ötödik fordulóban Nápolyba látogat, azon a meccsen eldőlhet el második továbbjutó kérdése is. Az A csoport állása: 1. Bayern 10 pont, 2. Manchester City 7, 3. Napoli 5, 4. Villarreal 0.

Cristian Chivu végig pályán volt a milánói San Siron, ahol az Internazionale 2-1-re verte a francia bajnok OSC Lille-t és biztosította helyét a BL legjobb 16 csapat között. A milánói összecsapás góljait Samuel és Milito,

illetve De Melo szerezte. A kvartett másik mérkőzésén a Trabzonspor 0-0-ra végzett a vendég Moszkvai CSZKA-val, és ezzel életben tartotta továbbjutási reményeit. A B csoportban az Internazionale (9 pont) vezet a CSZKA Moszkva (5p, 7-5), a Trabzonspor (5p, 2-4) és az OSC Lille (2p) előtt.

A D csoportból elsőként a Real Madrid biztosította helyét a jövő tavaszi nyolcadöntőben, miután szerdán este 2-0-ra nyert a francia Olympique Lyon otthonában. Cristiano Ronaldo duplázott, és már száz gólnál tart a királyi gárda színeiben. A nap legfőbb sikerét a Zágrábi Dinamót 4-0-ra kitömő Ajax Amsterdam aratta. Van der Wiel, Sulejmani, De Jong és Lodeiro góljaival a holland alakulat bejelentkezett a második helyre. A D csoportban a 12 pontjával már nyolcadöntős Real az Ajax (7p), a Lyon (4p) és pont nélküli Zágráb követi. ◀

Messi és Valdes is jubilált

Ketten is ünnepeltek kedden este a Barcelona Viktoria Plzen elleni, 4-0-s BL-sikere után. A katalán sztár csapat üdvöskéje, Lionel Messi triplázott a cseh bajnok ellen, s az argentin ezzel immár 202. gólnál tart a gránátvörös-kék alakulat színeiben. Az argentin csatárzsena kétszázadik találatát büntetőből születt, s két akciógól követte. Három nap leforgása alatt Messi másodszor triplázott, hiszen a szombati, Mallorca elleni bajnoki mérkőzésen is három góllal vette ki a részét az 5-0-s győzelemből. A Viktoria Plzen elleni mesterhármassal immár

a 14. az argentin aranylabdás pályafutásában, s a 202 góllal Messi a második az FC Barcelona eredményességi örökrangsorában. Az élvonalos továbbra is Cesar Rodriguez, aki az 50-es években 235 alkalommal zörgette meg az ellenfelek hálóját. Messi kedden este azt nyilatkozta, hogy nem áll szándékában megdönteni ezt a rekordot. Azzal, hogy immár 877 perce nem kapott gólt, Victor Valdes hálóőr klubcsúcsot döntött. A korábbi Miguel Reina tartotta, aki az 1972-73-as idényben 824 percig őrizte sikerrel a katalán kaput.

Veretlen román lányok

Szerdán este második mérkőzését is megnyerte a női Közép-Európai Liga (CEWL) 2011-12-es idényének két román résztvevője. Az A csoportban a Szatmárnémeti CSM 82-63-ra nyert a szlovák ZBK Whirlpool Poprad ellen és november 9-én a kvartett másik hibátlan csapatának, a cseh Kara Trutnovnak lesz a vendége. A B csoportban az ICIM 79-60-ra verte idegenben a cseh Slovanka MB ellen, és 9-én az eddigi egyetlen mérkőzését megnyert VS Prágát fogadja Aradon. A Maros-parti gárda a CEWL címvédője.

Újra felépített Tejmozi

Balla D. Károly ungvári költő, író „igen tág dimenziókat nyitó” irodalmi kalandjáról mesél

Beszélgetársunk 2003-ban szokatlan irodalmi projektbe fogott: íróbarátai által szállított vendégszövegekből kiindulva, azok felhasználásával önálló elbeszélést írt Tejmozi címmel. Ennek egyik változatát lapelődünk, a Romániai Magyar Szó Színkép melléklete 2005 februárjától kezdve öt héten át folytatásokban közölte. Nemrég vehettük híret, hogy a Magvetőnél megjelent Balla D. Károly Tejmozi című regénye. A Színkép mint az írói folyamatban közvetlenül is érintett fórum számára, a szerzőtől regénye megírásának körülményeiről érdeklődtünk.

Cseke Gábor

► **Mi az, ami arra készítette, hogy az elbeszélésből regényt formáljon?**

– Ez az irodalmi kaland igen tág dimenziókat nyitott. Mivel 18 nyelvből 30 író társam 43 idegen nyelvű kortárs szerzőtől fordított számomra egy-egy mondatot, s az eredeti novellámba ezeket építettem be, a szövegem egységesítő jellege ellenére nemcsak a történet maradt több ponton nyitott, hanem az alakok rendszere is hézagossá, a novella szemlélete pedig széttartónak látszott. Ezen ugyan sokat javított az a gesztus, amikor a már beépített mondatokat a novella második, tömörebb változatából kimetszettem, ám a kezebb, kompaktabb szöveg alighanem túl sűrű lett, nehezen tudta magában tartani a szereplőim közötti és a történet keltette feszültséget. A novella „filozófiai” megterheltsége is túl nagy volt, a világ örök dolgait (szerelem, élet, halál) érintő nézetek nem kerülhettek benne részletes kifejtésre, inkább csak metaforikus tömörségű utalások jelölték ki valami kerek élet- és világszemléletnek a sarkpontjait. Éreztem, ha ezeket a kitüntetett pontokat sikerülne vonalhálózattal összekötnöm, felépülhetne egyfajta, főleg esztétikai szempontból értékelhető bölcsелеm. Saját filozófiát teremteni, még ha csak prózaírót is – igen nagy kihívás. Mindez természetesen csak akkor lehetséges, ha a cselekményt, az alakok fejlődését és egymás közti viszonyát, a családi és társadalmi determinátságokat sikerül megfelelően kidolgoznom, ráadásul – és ez talán a legfontosabb – ezt a kidolgozottságot sikerül a szöveg szintjén megvalósítanom. Egy ilyen elképzelés messze túlmutatott a novella vagy akár a hosszabb elbeszélés határa-

in. Ugyanakkor azzal is tisztában voltam, hogy a bennem élő regényideát lehetetlen megvalósítani. Amit elérhetek, az csupán egy írói kísérlet arra, hogy a bennem felépülő eszményt leképezem szövegvalóságá...

► **Konkrétan hogyan zajlott a munkafolyamat?**

– Tervem megvalósítása két újabb, jóval rövidebb novella megírásával kezdődött. Ezekben egyfelől tovább szőttem a történet belső szálait, feltártam bizonyos előzményeket, megírtam fontos motíváló, hősöm gyermekkorára utaló epizódokat. A második novellában egy elbeszélői trükköt is kieszéltem, amely aztán, úgy érzem, regényem egyik jellegzetességévé vált. Ennek lényege olyasmi, amivel korábbi, nagyobb lélegzetű epikáimban is kísérleteztem, és amit szorgos önelemzőként „az írói én multiplikációjának” neveztem el. Magyarán: egyfelől igyekszem megteremteni a regényben „beszélő” személy többalakúságát, másfelől ezeket az alakokat össze is mosom... Volt tehát három novellám, az Ős-Tejmozi és két rövidebb, amelyek az előbbi talán sarjadtak. Ettől kezdve évekig eredménytelenül próbálgattam azzal, hogy továbbgörgessem hőseim történetét. A szöveg ellenállt annak, hogy lineáris módon folytassam. Ezért a három kispróza szövegét széthúztam a megírni vágyott regény üres terében, s a fehérre maradt, tatóngó hézagokba kezdtem el beleírni az oda kívánczó szövegeket. Szinte azonnal látszott, ez a technika átlendít a nehézségeken, többek között azért, mert az új szerkezetben remek illeszkedési pontok adódtak. A hézagokat gondosan feltöltöttem elő- és utótörténetekkel, a halálról, a nyelvről vagy a regényírás

lehetetlenségéről szóló elmélkedésekkel, lírai kitérőkkel...

► **Regénybeli íróalteregója megteszi, így talán nem hat szentségtörésnek, ha arra kérjük, mesélje el könyve cselekményét, tartalmát.**

– Egy színopszisszerű tartalmi összefoglaló valószínűleg igen száraznak hatna, már csak azért is, mert bár valóban nagyon fontos a történet, súlyt mégis a „hogyan”-tól kap, attól, hogy miként adom elő. Ezen felül az elbeszélő sztori mögött van egy rejtett történet is, amelyet utalásokból, előzményekből és következményekből az olvasónak kell megfejtenie. De annyit talán elárulhatok, hogy hősöm kutató nyelvész, aki menekülésben van. Menekül annak a roppant adatbázisnak a súlya alól, amit ő maga hozott létre, s amelyre támaszkodva meg kellene oldania a nyelv matematikai modellezését. Menekül a szakmai kudarc elől. De menekül az emlékeitől is, szüleinek nyomasztó lelki jelenléte elől: anyja alakja azzal nehezedik rá, hogy túlszereti, érzelmi-legal kisajátítja; apja meg azzal, hogy eltaszítja és elhagyja, nem enged neki helyet az életében (hősöm mégis kényszeresen látogatja apját világvégi faházában – egy ilyen alkalom képezi a regény egyik keretét; ekkor zarándokolnak el a „farkasává vált” öreg ruszin sírjához; a szimbolikus epizód egyben a rejtett történet kulcsa). Menekül iskoláskori önmagától, attól a szerencsétlen fickótól, aki egyszer eltévedt egy téli tájban, és a sehová le nem ágazó úton mégsem tudott visszatalálni saját biztonságába. Menekül attól az elhidegült lelki önmagától, aki nem kíváncsi hajdani osztálytársaira, ezért nem megy el az érettségi találkozókra; aki nem tud, nem

Fotó: Balla Csöngé

mer tartós párkapcsolatot kialakítani, mert fél az érzelmi függőségtől. Menekülése egyfelől az írásba vezet, másfelől egy távoli, északi városba, ahol vendégtanári állást vállal, s ahol szolgálata lakásának tengerre néző ablaka előtt kezd emlékezni mindarra, amitől elmene-kült. Például arra, hogy kamaszkorában miként leste meg a meztelen lányokat, akik a papa aktképeihez álltak modellt a fényes műteremben.

► **Érzése szerint hogyan aránylik az eredeti irodalmi projekt a most megjelent regényhez? És milyen érzelmek fűzik egyikhez is, másikhoz is?**

– Kezdjük a szövegarányokkal. Az Ős-Tejmozi, azaz a vendégmondásokat tartalmazó elbeszélés 70 ezer karakternyi. Am a regény alapját nem ez képezi, hanem a redukált, vendégmondataitól megfosztott, kényszerű kerüldőktől mentes novella, ez szűk 44 ezer karakter. A regény pedig bő 242 ezer. Az

arány tehát kb. 1:5. Mégsem mondható az, hogy a regény cirka 20 százalékát teszi ki az eredeti novella, mert annak szövege nemcsak „szétszóratott” a regény egészében, de át is formálódott, hozzáigazodott például a többszemélyűséghez és átesett több egybecsiszolásistilizációs folyamaton. Anynyi azonban bizonyos, hogy a regény tartalmi keretét mégis a vendégmondatok ihlette előszöveg adja. A regény, úgy érzem, méltó betetőzése a beleépült összes előzménynek. És jólesik felidézni a régi interakciót is, amely egyfelől homlokiz-

asztó írói koncentrációt igényelt, másfelől önfelelt szellemi játékot jelentett.

► **Melyik műfajban éri igazán sikeresen-otthonosan magát: lírában, prózában, közírásban?**

– Költőként indultam, a vers volt és maradt a legkedvesebb műfajom. Legtöbb arcomat is talán itt tudtam megmutatni. No meg: a költészet számomra megtartotta különleges, mondhatni ünnepi, emelkedett jellegét. A vers emeli ki a hétköznapi-ságból. Prózában a mai napig elveszetteknek érzem magam, nehezen találok a hangomra; legjobbnak tartott novelláimmal sem vagyok elégedett. Talán a regényekben sikerült legjobban lelelnem prózaírói esetlenségemet. Közíró, ha vagyok, nem teljesen önszántamból és önkedvemre lettem, valamiféle muszáj-herculesség volt abban, hogy a nyolcvanas évek végétől közügyekben való állásfoglalásra, véleménynyilvánításra adtam a fejem. Első írásaim, kelle-mondanom, a kárpátaljai magyarság helyzetét, nemzetiségi jogait érintették. Ezekkel és főleg a későbbi cikkeimmel, esszéimmel szereztem talán a legtöbb olvasót (és ellenlábast). A kilencvenes években és a kétezresek elején szinte úgy tűnt, ez lesz a fő műfajom. Ám pár év és vagy kéttucatnyi elemző igényű írás után egy kicsit megcsömöröltem azoktól a témáktól, amelyekben korábban olyan fontosnak gondoltam hangomat hallatni. Tanulmányokat, esszéket, elemző cikkeket ma már alig írok, közéleti témákban legfeljebb írójegyzetekre ragadtatom magam. Ha nem is kizárólagosan, de lényegében visszatértem a szépirodalomhoz, újra sok verset írok, és lám, harmincvalahány éves pályám során a harmadik regényig is eljutottam.

Balla D. Károly (1957, Ungvár)

Költő, író, közíró. Szülővárosában él családjával. Itt érettségizett és folytatott előbb fizikusi, majd bölcsészeti egyetemi tanulmányokat. Volt laboráns, majd évekig tan-könyvkiadói korrektorként és szerkesztőként működött. 1989-től szabadfoglalkozású szerző. 1973 óta publikál. Versei, novellái, esszéi, publicisztikai írásai, naplójegyzetei a magyar nyelvterület számos kiadványában jelentek meg. Többtucatnyi, köztük néhány idegen nyelvű antológiában, gyűjteményben szerepel írásaival. Húsznál több önálló könyve jelent meg, közte három regény (*Élted volt regénye*, 1998; *Szembesülés*, 2005; *Tejmozi*, 2011).

Zsigmond Júlia

Városnézés játszva

Történezsok, művészettörténezsok, pedagógusok szerint is hiánypótló a *Kolozsváros. Milyen város?* című kiadványsorozat, amelynek első kötete körülbelül egy évvel ezelőtt mutatták be (azóta még egy kiadása megjelent), idén őszre pedig várható a második kötet is, amely a középkori Kolozsvár után a várost az Erdélyi Fejedelemség és a reneszánsz korszakában fedeztetni fel a III–VII. osztályos gyermekekkel, műemlék-pedagógiai módszereket alkalmazva. Nem hagyományos útikalauzról van tehát szó, nem is tankönyvről, inkább munkafüzetről, amelynek célja: kézzelfogható, megtapasztalható dolgok, különböző stílusú és nehézségű feladatok révén megismertetni történelmi tényeket, elvont fogalmakat.

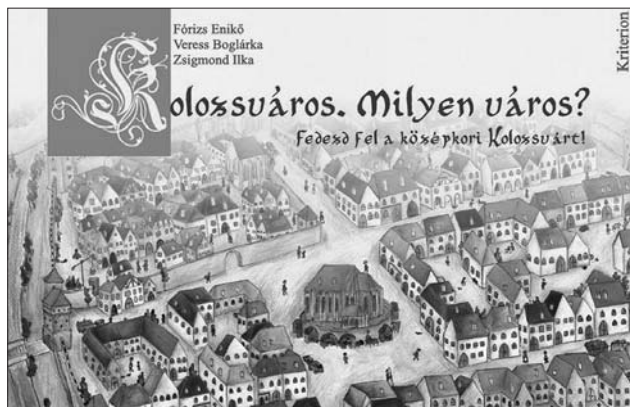
Gyakran látnak olyan városnéző csoportokat, amelyekből az idegenvezető monoton szövegére alig figyel néhány ember, a többség unottan és fáradtan bambul, a hátsó sorokban állók pedig már nem is titkolják érdektelenségüket, egymással csevegnek. Pedig felnőttekről van szó – mégis, nekik is kihívás izgalmassá, élménnyé tenni a városvezetést, megragadni a figyelmüket és elérni, hogy meg is maradjon fejükben mindaz, ami elhangzott. Hát még milyen nehéz ez a gyermekekkel – legalábbis addig, amíg meg nem találjuk a megfelelő módszert. Egy pedagógusokból és művészettörténezsokból álló kis kolozsvári

csapat, úgy tűnik, rátalált egy remekül járható útra, amelyen bárki követheti őket, ha kezébe veszi és használja a Donát Alapítvány gondozásában megjelent, *Kolozsváros. Milyen város? Fedezd fel a középkori Kolozsvárt!* című munkát.

Ezt a kiadványt valóban használni kell, arra született. 116 ötletes feladat teszi izgalmassá a várossal, pontosabban a középkori Kolozsvárral való ismerkedést. Főrizs Enikő és Zsigmond Ilka, a kolozsvári Onisifor Ghibu Elméleti Líceum magyar tagozatának oktatói, valamint Veress Boglárka művészettörténész és múzeum-pedagógus hiánypótló honismereti munkafüzettel rukoltak elő. Az a meggyőződéssel vezette őket, hogy ha a gyermekek maguk fedezik fel a különböző érdekességeket, nem kész információt kapnak, hanem meg kell dolgozniuk a tudásért, akkor az mélyen meg is marad bennük. Ha nekik maguknak kell kiszínezniük az Anjou-címert, elválasztaniuk a szavakat és kitenniük az írásjeleket a csigavonalba tekert betűk közé, hogy megtudják, Károly Róbert király emelte Kolozsvárt városi rangra, ha egy számtanfoglalat által derítik ki, hány lakosa is volt Mátyás király korában a városnak, ha keresztretjvényt megfejtve jönnek rá arra, hogy a polgárság játszotta a fő szerepet a helység fejlődésében – akkor a felfedezés élménye beléjük rojja az ismereteket. Felme-

rült az a gondolat is a helyi pedagógusokban, hogy történelem- vagy osztályfőnöki órák használják a könyvet, hiszen rendkívül alkalmas a város múltjának megszeretetésére.

A kötetet gazdagítják Magdó Eszter fényképei a mai napig fennmaradt műemlékekről és Kürti Andrea kedves rajzai a rekonstruált városról, illetve azokról, akik és ahogyan benne lakhattak.

A Kolozsvári Művészeti Egyetem divattervezés szakán végzett illusztrátor érdeklődés, kifejező ábrái nemcsak a gyermekek figyelmét kötik le. Magdó Eszter művészettörténész és fotográfus szakértelemmel készített képei szintén kitűnő szemléltetőanyagként szolgálnak, ráirányítják a tekintetet olyan meglepő apróságokra is, amelyeket a szemlélő különben nem biztos, hogy észrevesz. Például a Szent Mihály-templom szentélyének oszlopfaragványain, fent a magasban, sötétben rejtőzködő vicces életképeket maguk a szerzők

is munka közben fedezték fel. A fotós így vall egy másik felfedezéséről: „Számomra a Farkas utcai templom belső berendezése jelentett személyes felfedezést. Vasárnaponként oda szoktam járni istentiszteletre, azonban egyszer sem tűnt fel a berendezés igényessége. Meglehetősen jól szórakoztam a szószék-korona csipkézett faragványain: szabad szemmel nem látható, csak

lőnböző állomásokon megismerkedhetünk az akkori politikai, vallási, művészeti és mindennapi élet színeivel. Játékosan, versbe szedett útmutatókkal, labirintuson át keresve összekötő utakat, fogalmakat szavakban vagy képekben kifejezett jelentésükkel társítva, idegen nyelvi ismereteket is mozgósítva, a gyermekek óriási tudáshalmaz birtokába kerülnek, miközben a tanulás folyamata jó élményként marad emléksükben. A Szent Mihály-templom csúcsíves záródásait, faragott oszlopfőit, díszes homlokzatát, freskóit, festett üvegablakait, szárnyas oltárát vizsgálva, az ezekhez fűződő feladatokat elvégezve, megértik a gótika lényegét, és sok új kifejezéssel gyarapodik szókincsük is. A Farkas utcai templom előtt állva nem hagyható válasz nélkül a kérdés, hogy mitől lett zöld a Szent György-szobor, s miközben megnevezik a rajta látható összes állatot, és az arcát közel hozó fényképen megfejtik, miről árulkodnak vonásaik, máris felelevenedik előttük a sárkányölő legendája is.

Vajon mi a cinterem, a kevergő, a refektórium? Miről lehet felismerni egy-egy szobron vagy festményen ábrázolt szentet? Mire utalnak a beszélő utcanévek? Miért számítottak a törökök, a pestis és a tűzvész a három legfélelmetesebb dolognak? Hol és hogyan éltek a szerzetesek, milyen mesterségeket űztek a közemberek? Ezeket

a kérdéseket úgy fogalmazza meg a kötet, hogy a gyermek valóban kíváncsi lesz a válszra, sőt, nagy élvezettel nyomozza ki azt. Élvezettel fejtegetik szülők és pedagógusok is a leleményes feladványokat.

Akik már megfejtették az első kötet minden feladatát, kiszínezték, kivágták, beragasztották, összekötötték, kiegészítették, amit lehetett, hamarosan nekiláthatnak kalandozni a reneszánsz Kolozsvárt hasonló módon, de sokkal több rajzzal bemutatkozó második kötetben. A tervek szerint ezt követi majd a sorozat újabb három darabja: a barokk, a reformkor és végül a századforduló korszakát feldolgozó.

A kérdésre, hogy terveznek-e más városokról is hasonló sorozatot, Zsigmond Ilka, a munkacsoport vezetője elmondta: „Felmerült egy műemlék-pedagógiai műhely létrehozásának ötlete is, amelybe bevonnánk más városban élő érdeklődőket is. Ez egyik fontos távlati tervünk.” Veress Boglárka elárulta, hogy nagy álma egy olyan sorozat elkészítése, amely Erdély veszélyeztetett műemlékeit mutatja be a gyermekeknek. Az első kötet az alvinci kastélyról fog szólni.

A következő kötetekre a várakozást talán könnyebbé teszik az időközben születő fordítások (már kapható román nyelven), a poszterként is megvásárolható várostérkép (Kürti Andrea rajza), valamint a készülő társasjáték.

Mozivászon

Kirabolt világ

Péter Árpád

Az 1987-es *Wall Street* (*Tőzsdécápák*) második „felvonása”, a 2010-es *Wall Street: Money Never Sleeps* (*A pénz nem alszik*) című brókerdráma csak Michael Douglas parádés fellépésének köszönhetően menekedett meg a lagymatag lecsúszástól. Az Oliver Stone által rendezett, klasszikusnak szánt alkotás végül alig haladta meg a közhelygyűjtemény-státust...

Szerencsénkre „a pénz nem minden” és „az ördög nem alszik” közhelyek kiaknázása ezzel nem zárult le, és 2011 őszén, az egyes elemzők szerint már elmúlt, mások szerint csak most igazán (be)következő gazdasági válság kapott főszerepet a J. C. Chandor által rendezett, *Margin Call* (*Pánik a Wall Streeten*) című filmben.

A thrillerdrámanak nem Kevin Spacey a főszereplője, nem Jeremy Irons, de még csak nem is a kölyökképző Zachary Quinto, hanem a nagybetűs Pénz és – termé-

szetesen – a járuléka: a hatalom, a befolyás, a luxus. Az emberek, a sorsok, sőt, az életek fontossága is eltörlődik a „Disznófejű Nagyúr” féktelen tombolásában.

A téma eleve színészközpontú, a feszültség keltését és annak kiteljesítését okosan végzi a jól kiválogatott gárda, és szintén a néző javát szolgálja, hogy egyikük sem ripacszkodik bele a Főszereplő cselekedeteibe. A bankrablós filmek legnagyobb hátránya, hogy legtöbbször kamaszos csínytevésé minősítik a súlyos bűncselekményt, amolyan Robin Hooddá nevezve ki a gonosztevőket. (Talán a 2008-as Batman-film, a Christopher Nolan főszereplésével készült *The Dark Knight – A sötét lovag* nyitójelenetei érzékeltetik illő módon a feszültséget, és mutatják be legjobban a törvénytelen pénzeltulajdonítás valóban tragikus vonzatait is.)

A *Pánik a Wall Streeten* nem egy banknyi, hanem a szó szoros értelmében egy

bolygónyi pénzösszeg erőszakától sem mentes elszakításáról szól, és – magától értetődően – a tett vonza-

tai is globális léptékűek. Míg Batman fő ellensége, Joker pár tuat embert „tett hidegre”, addig a New York, Sanghaj, London tőzsdéin tevékenykedő, féhérgalléros üzletemberek sok millió – főleg szegény vagy azzá tett – ember éhhaláláért felelősek. Ennek a gondolatnak az ár-

nyéka kísért Chandor filmjében (aki a forgatókönyvért is felelős), és ugyancsak ennek a szellemiségnek hűen itt nem kisstílusú „tőzsdemágus” feszít a vászonra, mint ahogyan azt tette a *Tőzsdécápák*, hanem, kitűnően használva a metonimikus történet szerkesztés által nyújtott lehet-

ségeket, magával ragadó, hangulatos filmben mutatja be nekünk a pénzügyi szakemberek túléléseért és mindennapi fényűzésért folytatott harcát.

Szerencsénkre nem amolyan Zeitgeist-stílusú, mindent és mindenkit leleplező dokumentumfilmmel van dolgunk, hanem izig-vérig játékfilmmel, amely azonban a képernyőre vihető történetfoszlányocskák révén igyekszik érzékeltetni a válság teljes, globális hatásait. A fiktív pénzügyi nagyvállalat belső bugyraiból lassan a teljes planétánkra kigyűrűző gonoszság Stanley Tucci (aki Eric Dale gazdasági elemző „bőrét” viseli a filmben) huncut vigyorától Demi Moore (aki Sarah Robertson néven nagyvállalati vezetőként szerepel) kétségbeesett vicсорításáig ível, feszül, aztán elpattan. A nagy összeomlás első óráit belső szemzőgből elemző alkotás azon volt, hogy ne fullassa kicsinyeskedésekbe a Pénzzel (mint „főszereplővel”) való sáfarkodást, hanem minél teljesebben éreztesse az elfogult, csak saját érdekeit szem előtt tartó Hatalmasok gazdagságvágya által okozott erkölcsi botlásokat.

Színészközpontú téma, jól kezelt feszültség és érzékletes, hiteles ábrázolásmód jellemzi a *Tőzsdécápák* második „felvonását”

Mi lesz ebből?

Orbán és a rabszolgák

A szerk.
NÉPSZABADSÁG

Most már végképp nem tudjuk, komolyan lehet-e venni az ország kormányfőjét. Mert azt még lenyeltük, hogy Orbán Viktor legfontosabb üzenete az uniós csúcscról a magyar népnek még Brüsszelből az volt: a legfontosabb, hogy az euró stabilizálása nem kerül egyetlen fillérünkbe sem. Mintha a magyar a Holdon élne, és nem Európa és az unió kel- lős közepén. De azt már végképp nem tudjuk hová tenni, hogy mint a közrádióknak kijelentette: nem fog olyan országban élni, ahol egymillió embernek kell szembenéznie az adórszolgásgal. Tátjuk a szánk. Ezt az egymilliót nem bankárhordák rabolták el. Ez az egymillió azzal a tudattal vette fel devizahitelét, hogy az utána fizetett kamat kisebb, mint a forint-hitelé. És abban a tudatban vette fel, hogy a jövője van annyira biztos, hogy vissza is tudja fizetni. Semmi oka nem volt mást gondolni – nem sejtette a világválságot és azt sem, hogy 2010 nyarán szabadságharcra indulunk az IMF ellen. Az orbáni adórszolgásgal akkor kezdődött. Addig az ország finanszírozható volt, nem utolsósorban a 2008 őszen, a csőd ellen felvett IMF-hitelnek köszönhetően. A Bajnai-kormány hárommilliárd euró IMF készenléti hitelkerettel adta át az országot. Egy euró akkor 264 forint volt, ma 300 körül mozog. Az ország kockázati felára akkor 1,7 százalék, ma 5,4 százalékra romlott, és egy lépésnyire állunk a bővli beruházási kategóriától, a tíz, befektetési szempontból legkockázatosabb ország között pedig a 8. helyen állunk. Szörnyű hírünk van. A kormányfő 2014-ig kénytelen lesz olyan országban élni, amelyenél a kormánya tette. És kénytelenek leszünk mi is.

Kis ember, hát itt a vége

Tóta W. Árpád
hvg.hu

A gyorsnaszádnak a vitahatástan előnye mellett van néhány hátránya is a tengerjáróhoz, vagy a miniszterelnöki kikiáltó szavaival, anyahajóhoz képest. Az egyik, hogy ha az anyahajón nem figyelnek, akkor két másodperc alatt gyűrik a tenger alá a rossz helyen látatlanok gyorsnaszádot. A másik, hogy az ilyen fürgé kis hajókból hamar kifogy a nafta, és akkor be kell sorolniuk a tankhajó mellé, különben nincs továbbmenet. Éppen ezért a könnyű hajók kapitányai tisztelettel visel-

kednek a tankerek személyzetével, és véletlenül sem mutogatják feléjük a seggüket. A magyar gyorsnaszádnak ma az utolsó csepp üzemanyaggal hajózik, konkrétan már a költséket is elkobozták a fedélzeten, hogy etessék a motort. Az állampapírjaink az állampapírjaink szerint a kutyának se kel- lenek: a legutóbbi aukciót le kellett fűjni. Úgy hoppon maradtunk, mint buta kofa a rohadt almájával. Nemhogy a szabad világ, de sem Kína, sem szaúdi barátaink nem kértek a friss, ropogós kötvényeinkből. Én simán el tudom képzelni azt a realpolitikait szitot, amikor megéri leszopni a világ legrosszabb arcú gonosztevőit. viszont ha mégse kapunk érte semmit, akkor az eredmény anynyi marad, hogy leszoptuk a világ legrosszabb arcú gonosztevőit, ingyen. Szerelemből. Ezzel párhuzamosan két minősítőnél is, vagyis arra készülnek, hogy beolvassák a hangosbemondóban: kérjük, vigyázzanak értékeikre, magyar befektetéssel ne próbálkozzanak. Az euró b[ven 300 fölött, és semmi jele annak, hogy ez tartósan változna: a forint a legnyomorultabb deviza az egész földrészén. És már csak két hónap van hátra az. Nyakig a mélyvízben az el- rugaszkodás elég merész terv. Ennek a mostanra be- érett szívásnak van egy ké- zzenfekvő, világszerter alkal- mazott ellenszere, ez pedig az IMF-hitelkeret, és a vele járó használati utasítás. Ju- juj! De hát az IMF... az olyan csúnya szó, mint a tan- díj meg a vizitdíj! Azt nem lehet! Azért nem lehet, mert annak idején becsapták ma- guk mögött az ajtót. Nem az IMF felé, az nem egy érzel- mes entitás. Hanem befelé. Nem volt ám elég valami olyan, hogy „pillanatnyilag indokolatlannak tartjuk az IMF-szerződést”. Nem, ha- nem hétmérföldes feneket kellett ennek keríteni, eposzi kerekítve az ügyből. Elga- loppírozni oda, ahonnan nincs visszaút. Mert olyan jól hangzott. Most meg imádkozhatnak a Radír- pókhoz, ugyan tüntesse el minden nyomát a baromságok- nak, amit akkor mondtak. A jelen – tragikus – helyzetért természetesen az elmúlt nyolc év, azon belül is legin- kább Sukoró a felelős. De abban az elmúlt nyolc évben benne van a most elmúlt másfél is, fiúk. Figyelemre méltó, hogy a becsődölt poli- tikának pont ez a vezérfona- la: a korábban óriási pófával előadott, végletes szövegek, és a csapdák, amiket így fel- állítottak. Más logikát nehéz volna találni benne. Botrány- nak, népirtásnak neveztek mindent, amit most muszáj lenne, ezért nem tehetik azt, amit muszáj. Nem zárhat- nak be egy kórházat vagy egy iskolát, de még egy kis- postát sem, mert ez falurom- bolás lenne. Nem kérhetnek részhozzájárulást az egész-

ségügyben és a felsőoktatás- ban; éppen ezek helyett kényszerülnek károsabb, még kellemetlenebb megol- dásokra. És további arcátlan hazugságokra. Még a nyil- vánvaló megszorítást se ne- vezhetik nevén szerencsétle- nek, mert az meg úgymond nem vezet sehova. A nyil- vánvaló megszorítást egyé- ként igyekeztek elkerülni. Ezzel telt el a ciklusuk első harmada. Kapkodtak fűhöz- fához, különadókhoz, álla- mosításhoz, csak ne kelljen beismerni, hogy amivel ha- talomra kerültek, az ordas nagy hazugság volt; illetve azt, hogy Gyurcsány és Bajnai ebben-abbban talán helyesen lépett, vagy próbált lépni. Akkor éppen jó ötlet- nek tűnt megcsapolni a gon- nosz nemzetközi tőkét, ha ezzel el lehet odázni a beis- merést. Sejtették, hogy et- től Magyarország nem lesz kívánatosabb befektetői cél- pont, annyira sötétek nem lehetnek, hogy ezt ne tudták volna. Hogy miben remény- kedtek mégis, azt máig nem tudjuk. Csak azt, hogy elkúrták. Nemcsak a saját másfél évüket: a miénket is. Pont ugyanúgy, ahogy Gyurcsány: nem merték csökkenteni az állami kiadá- sokat, miközben lemondtak a bevételek jelentős részéről (ld. „adócsökkentés kormá- nya”). Nem mentség, csak magyarázat, hogy Gyur- csány ezt a választások meg-

egója. Még vissza lehet somfordálni az IMF-hez, de az annak a beismerése lesz, hogy az eddigi kormányzás bohóckodás volt.

Még adatott egy utolsó esély, lehetőség egy katarti- kus jelenetre, egy hőstettre. Nagyjából úgy hangzana, mint az Őszödi Nyelvmé- lék. Ugyanaz az őszinte szem- nézés, a hibák és bűnök meg- vallása, és a fogadalom, hogy jóváteszi. Az egyház ezt gyónásnak nevezi. Szé- gyenteljes, önreflexív, néha fájdalmas lelki folyamatok- kal jár. Hőstetté attól válhat, ha nem véletlenül kerül nyil- vánosságra. Gyurcsány sor- sát nem azzal lehet megha- ladni, hogy az önkritika nem hangzik el még a szűk körben sem. Csak azzal, ha elhang- zik nyilvánosan.

Pofonok völgye

Megyesi Gusztáv

ÉLET ÉS IRODALOM

„Nagy pofon jött: Tarlós felszólították” – írja a *168 Óra* honlapja, miután a Né- met Színházművészeti Aka- démia is tiltakozó levelet küldött Dörner György Új színházbeli kinevezése ellen. „Újabb pofon a Tarlós- Dörner párosnak” – írja a *hir24.hu* portál is, miután Sütő András örökösei meg-

Orbán Viktor – *errare humanum est, perseverare diabolicum*

Bajnai Gordon – *kormányára hárommilliárd euró IMF készenléti hitelkerettel adta át az országot*

nyerése érdekében követte el, míg Orbánnak nem sikerült ilyen ügyesen időzítie- ni. Az unortodox gazdaság- politika látványosan bec- sődött. Az adócsökkentés nem eredményezett több magyar vállalkozást. Az autoriter rablóhadjárat el- ijesztette a külföldi tőkét, amihez hozzájárultak az antidemokratikus intézke- dések. A keleti szél nem ért ide. Az egymillió munkahe- lyet már csak gúnyolódás- la: a korábban óriási pófával előadott, végletes szövegek, és a csapdák, amiket így fel- állítottak. Más logikát nehéz volna találni benne. Botrány- nak, népirtásnak neveztek mindent, amit most muszáj lenne, ezért nem tehetik azt, amit muszáj. Nem zárhat- nak be egy kórházat vagy egy iskolát, de még egy kis- postát sem, mert ez falurom- bolás lenne. Nem kérhetnek részhozzájárulást az egész-

se, zenészek, képzőművé- szek stb. hada fog a lehető leglojalisabb arcát mutatva kuncsorogni pénzért), és nem tudni róla, hogy az ilyen mondat nála munka- helyi ártalom, vagy komo- lyan is gondolja, nem mint- ha a kettő kizárná egymást. Akkor viszont az immár a kérdés, hogy érdemes-e még bármiféle racionális érvel- lettel tényekkel előállni. Nem mellel, ha valaki a náci- zmus és 2006. október 23. közé egyenlősége- tet tesz, akkor az nem kevese- ből állít, mint hogy a II. vi- lágháború óta Európa folya- matosan lángokban áll, minthogy mindennapra jut valahol egy zavargás, amit a rendőrök a híradók kamerái előtt brutálisan vernek szét, az ártatlan tüntetőket pedig rabomobillal a legközelebbi haláltáborba viszik. Dörne- réknek is kijár az ártatlanság védelme, teszi még hozzá L.

Történt valami a tiltakozá- sok után? Az égvilágon sem- mi, sőt tavasszal az Új Szín- ház nyitóelőadásán megje- lenik majd a honi közélet szí- ne-java Schmitt államelnök- kel az élen, s véresre fogják tapsolni a tenyerüket, majd lelkesen mondják a híradó mikrofonjába, hogy na ugye, nem lett semmi baj, sőt láttak egy zsidó embert is a nézőtérén, amint jól érezte magát ő is (vö. Schmitt minapi interjúját a *Spiegel*-ben, miszerint a zsi- dók jól érzik magukat Ma- gyarországon, forrás: beszélt is egyikkel), kár volt tehát előre a vészharangokat a fal- ra festeni. Miért is történne másképp? Legutóbb L. Si- mon László, a Fidesz ön- kényes költője, a parlament kulturális és sajtóbizottságá- nak az elnöke, legújabbán a pénzt ezután igazságosan el- osztó Nemzeti Kulturális Alap vezetője az *ATV*-ben úgy nyilatkozott, hogy „a magyar értelmiségnek egy jelentős része, amely most Dörnerrel kapcsolatban egyértelmű állásfoglalást vár, mélyen hallgatott, ami- kor 2006. október 23-án vé- resre verték az utcán a ma- gyar embereket”. Nem tu- dom, értjük-e ezt a monda- tot kellő mélységében. Itt van egy kormányhivatalnok (aki körül az elkövetkeze- nő években költők, írók, szerkesztők, színészek, ren- dezők, színgazdátok, filme-

Simon; ezek után tessék vele odaállni egy tévéstúdióban kultúráról vitatkozni, majd elolvasni az érkező kom- menteket. Amivel éppen nem azt akarom mondani, hogy semmi értelme protes- tálni. Sőt, amikor Pokorny Lia, Hámori Gabriella vagy épp Gáspár Sándor színmű- vész a saját művészi pályáját kockára téve el meri monda- ni a véleményét Dörner ki- nevezéséről, Kulka Jánosék, Hegedűs D. Gézaék pedig utcai tüntetésen szólalnak fel, az nemcsak hogy tiszte- letre méltó, de meg is do- bogtatja az ember szívét, hogy mégiscsak érdemes, függetlenül attól, hogy mindebből a címzettek az égvilágon semmit se értenek és nem is akarnak. Kivétel, persze, akad: amikor Christoph von Dohnányi le- mondta az operaházi föllé- pését, a Fideszben kifejezet- ten intellektuálnak számító miniszteri biztos, Ókovács Szilveszter a művészembe- rek fájdalommal jelezte, hogy mélységesen sajnálja a dön- tést, mindazonáltal azonnal megvizsgálja egy kártérítési per indításának lehetőségét a művésszel szemben. Pedig akár Budai Gyulát is ráküd- hette volna a mesterre.

Egyre ugyanolyanabb

Márton László

ÉLET ÉS IRODALOM

Barátom mutat egy névtel- len levelet, melyet édesapja kapott (postán) 1951-ben, a kitelepítések évében. A levél felépítése: vádaskodás, rágál- mazás, gyalázkodás, fenye- getőzés. Ugyis ki fogják tele- píteni, politikai okokból. Középkorai tanárnó mutat egy névtelen levelet, melyet ő maga kapott (e-mailben) a minap, 2011-ben. A levél fel- építése: vádaskodás, rágál- mazás, gyalázkodás, fenye- getőzés. Ugyis ki fogják rü- gni, politikai okokból. Tova- bbi, szinte szó szerinti hason- lóságok bemutatásától és ér- tékelésétől személyiségi jogi okokból kénytelen vagyok eltekinteni. Maradok az álta- lános érvényű párhuzamok- nál. Az emberi aljasság hat- van év alatt semmit sem vál- tozott. A megfélemlítés lég- köre egyre ugyanolyanabb. Egyetlen lényeges különbség van: hatvan évvel ezelőtt nem létezett elektronikus le- velezés. 1951-ben a névtelen levél szerzőjének el kellett döntenie: kézzel vagy írógéppel írja e írásművét, vagy esetleg újságból kiollózott betűket ragaszt-e egymás mellé. A döntésből nem ér- dektelen következtetéseket lehetett levonni a névtelen le- vélíró ízlésére nézve. Ma már, a technika fejlődésének köszönhetően, csak a névtel- len levélíró jelleméről von- hatunk le messzemenő kö- vetkeztetéseket.

Az erőszak új hulláma

Futballhuligánok és a szeku

Adrian Pătrușcă

Evenimentul

A játékosok és a játékezők kifutnak a pályára. Szép a szerelésük. A mezük fölött fehér trikót viselnek, ezekkel a feliratokkal: „Nem az erőszakra!” „Nem a rasszizmusra!” Az új ploiești-i stadion pompásan mutat a vilányfényben. (...) Tizenöt ezer szurkoló kórusban énekel. A hangulat fantasztikus. Akár a nagy európai mérkőzéseken. „Lám, nálunk is lehetséges!”, gondolom, és valami büszkeséggel vagyis hazafias érzés környékez. De mindjárt hányinger is elfogott. Megfigyelték új milliárdosainknál, hogy hiába öltöznek a legdrágább divatházaknál, hiába ülnek a legfényűzőbb luxuskocsikba, hiába töltik vakációjukat a világ legezotikusabb tájain, messziről leri róluk a faragatlan tuskóság? Elárulja őket a zakójuk, amelyet nem tudnak viselni, és amely úgy fityeg rajtuk, mint a kerítésen. Elárulja őket a Maserati ablakán a stoplámpánál kiköpött flegma. (...) Ugyanígy a csinos ploiești-i stadion civilizált máza alól hamar kibújít a faragatlanság. A vasárnapi gyászos események nem véletlenek. Természetes következményei annak, hogy a futball, mint sok egyéb ebben az országban csavargók, tolvajok és parvenük bandájának kezére került. A rablók szimatával megéreztek az üzletet. Állam az államban ez a banda, azt állítják, csak a FIFA és az UEFA szabályainak vetik alá magukat, semmi köztük a román törvényekhez. A Becali-, Mircea Sandu-, Dragomir-félék példaképpé váltak. A fiatalok szeretnének olyanok lenni, mint ők, mert lapáttal forgatják a pénzt, odavágnak ököllel, „smekkerék”, semmibe veszik a törvényeket. A legelképesztőbb mozzanatok nem a stadionban zajlottak le, hanem a tévéstudiókban. A talpnyaló kommentátorok egymással versengtek a Becalihoz való dörgölözésben, hogy ki sajnálja jobban. Mi több, versengve tanácsolták neki, hogy hívja le a csapatát a pályáról, amikor a meccs hivatalosan még nem volt lefújva. (...) Amikor azt mondta, hogy a Steaua játékosait nem kellett volna kiállítani – „miért, tán hagyták volna letaposni magukat?” (...) ezek a műsorvezetők, ezek az újságírók a pártjukat fogták. Ha lebélgilisztázta vagy leköpte volna őket, akkor is igazat adtak volna neki, nehogy már a celeb megorroljon, vegye magát és a nézettségért és moslékért meghaló másik televízióhoz menjen. Ezt a disznóságot bujtogatásnak hívják. A játé-

kosokat arra biztatták, hogy maguk tegyenek igazságot. A következő alkalommal tudni fogják, mi a dolguk. Mint a főnökük, a nemzet mentora, amikor ellopták a gépkocsiját. Néhány nap az őrizetben, ahonnan szabadulva ugyancsak a Maybachjába ült be. A zsvány-ság népszerűsítése a TV-ben! Csak a maflák várnak arra, hogy az állam tegyen nekik igazságot. Mi, a „smekkerék” az állam és a törvények fölött állunk! 1989 előtt a Ceausescu-konvoj útvonalra a tömve volt szekusokkal. Sokan civilben, hogy ne lehessen felismerni őket. Az öltöny lógott rajtuk, „menedékesen” voltak megnyírva, nyakszirtjuket leburnította a nap, tekintetük bárgyú volt, úgy néztek ki, mint akiket most tereltek be a juhok mellől. (...) Mindenki felismerte őket. Egyesek röhögtek rajtuk, mások félték tőlük. Egyik ismerősöm mesélte, hogy a rokona, aki nagyritkán jött fel Bukarestbe, a Calea Victorieien sétált, a kirakatokat bámulta. Eleredt az eső. Egy fekete Dacia a járda mellett haladva a tíz méterenként álló „fiúknak” esőköpenyeket osztott. A mi vidéki atyafink alighanem hasonlított rájuk, mert elfogadható állapotú esőköpenyvel állított haza: „Öcsém, mit siránkoztok ti itt, hogy rossz a sorotok. Né, hogy gondoskodik rólatok az állam: ahogy elered az eső, ingyen osztja nektek a köpenyeket!” 1989 után ezek a nevetséges „útvonali” szekusok, főnökeik irányításával, rátették kezüket az országra. És kedvük szerint csinálnak rendet, mint egykor a Calea Victorieien tették. Az emberek ma is félnek tőlük. A nagy baj az, hogy megsokasodtak azok akik, mint emberünk is, csodálják őket, és örvendenek egy esőköpenynek. Egy megbundázott meccsnek. Egy verekedésnek. (Fordította: K. B. A.)

A tetovált muszklirendet csinál

Ion M. Ioniță

adevărul

Elmúlt az az idő, amikor egyre ismételték a klisé, hogy a románok szelíd, toleráns nép. Nem hallottam, hogy valamely más országban egyetlen hónap alatt olyan súlyos incidensek történtek, mint amelyek Romániában Chauncey Hardy kosárlabdázó halálához és a Steaua labdarúgójának, George Galamaznak a megtámadásához vezettek. Még súlyosabb, hogy mindkét esetben a sportvilág áldozatairól van szó, egy olyan világ áldozatairól, amelynek hivatása más példaképeket és értékeket felmutatni, mint amilyenek sajnos egyre gyakrabban láthatók stadi-

onjainkban. A világsajtó beszámolt arról, ami Romániában történik, egy olyan országban, amely egyre inkább elszabadul a törvény ellenőrzése alól. Nincs mit csodálkozni, hogy ez történik. Nagyon sok éve a példaképfornálók az élet minden területéről egyebet sem tesznek, mint erőszakra uszítanak. Egykoron szelídek voltunk, húsz éve gyűlölködésbe, viszályba és anarchiába süllyedünk. Ha az állam megszűnik működni, ha az igazságszolgáltatás csak az erőseket szolgálja, ha az intézmények leblokkoltak, nyilvánvaló, hogy a társadalmi szabályok kötelmeitől szabadon maradt teret csak a nyers erő, az ököl törvénye, a klánok hatalma töltheti be. Oda jutottunk, ahova elkerülhetetlenül jutnunk kellett, a vezetőink ostobasága, kapzsisága és azon meggyőződése miatt, hogy megosztás révén jobban manipulálhatnak. A szüntelen botrányok, a rágalmozás, a sértegetés, az ellenfél kicsinálása viselkedési normává lett a román társadalomban. Csodálkozunk-e, hogy a tetovált muszklirendet Romániában? Az államfő mindenkiel összekap, az újságíróktól a 90 éves királyig. Az ellenzék és a hatalom nem tárgyal már, csak szidja egymást. A tévés sztárok egymást átkozzák, a keccsedivák egyik kezükkel az el-

mert nincs szükségünk rájuk. Mi marad még nekünk? A klánokkal paktáló (testvériesülő) honatya. A mafi-ozókkal bratizáló rendőrfőnök. A vámtiszt, aki jó testvére a csempészeknek. A lefizetett játékező. A hazugság, a szélhámosság, a csalás. Az erőszak új vallása, amelynek egyaránt áldoz koldus és király. Számít-e még, hogy az erőszak erőszakot szül, és ki kardot ránt, kardtól vész el? (Fordította: K. B. A.)

A király sikere: egy magyarázat

Ovidiu Nahoi

adevărul

Ki gondolta volna, hogy a király beszéde ekkora visszhangot vált ki a románok körében? A politikától megcsömörlött utca emberek hirtelen a Mihály király parlamenti jelenlétéről beszél, és érdeklődést mutat a múltbeli és a jelenkori történelem e szemlélyisége iránt. Az emberek vitáznak és véleményt cserélnek. „Mit szólsz a királyhoz? Tetszett?” – A kérdés a legkülönbözőbb körökben hangzik el, amelyeknek ráadásul semmi köztük a politikához. És minél élénkebb volt a vita a köznépszintjén, annál inkább nőtt az idegesség – sutogják politikai körökben –

Jelenet a Petrolul-Steaua-meccsről

lenfél haját tépik, a másikkal rokoalyjuk alját szorongatják, készen arra, hogy a fejükre vessék. A klubtulajdonosok naponta háromszor esküsznek egymás halálára, majd köldökükig vetik a keresztet, és rohannak az Athosz-hegyhez, hogy Isten kegyeibe férközzenek. Mit tegyen az utca, milyen példát vegyen a szurkolótábor? A botot, a láncot, a kést, a pisztolyt. Az erős leigazza a gyengét. Az öregeket bántalmazzák, mert túl lassan kelnek át az utcán. A gyermekeket elverik, mert gyermekek. A nyugdíjasokat megrójják, mert felveszik a nyugdíjukat. A betegekkel rosszul bánnak, mert ők csak teher a nyakunkon. A tanárokat leiszidják, mert keveset dolgoznak, az orvosokat elűzik,

az elnök környezetében. Beszélük, hogy a király kilencvenedik születésnapja körüli felhajtásban az elnök a személye ellen irányuló összeesküvést lát. Annál is inkább, mivel állami intézmények – vagy az állam intézményei –, mint a parlament, a nemzeti bank, a CEC és bizonyos mértékben a hadsereg, kivették a részüket az ünnepségből. A feszültség leri az elnök munkatársairól – nekik sem lehet könnyű –, az államfő gesztusai és nyilatkozatai pedig frusztráltságról árulkodnak. „Most nagyon aktív a monarchista hullám, a PNȚCD meglövedgölhetné, pláne hogy a monarchista irányzatot jelenleg csak olyan urak képviselik, mint Ion Iliescu, Petre Roman, Cătălin Voicu – láttam őket

a parlamentben” – reagált az elnök, miután sietősen magához rendelte a parasztpárti vezetőket. Csakhogy úgy tűnik, nem értette meg a lényegét. Az, hogy az elnök által emlegetett politikusok, ahogy mások is, a királyi palást szélébe kapaszkodnak, hátha ezzel üthetnek egyet Traian Băsescu, végső soron hozzátartozik a román politikához. De az egyszerű embert ez nem érdekli. Végül is szó sincs monarchista hullámról. Kevesen, nagyon kevesen azok közül, akik manapság a király beszédéről csevegnek, „monarchisták”, ahogy nem nevezhetők „republikánusoknak” sem. A szívetek nem az államforma megváltoztatásának gondolata dobantotta meg. Az emberek nem ezen törik a fejüket. Számukra sokkal fontosabb a küzdelem a mindennapi betevőért. Az emberek egész egyszerűen egy új Romániára vágyanak, kapaszkodókra, hogy az ország jó irányba forduljon. És hirtelen a megszokott politikai diskurzustól eltérő beszédet hallottak. A király beszéde ráébresztette őket, hogy van mire büszkének lenni még a mostani szerencsétlen időszakban is. Sajnálatos, hogy a többség által megválasztott, de valamennyi állampolgárt képviselő elnök ezt nem értette meg. És az emberek változás iránti igényére a régi – és olcsó – kombinatorikával és összeugrasztó trükkökkel válaszolt. (Fordította: Sz. L.)

99 százalékos elégedetlen demokraták

David Brooks

The New York Times

A Foglaljuk el a Wall Streetet mozgalmat egyelőre a nagytökeellenes düh viszi előre. De vajon a baloldali elégedetlenség képesek-e használni a politikai programot megfogalmazni? Egyáltalán, mennyire lehet sikeres Amerikában a kapitalizmusellenes retorika? „A mozgalom, amely a tisztességes 99 százalékos szembeállítja a gonosz 1 százalékkal, nem lesz képes érdemi oktatási, egészségügyi, adóügyi reformjavaslatokat megfogalmazni. A gazdaság stagnálásával és a társadalom polarizációjával kapcsolatban sem tud mit mondani” – írja David Brooks, a *New York Times* házi konzervatív kolumnistája a Foglaljuk el a Wall Streetet mozgalomról. Brooks nem szíveli az amerikaiak 99 százalékanak érdekképviseletét zászlajára tűző mozgalmat. Nem mulasztja el megemlíteni, hogy a főszervező *Adbusters* magazin egy cikke néhány éve a neokonzervatív zsidó értelmiség befolyásával magyarázta az Egyesült Államok

szerinte túlzottan Izrael-barrát külpolitikáját. Hozzáteszi: felmérések szerint a tüntetők harmadának véleménye, hogy az Egyesült Államok ugyanolyan gonosz, mint az al-Kaida. A kapitalizmusellenes düh azonban kevés – véli Brooks. A tüntetők eddig nem álltak elő használható javaslatokkal. A gazdagok megarcolásával kapcsolatos felvetéseik ugyanis nem oldanak meg a strukturális problémákat. Az államadósság mindössze 2 százalékkal csökkenne, ha a leggazdagabb egy százalék jövedelmére és vagyonára jelentős adót vetne ki a kormány. A válság megoldásához nem csak a leggazdagabbakra kellene terhelket rótni, hanem sokkal szélesebb társadalmi rétegekre. Ez elől azonban a Demokrata Párt is elzárkózik – emlékeztet Brooks Obama választási ígéretére, miszerint az adóreformokkal a társadalom 98 százalékanak jól kell járnia. Ilyen kampányígéretet mellett azonban aligha remélhetők strukturális reformok.

A baloldalon mégis egyre többen támogatják a mozgalmat. Több tucat vezető baloldali értelmiségi vett részt a New York-i megmozdulásokon, többen beszédet is mondtak. Volt, aki az európai radikális jobboldalt is lepipáló tökeellenes cselekvési tervvel segítette a tüntetőket. Immanuel Wallerstein baloldali globális rendszerkritikus az 1968-as diákmozgalmakhoz hasonlítja a tüntetéseket, hozzátéve, hogy a Foglaljuk el a Wall Streetet máris győzött. Stephen Walt amerikai politológus a 99 százalékos tüntetőit az 1968-as diáktüntetőkhöz kívül az arab tavasz forradalmihoz is hasonlítja, megjegyezve, hogy a globális tünteteshullám kiterjedtebb, mint az 1989-es demokratikus felkelések – igaz, hatása még nem olyan jelentős. Ahogyan a korábbi esetekben, most is az elített szembeni elégedetlenség viszi utcára az embereket. Hasonló szellemben érvel Paul Krugman Nobel-díjas közgazdász, aki szerint a tüntetők egyáltalán nem ostobák, és felfogták a válság lényegét: éppen ezért tiltakoznak a felelőtlen bankok és a szegények helyett a gazdagok érdekét kiszolgáló politikai elit ellen. A baloldali értelmiségi szimpatizánsok többsége azonban nem ért egyet Krugmannal, és úgy látja, hogy a mozgalom nem fogalmaz meg világos politikai célokat. (...) A tüntetők éppen azért vonultak az utcára, mert a hagyományos politikai intézmények nem képesek a globális válság megoldására. Csak az a baj, hogy a konkrét program nélküli „globális aktivisták” a meglévő demokratikus intézményrendszer elleni tiltakozással könnyen elősegíthetik a demokrácia hanyatlását. (metazin.hu)

Az adókötelezettségek részletekben történő kifizetése

Czedly József

Az október 14-i *Törvénytárban* „Adóengedmények az adós cégeknek” címmel ismertettük a kormány által bevezetett intézkedéseket, melyeknek célja az állammal szembeni adósságok kifizetésének megkönnyítése, egyes kötelezettségeknek elengedése (ezúttal pontosítok, a jelzett címbe hiba csúszott, az ismertetőben bemutatott szabályozások nemcsak a cégekre, hanem a természetes/fizikai személyek adókötelezettségeire is vonatkoznak). A következőkben hasonló célú rendelkezéseket ismertetünk, mivel a *Hivatalos Közlöny* október 31-i, 764. számában megjelent a pénzügyminiszter 2.677/2011 sz. rendelete a hatóságokkal szembeni kötelezettségek részletekben történő kifizetésének módzatairól.

A probléma nem új keletű, a *Hivatalos Közlöny* 2011. március 22-i, 200. számában jelent meg az a törvényerejű sürgősségi kormányrendelet (OUG 29/2011), mely lehetővé teszi a részletekben történő adótörlesztést. A törvény szükségességét és sürgősségét akkor a következő indokokkal támasztották alá:

– a gazdasági válság hatására sokszorososan megnőtt a hátralékos adókötelezettségek értéke;

– meg kell teremteni az adóhátralékok behajtásának lehetőségeit;

– ilyen irányú ajánlás jött a Nemzetközi Valutaalap (FMI) részéről is, melynek alapján a román kormány kötelezettséget vállalt az adókötelezettségek részletekben történő befizetési lehetőségének bevezetésére: egy ilyen jellegű szabályozás közérdekű, megkönnyíti az adófizetők pénzügyi terheit.

A jogszabály alapján az adófizetők (jogi vagy természetes személyek) kérhetik adókötelezettségük részletekben való kifizetését, a részletfizetés időtartama nem haladhatja meg az 5 évet. Adókötelezettségnek a törvény értelmében minden olyan a hatóságokkal szembeni tartozást kell tekinteni, amit a Pénzügyek Országos Ügyvezetésének Ügynöksége (Administrația Națională de Administrare Fiscală – ANAF) kezel. Ilyenek az adók, illetékek, hozzájárulások (impozite, taxe, contribuții) és más, az általános költségvetéssel (bugetul general consolidat) szembeni tartozások és az ezekkel járó mellékkötelezettségek (kamatok, kommissziók stb.).

Nem lehet részletben fizetni azokat a kötelezettségeket, melyek:

a) természetes személyek esetében az 500 lejnél, jogi személyek számára az 1.500

lejnél kisebb tartozások;

b) melyek számára már egyszer engedélyezték a részletekben való kifizetést;

c) melyek esedékessége a pénzügyi igazolás (atestare fiscală) kibocsátási dátuma után van;

d) melyeket kiegyenlítés (compensare) formájában fizetnek ki;

e) melyeket egy engedély, vagy más hasonló okmány kibocsátásáért kell kifizetni;

f) melyeket egy az ANAF-on kívüli hatóság rótt ki;

g) az állami költségvetés javára kirótt pénzügyi büntetéseket.

A pénzügyi kötelezettség részletekben való törlesztésére jogosultak mindazok az adófizetők, akik:

– benyújtották valamenyny, a szabályozásokban előírt adóbevallásukat (declarații fiscale);

– ideiglenesen nem rendelkeznek a szükséges pénzügyi kifizető eszközökkel, de fizetőképessé válnak a részletek kiegyenlítésének időtartamára;

– ne legyen ellenük fizetésképtelenségi eljárás (procedura de insolvență) indítva;

– nem indítottak ellenük felosztási eljárást;

– rendelkezzenek az előírt garanciával.

A garancia lehet:

– az Állami Kincstár (Treoreria Statului) egyik egységébe az adófizető nevére letett pénzügyi eszközök (mijloace bănești);

– bank által kibocsátott garancialevél;

– az adófizető tulajdonában levő javakra kibocsátott zárolási végzés (sechestru asiguratoriu);

– az illetékes pénzügyi hatóság nevére megkötött jelzálog (ipotecă) vagy kézizálog (gaj) szerződés, melyet egy harmadik fél tehermentes tulajdonára vetnek ki az adókötelezettség részleteinek időtartamára.

Ingó vagyon csak akkor képezhet garanciát ha még nem járt le az előírt működési ideje.

Az adókötelezettségek részletekben való kifizetését az illetékes adóhatóságnál lehet kérvényezni a titkárságnál letett, vagy postán, térti ve-

vény (confirmare de primire) formájában küldött igénylés alapján. Az illetékes hatóságnak 60 nap alatt kötelese válaszolni a kérvényre. A kérvénynek tartalmaznia kell:

a) az adófizető azonosságának megállapítására szolgáló adatokat: név, keresztnév, a cég és megbízottjának neve, lakhely/székhely, pénzügyi adószám (cod de identificare fiscală), telefon/fax, e-mail cím;

b) a részletfizetés időtartama, évek, hónapok;

c) a részletfizetés teljes összege felbontva adóemlőkre;

d) az ideiglenes fizetésképtelenség okainak bemutatása.

Jogi személyek esetében mellékelni kell:

– a pénzügyi hatóságokhoz letett legutóbbi évi pénzügyi jelentés másolatát;

– a részletfizetési kérvény dátumától számított utolsó 6 hónap bevételeit és kiadásait;

– a legutóbbi nyersmérleg (balanța de verificare) másolatát;

– a pénzügyi egyensúly helyreállításának programját (program de redresare).

Természetes személyek esetében, ha létezik az utolsó 6 hónap bevételeit és kiadásait tükröző naplót (registru jurnal) és a pénzügyi egyensúly helyreállításának programját.

Ismerjük meg az új polgári törvénykönyvet (4)

A kényszer(helyzet)ből eredő közös tulajdon

Deák Levente

A római jogból eredendően az a szabály érvényesül a hazai polgári jogban is, hogy: a járulékos dolog osztja a földolog sorsát, vagy: a járulékos dolog a földolog tulajdonosává lesz. Még egyszerűbben: a járulékos járul a földologhoz. (Sequitur suum principale.) Mindezeket azért hoztam szóba, amúgy bevezetőnek számba, hogy olvasóink figyelmét felkeltsem az új polgári törvénykönyvnek azokra az előírásaira, amelyek a kényszerű közös tulajdonról szólnak (coproprietatea forțată), és amelyek e jog címzettjeinek, nemkülönben a gyakorló jogászoknak peren kívüli vagy peres eljárásban megoldást kínálnak. Ezen a területen – állítom én – volt „javítanivaló”, például a tömbházi lakásokban kialakított, közös tulajdonban levő szárítóknak, ún. mosóhelyiségeknek, egyebeknek a többszöri törvénnyel leválasztásában és kizárólagos tulajdonba adásában, kétharmados többségi szavazattal, vagyis akkor is, ha a

tulajdonosok között nincs meg a teljes konszenzus.

A kérdéssel, igaz, a régi polgári törvénykönyv alapján, lapunk 2009. szeptember 11-i számában, a *Törvénytárban* már foglalkoztam, amiért most csak azokat a szabályokat foglalom össze, amelyeket ma már egy helyen, nem több jogszabályban kell vagy lehet keresni. A javakról szóló III. könyv II. címe a magántulajdonról szól. Ennek az utóbbinak a IV. fejezet tartalmazza a közös tulajdonra vonatkozó előírásokat, s ennek 3. alfejezete a 646. és következő szakaszokban részletesen taglalja a minket ebben az ismertetőben foglalkoztató kényszerű közös tulajdon. De mit ért a törvénykönyv kényszerű közös tulajdon alatt? Előrebocsátom: sok mindent, amiért a felsorolás, meglehetősen nem is lesz teljes. A 646. szakasz értelmében kényszerű közös tulajdonban levőnek számítanak, kivéve, ha erről jogszabály vagy jogi egyezség (aktus) másként nem rendelkezik, az ingatlan ún. közös részei,

azaz az a terület, amelyen az építmény található, az épület fundamentuma, a belső udvar, a tulajdonokat elválasztó közös falak, a födém, a teraszok, a lépcsőházak, az alagsori helyiségek, ha nincsenek elosztva, aztán a külföldi, a lakásokon kívüli vezetékek (villany, víz, gáz, esővíz-elvezető csövek stb.), egyéb közösen használt javak. Az említett törvényszakasz 2. bekezdése szerint a füstelvezetők, a szellőztetők és mosóhelyiségek és szárítók az épület tulajdonosainak használatában vannak (közös tulajdonban), és pedig az épület tervrajza megszerelt rendeltetésük szerint.

A fentiekben kívül kényszerű közös tulajdonnak minősülnek a két telket vagy tulajdon elválasztó sáncok, falak, más elválasztó határjelek, amennyiben ennek elengedezése, tehát a kizárólagos tulajdon léte a tulajdoni jogcímből, a birtoklevélből, más bizonyítékból kifejezetten nem deríthető ki. (Ha az egyik szomszéd elbirtoklás nyomán szerzett kizárólagos tulajdonjogot, ebben az eset-

ben sem beszélhetünk a fentiek esetében kényszerű közös tulajdonról.)

A kényszerű közös tulajdonba tartozó javak „tára” szinte kimeríthetetlen. Csak röviden említem: ilyen a két telek határán található ösvény, út, forrás és kút (646. szakasz, 1. bekezdés, 2. pont), vagy ugyanott, a 3. pontban olvasható, több „alapot”, értsd: épületet, épületegyüttest kiszolgáló hőközpont, más létesítmény, a lakótelepi közös út, egyet, valamint a 4. pont szerint minden más olyan közös tulajdon, amit jogszabály így határoz meg. De kényszerű közös tulajdonnak minősülnek az időszakos tulajdonként megnevezett ingatlanok (proprietatea periodică), amelyeket több személy, egymás után és ismételtelen használatkor, ha a használatbavételi időszakok egyenlőek vagy eltérőek, de minden esetben csak akkor, ha ezt a tulajdoni formát külön törvény másként nem szabályozza (Ptk. 687. szakasz). Végül a Ptk. 1141. szakaszában említett családi emlékek,

levelek, naplók, fényképek, iratok, stb. kényszerű közös tulajdonban vannak, amit az örökös családtagok csak osztással tudnak megszüntetni, felszámolni.

A 652. szakasz a kényszerű közös tulajdonnak egy-egy lakástulajdonosra „leosztott” részarányát úgy határozza meg, hogy az egyenlő az épület teljes hasznos lakófelületéből a kizárólagos tulajdonra (egy-egy lakásra) eső hasznos lakófelülettel. Ez az eszmei hányad minden egyes saját tulajdonú lakás járuléka vagy tartozéka, amiről a lakástulajdonos külön nem rendelkezhet, vagy megfordítva: csak a földologgal együtt adhatja el azt, vagy terhelheti azt meg, mondjuk zálogjoggal (651. szakasz).

A törvénykönyv lehetőséget teremtett arra, hogy a kényszerű közös tulajdon, jogsértés, károkozás elkerülésével egyik vagy másik társtulajdonos kizárólagos használatába adják. Ehhez azonban a társtulajdonosok kétharmadának beleegyezése szükséges, amit a lakótársu-

lás (ha van ilyen) közgyűlésén határozatba kell foglalni. (650. szakasz.)

A 658. szakaszban foglaltak ismertetésével zárom írásomat. Ez adja meg a jogalapot a kényszerű közös tulajdonba sorolt épületrészek eredeti rendeltetésének megváltoztatásához, ezt is a már említett kétharmados többséggel. Egy ilyen határozat alapján a kényszerű közös tulajdon szokványos és átmeneti közös tulajdonná minősül át (coproprietate obișnuită și temporară), amit aztán valakinek a javára el is lehet idegeníteni vagy jelzálogjoggal meg lehet terhelni, ezt is a társtulajdonosok kétharmadának beleegyezésével. Azok, akik ellene szavaztak vagy a döntéshozatalban nem vettek részt, kártalanításra jogosultak, békés úton, s ha ezt nem lehet kivitelezni, polgári perben, amit azonban nekik kell kezdeményezniük! Az eljárás eredményét végül telekkönyveztetni is kell, s ehhez topográfus készítette dokumentáció is szükséges (658. szakasz, 5. bekezdés).

Az orvos válaszol

Zsibbadnak az ujjaim. A háziorvosom szerint alagút szindrómám van. Mit jelent ez és mire számíthatok?

Ha a kézsebész is igazolja a gyanút, műtetre készüljön. Az alagút szindrómák kóreléktani alapja a végtagokon futó idegek lefutása mentén kialakuló leszorítás, ami működéscsökkenéssel jár. Leggyakoribb a csukló és a könyöktájon, a csuklótájon és a tenyér felőli oldalal alakul ki. Tünetei alapján könnyen felismerhető: a hüvelyk, mutató és a középső ujjon érzésvizvar, zsibbadás alakul ki, a tenyérben, illetve a csuklótájon fájdalom jelentkezik. Az alkar középvezetékében futó ideg nemcsak az érzésért, hanem a hüvelykujj mozgásáért is felel, ezért leszorításakor e működés gyengül, vagy kiesik. Sorvad továbbá a hüvelykujj tenyéri izompárnája, ami jól tapintható. Ha a csuklótáji alagút magasságában, az ideg lefutásának megfelelően ujjal megütögeti a beteg csuklóját, az ujjakba sugárzó érzést érez. A betegséget műtéttel kezelik, ami a harántszalag hosszanti felhasítását jelenti. Szintén gyakori a könyöktájon kialakuló alagút szindróma, melynél a belső alkarcsont felőli ideg érintett. Ez is csontos, izmos felületen fut, felette egy izmok között feszülő kötőszövetes lemez húzódik, ami a leszorítást okozhatja. A tünetek hasonlóak: fájdalom az alkar belső oldalán, zsibbadás és érzésvizvar a gyűrűs és kisujjon. A belső alkari ideg a kézen lévő kisizmokat vezérli, alagút szindrómánál ezek sorvadása, gyengülése észlelhető. A kezelés itt is az ideg műtéti felszabadítása. A fenti két kórképen kívül több hasonló ismeretes, többek között a középső ideg alkari szakaszán, vagy a belső alkari ideg csuklótáji lefutásánál. A diagnózist az EMG (elektromos izom működés vizsgálata) és az ENG (elektromos idegvezetési vizsgálata) segítségével állítják fel.

Dr. Györi György

A zaj halált okozhat

A környezetvédelem egyik új, kiemelt feladata a zajszennyezés elleni védelem. Nem is sejtjük, mennyi káros hatást von maga után az életünkben folyamatosan jelen lévő zaj. A motorizáció fejlődésével és a forgalom növekedésével egyre sürgetőbb elfogadható megoldást találni károsító hatásának kiküszöbölésére. Az ivóvizek és a légszennyezés mellett a legújabb veszélyforrás a zaj.

„A nagy zaj halált és súlyos fogyatékosságot okozhat, a környezeti veszélyek közül csak a légszennyezettégg károsabb” – közölte az Egészségügyi Világszervezet (WHO) és az Európai Bizottság Kutatóközpontja a zaj hatásait vizsgáló jelentésében.

A zaj károsítja a szervezete. A környezet egyre rohanó és hangosodó életmódja jelentősen növeli a vérnyomást – így gyengíti a szívet –, illetve a stresszhormonok és

a zsírok vérben lévő koncentrációját. Ezek felhalmozódhatnak, elzárhatják az ereket, ami szívrohamhoz, rosszabb esetben halálhoz vezethet. A zaj emellett idegességet, alvászavarokat, dekoncentrációt okoz, így a közérzet is romlik.

Deepak Prasher, a guilfordi kórház kutatója azokat a szívbetegségeket vizsgálja,

amelyeket a zaj okoz. Kutatásaiban felhívja a világ kormányainak figyelmét, hogy figyelni és vizsgálni kell a zaj okozta károsodásokat. Az Európai Bizottság már lépett, így maximalizálta az éjszakai zajszintet, maximum 40 decibeltől megengedett határérték.

Megoldás lenne a halkabb közlekedés, de a kutatók sze-

rint addig sem szabad karba tett kézzel a csodára várnunk, hanem halkabb járműveket kell gyártani mind a szárazföldi, mind a légi közlekedésbe, emellett támogatni kell a főutak melletti zajvédő falak építését és a kettős rétegű ablakok beépítését a háztartásokba.

A növényzet is képes hangszigetelő funkciót betölteni,

ám sokkal csekélyebb mértékben, és csak abban az esetben, ha elég széles, magas és sűrű. A közlekedési zajok esetében az utak és autók minőségével is javíthatunk a zajterhelen. Amennyiben bulikról van szó, a Silent Discók a legmegfelelőbbek ebből a szempontból. Ezeknél minden személy fülhallgatót kap, és egyénileg szabályozhatja a hangerőt. Még az egyes DJ-k által sugárzott csatornák közt is váltogathat, s mindemellett az ilyen klubok tulajainak nem kell csendháborítások miatt tartaniuk és a vendégeknek könnyebb az egymás közti beszélgetés is. A zajszennyezés esetében a megelőzés éppoly fontos, mint a kárelhárítás, így érdemes olyan eszközöket venni, melyek minél kevesebb decibellel árasztják el környezetünket, és fontos az is, hogy tiszteljenben tartsuk mindenkinek a csendhez való jogát.

Állati szervek emberi testben?

Hamarosan elképzelhetővé válik, hogy a disznók az ebédlőasztalról a műtőasztalra kerülnek át. Az állatok szervdonorként való használata az orvostudomány következő nagy kihívása: az emberi transzplantációkban részt vevő állati szervek megoldhatják a várólisták problémáját.

A disznószívét például jelenleg szívbillentyű forrásaként használják, a billentyű feladata, hogy a szíven belül biztosítsa az egyirányú véráramlást. A beavatkozás előtt a billentyűt kémiai módszerekkel kezelik, így csökkentve annak idegenségét. Ugyanis az idegen eredetű szövetrel szemben felép az immunrendszer, és a beültetett szerv kilöködik. Emiatt már olyan speciális állatokat, ún. GTKO-disznókat tenyésztene, amely genetikailag módosított faj-

ta, és sejtjei kevesebb immunreakciót kiváltó molekulát tartalmaznak. A további genetikai módosítások kivitelezése továbbra is folyamatban vannak, vagyis az állati eredetű szervátültetés még évekig biztos nem terjed el a klinikai gyakorlatban.

Mindazonáltal a teljes szervek esetén ugyan egyelőre nem, kis sejtszövetek beültetése esetén viszont várható siker. 1-es típusú cukor-

betegség esetén a hasnyálmirigy inzulintermelő sejtjei pusztulnak el, emiatt szenved zavart a vércukor szabályozása. Adná megát a lehetőség, hogy külső, gyógyszeres pótlás helyett új, inzulintermelőre képes sejteket ültessenek be. És itt merülnek fel forrásként disznó eredetű sejtek – ugyanis az inzulin-terápiát hajnalán az orvosok disznóból kivont inzulint alkalmazták.

James Gallagher, a BBC egészségügyi rovatának szerkesztője riportjában leírja, hogy a szervhiány égető problémájára megoldást jelenthetne, ha az állati szerveket emberekbe beültethetővé tennék.

Elvileg már számos alternatív technológia rendelkezésre áll a nem működő emberi szervek pótlására, a mechanikus műszervektől egészen a szinte csodával határos módon összejuttatott darabokig. Nagyon kevés a szervdonor a világ minden pontján. Ez a szám akkor csökkenhetne jelentősen, ha az orvostudomány elkezdene állatokban gondolkodni. Xenotranszplantáció, így nevezik az állatokból származó sejtek, szövetek, szervek sebészeti úton való emberi testbe helyezését.

Az állati szervátültetések-

kel nem csak a szervkeresedelem szűnne meg, de egészséges sejtek átültetésével olyan betegségekre is gyógyírmódot találhatnánk, mint az 1-es típusú cukorbetegség vagy a Parkinson-kór.

Ezzel kapcsolatban nemrég a Vatikán is kiadott egy dokumentumot, amelyben jóváhagyta állati szervek, szövetek és sejtek átültetését emberi szervezetbe. Csak kiskorúak esetében lenne kivétel a Szentszék. Etikai tekintetben a Vatikán úgy véli, hogy az ilyenfajta átültetéseket a kiskorúak esetében tiltani kellene, mert ők a dolog kellő ismerete híján nem adhatják hozzá beleegyezésüket. Ha azonban az életüket kell megmenteni, a gyerekek esetében is alkalmazható az ilyen átültetés. A Vatikán az Európa Tanács kérésére fogalmazta meg a véleményét az ügyről.

Programajánló

Henry Sugar barátja

Helyszín: Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház, november 8. (kedd) 19 órától és 12. (szombat) 17 órától. Roald Dahl különös történeteit Puskás Győző viszi színpadra, rendező Barabás Olga.

Eröss Zsolt: Magyarok a világ nyolcezresein

Helyszínek: Szóváta, Polgármesteri Hivatal, Fő út 155, november 4., péntek, 18 óra.

Gyergyószentmiklós, Salamon Ernő Gimnázium,

William Shakespeare: A velencei kalmár

Helyszín: Bukarest, Országos Színházi Fesztivál (FNT), Teatrul Bulandra, Sala Izvor, Bd. Schitu Magareanu 1.

Időpontok: november 4., péntek, 18 óra, november 5., szombat, 11 óra, november 5., szombat, 18 óra. Rendező: Bocsárdi László.

Georg Büchner: Leonce és Léna

Helyszín: Kolozsvár, Kolozsvári Állami Magyar Színház Stúdió, str. Emil Isac nr. 26-28.

Időpontok: november 5., szombat, 20 óra, november 19., szombat, 20 óra.

A több mint nyolcvan apró államból álló Németország idején íródott *Leonce és Léna* a drámairodalom első, az emberi gondolkodás és beszéd széthúzásához vezető, elszemélytelenítő mechanizmusról szóló remake, olyan vígjáték, amelyben a szereplők eljátszanak és csintalan gyerekként megromgálják haláljáték-szerepeiket, hogy megtalálhassák saját szabadságukat.

19. Alter-Native rövidfilmfesztivál

Helyszín: Marosvásárhely, Kultúrpalota.

Időpont: november 2-6. A rendezvényre, az előzárítást követően 23 ország 56 filmje került be a 11

órás versenyprogramba.

Míndezek mellett 14 egész estés játékfilmet, köztük több díjnyertes alkotást is megnézhet a fesztivál közönsége. Esténként koncertek, kiállítás. A napijegy 10 lej, az 5 napra szóló bérlet ára 30 lej.

Kozika Roll Over koncert

Helyszín: Marosvásárhely, G. Café, november 5., szombat, 21 óra.

Silent Dance

Helyszín: Nagyvárad, Juice Cafehouse & Lounge Bar, november 4., péntek, 23 óra.

Fejhallgató, több hang-

sáv – és ezen túl az sem egy utolsó szórakozási lehetőség, hogy le vesszük a fejhallgatót és közbenézzünk. A zenét Dubase, Goranga és Gizmo biztosítja. Belépés ingyenes.

Alfred Jarry: Übü Király

Helyszín: Sepsiszentgyörgy, Lajtha László Stúdióterem, Szakszervezetek Művelődési Háza, Mihai Viteazul tér 15., november 7., hétfő, 19 óra.

A Budapesti Maladype Színház előadása. Az *Übü király* Alfred Jarry főműve, eredetileg – egy rennes-i gimnáziumban írt – diákbóhozat. Rendező: Balázs Zoltán.

Téli bőrszárazság

A bőrszárazság elleni hadjárat megnyerhető. Nem kell belenyugodni a hámló, száraz bőr érzésébe, legyen szó a lábokról vagy éppen a hideg idő beálltával kísértő fakó arcbőrrel. Következzenek a legjobb és legújabb szépségtippek téli bőrproblémák ellen.

Télen kénytelenek vagyunk radikálisan megváltoztatni bőrpolási szokásainkat, ehhez pedig elengedhetetlen, hogy egy pár sűrűbb texturájú termékkel gazdagítsuk a fűrdőszobapolcot. Ahhoz, hogy megküzdjünk a hideggel, az eddigi könnyű hidratálókat érdemes lecserélni egy összetevőkben gazdagabb termékre. A legjobb egy olyan krém, ami tartalmaz glicerint, E-vitamint és

aloét. Az első kettő segít megtartani a bőrben a nedvességet, míg az aloe vera biztosítja a bőr puhaságát és simaságát. Pluszpont, hogy serkentik a vérkeringést, így egyrészt egészséges arcszint kölcsönöznek, másrészt ezzel elősegítik a mérgeanyagok távozását a bőrből.

A hidratáló szeánsz kiegészítéseként a szérum szintén jó barátunk lehet a napi ápolásban. A bőrpolást is

ugyanolyan rétegekkel kell elképzelni, mint az amikor rétegesen öltözködünk. A szérum segít eljuttatni a hatóanyagokat a bőr legmélyebb rétegeibe is, egészen a sejtekig. A kezeléseket nem árt kiegészíteni omega3-zsírsavakat tartalmazó ételekkel, ezt különböző tengeri halak – lazac, tonhal, makréla – és magvak fogyasztásával juttathatjuk a szervezetünkbe, de a drogériákban kereshetünk omega3-ampullákat is, külsőleg alkalmazva. Fontos

tudni, hogy bármilyen új kezelés, bőrápoló termék használata legalább 3-5 hetes túrelmi periódusokat igényel a legoptimálisabb hatás eléréséhez, illetve ahhoz, hogy a bőr sejteinek felfokozott teljesítménye megindulhasson. Az első felkenés után tíz nappal észrevehető jelei lesznek, hogy a száraz foltok eltűnnek látszanak. Persze belsőleg is tehetünk a ragyogó arcbőrért, az elegendő mennyiségű gyümölcs fogyasztásával sokat tehetünk szervezetünk vízháztartásáért, ezáltal pedig a hidratált arcbőrért is, akár csak a zöld teával, ami tele van antioxidánsokkal és támogatja a bőr belső védekezőképességét az UV-sugarakkal szemben. Ezenkívül a jó minőségű biokozmetikumokkal is szép eredményeket érhetünk el.

A testápolás esetében a legfontosabb a rendszeres radirozás, akár háromszor is egy héten, mindig tisztálkodás után, mert ekkor a gőz hatására még jobban ki nyílnak pórusaink. Ennél többször viszont ne győtorjünk a bőrünket – főleg ne durva szemcsés anyagokkal. Ha mégis így tennénk, a bőr természetes védekezőképességét tennék tönkre. A hosszú, forró vizes tusolásokat jobb elfelejteni, mert lemosják a legfelső hámréteget és innen egyenes út vezet a bőr kiszáradásához. Jól tesszük, ha zuhanyozás után még az enyhén nedves bőrünket kenjük át a hatóanyagban gazdag testápolókkal, mert így sokkal mélyebb rétegekhez eljuttathatjuk a krémet a felszínről.

Tippek, hogy ne legyen unalmas a pulóver

Nehéz a hidegben nőiesen és csinosan kinézni. A jól megválasztott és stílusosan hordott pulóverrel azonban lehetséges. A következőkben eláruljuk a pulóver viseletének fortélyait:

Viseljünk alatta megfelelő alsóneműt

A rosszul illeszkedő, formátlan melltartó tönkreszti a pulóver alatti karcsú sziluettet. Ezért viseljünk egy tökéletesen méretre és alakra szabott melltartót. Ha valaki szeretné elrejtetni a nem kívánatos párnákat, érdemes néhány alakformáló fehérneműt is beszerezni.

Garbó

A hiedelmekkel ellentétben a garbó nem unalmas: a magas nyakú, feszes garbó kiemeli az alakot és egyértelműen szexi választás. A vékony pamutanyagból készült garbó tökéletesen követi az

alakot, hordható egy sikkes mellény vagy kardigán alá, de egy laza sállal, hosszú nyaklánccal is feldobható.

Dzseki helyett kardigán

Dzseki vagy zakó helyett választhatunk egy meleg, lágy kardigánt is felsőruházatnak. A kötött kardigánok kényelmesek és nőiesek.

A csavart kötésű klasszikus

Egy csavart kötésű pulóver időtlen és elegáns öltözet, amely farmerrel, szövetnadrággal és szoknyával is hordható. Fekete szövet vagy farmermellény alatt is jól mutat.

Tároljuk megfelelőképpen

Ha vállán vagy kampóra akasztva tároljuk a pulóvereket, akkor súlyuknál fogva megnyúlnak, deformálódnak. Szárításnál hosszában

végignyújtva szárítsuk (minél kevésbé tudjon elnyúlni), a szekrényben pedig összefogva tároljuk.

Rétegezzük

A pulóveres öltözetek sokféleképpen rétegezhetők. Egyrészt a kerek vagy V-nyakú pulóverek alá hordhatunk kontrasztos inget vagy pólót. Másik tipp, hogy a vékony pulóverek fölé hordhatunk sikkes mellényeket.

Hosszítsuk az alakot V-nyakkal

A V-nyakú pulóver hosszabb nyak illúzióját kelti, ez pedig az egész alakot megnyújtja és vékonyítja. Ha ilyen pulóvert hordunk, viseljünk alá push-up melltartót, az igazán szexi megjelenésért.

Karcsúsított szabások

Ha egy pulóver mindent elrejt, akkor nem látjuk a csí-

nos, nőies alakot. Válasszunk ezért a derékban szűkített, alakhoz illő pulóvereket. Egy hosszított aljú sikkes pulóver optikailag csökkenti a csípőméretet és karcsúsítja a derekat.

Kézi mosás

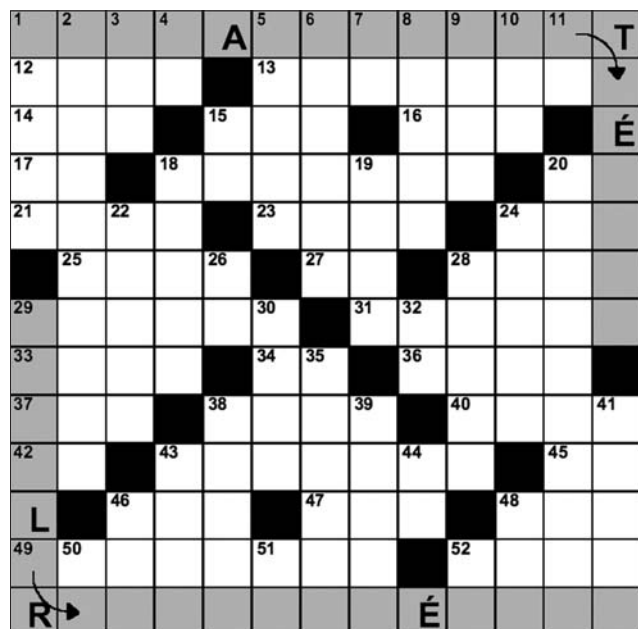
Gépi mosással a legtöbb pulóver roncsolódik, ezért csak kímélő mosással, hideg vízben ajánlott kötötteket mosni. Száradni kinyújtva terítsük ki, de úgy, hogy a súlya ne húzza lefele, mert akkor elnyúlik.

Hordjunk pólót alá

A pulóver gyakran irritálja a bőrt, mert a gyapjús, kaszmíros anyagok viszketést okozhatnak. Másik szempont, hogy gyakran a pulóverek gyér kötésűek és túl sokat megmutatnak. Egy testbarát pamut póló vagy majó elhárítja ezeket a kényelmetlenségeket.

Veszélyes sport

Egy férfi sántikál az utcán, szembejön egy barátja: – Hát veled mi történt?

– Csak egy kis futballsérülés.
– Nem is tudtam, hogy focizol.
– Á, dehogya! ... (poén a rejtvényben)

Vízszintes: 1. A poén első része. 12. Száját szélesre nyitja. 13. Entomológia. 14. Közéleg. 15. Ételt ízesít. 16. Lyukat készít. 17. Azonkívül. 18. Nyílást téglákkal elzár. 20. ... van ezt kell szeretni. 21. A learatott gabonának egy ölnyi kötege. 23. Okmány. 24. Erdélyi folyó. 25. Viktor becézve. 27. Matracbetét! 28. ... McPherson; manóken. 29. Az egyik sark. 31. Finom, tompa fényű kelme. 33. Gyönyörű. 34. Versenyen Kívüli (röv.). 36. ... Zamorano; veterán chilei labdarúgó. 37. Snack ...; büfé. 38. Francia énekesnő (Patricia). 40. Könyörögve kérő. 42. Európa kupa (röv.). 43. Pályafutás. 45. Határozott névelő. 46. A kályha sütője. 47. Rendszerben van. 48. Kis Erika. 49. Sokfajta. 52. Figura.

Függőleges: 1. Terület, vidék. 2. Az év csapadékos periódusa. 3. Borókapálinka. 4. Bantu betűk! 5. Nagyon jó (biz.). 6. Osztrák zeneszerző (Wolfgang Amadeus). 7. A közepén eleven! 8. Foszlány. 9. Santa ...; bolíviai város. 10. Strasse (röv.). 11. Tétlen Eta! 15. Mese vége! 18. Szájba vesz. 19. Svéd férfi név. 20. Szimmetrikus pár. 22. Kis csermely. 24. Ahhoz hasonló. 26. Igevége. 28. Elnáspángol. 29. A poén második része. 30. Szaporítósejt. 32. Kissé kései! 35. Ágay ...; magyar szoprán. 38. Lépcső része. 39. Prakovszky a ... kovács (Mikszáth). 41. Rőt vad becézve. 43. Udvar mögött van. 44. Evangélikus Élet (röv.). 46. A -lag képzőtársa. 48. Az orrához. 50. Két kázu! 51. Kútgem vége! 52. Lavór része!

1			7			5				
			7		6					
			3			8			2	
3					5				4	
				8						9
	2	8					6			
		4				3	2	5		
	3		5				7	6		
6						7		9	8	

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

5	9	7	6	4	1	3	2	8
6	3	2	8	9	5	4	1	7
1	4	8	3	2	7	9	5	6
8	1	5	4	3	9	6	7	2
4	7	3	1	6	2	8	9	5
9	2	6	5	7	8	1	4	3
2	8	9	7	1	3	5	6	4
7	5	4	9	8	6	2	3	1
3	6	1	2	5	4	7	8	9

Így megy, amikor ostobának neveznek

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy gazda, akinek három fia volt: két okos, egy ostoba. Az idősebbeket – azokat az okosakat – kitanította fazekasoknak, de az ostobát otthon tartotta, mert az semmilyen munkára nem volt alkalmas. De az ostoba otthon sem sokat dolgozott, többnyire csak a kemencepadkán heverezett.

Később, amikor az apjuk meghalt, az idősebb testvérek, a fazekasok lettek a gazdák az apjuk házában, és kilökték onnan az ostobát, mert az semmire sem képes. Az ostoba elgondolkozott: „No, ha semmire sem vagyok képes, akkor nem vagyok képes!”

De az okos testvérek, miután gazdáik lettek, még okosabbak akartak lenni: kiokoskodták maguknak, hogy hogyan éljenek szolga nélkül, elég, ha van egy lány háziasszonynak, de azt a kis földdarabot még maguk is megművelhetik, és időközben csak fazekassággal foglalkoznak, és így gyorsan, nagy gyorsan meggazdagodnak, vesznek még egy házat, talán földet is, és úgy fognak élni, mint Marci Hevesen, de az ostobának nem kell semmit adni, csak a maradékot, ingyen megszolgálhat, az élelemért.

És akkor az okos fivérek teljesen átadták magukat a munkának, erre kellett gondolniuk: a vagyon hadd jöjjön magától át az ablakon, az ajtón. Gyorsan szántottak, gyorsan csinálták a fazekakat, majd ismét gyorsan faze-

kakat, ismét gyorsan szántottak – csak ezt. És amikor már az egész ház és udvar tele volt fazekakkal, csöbrökkel, az ostoba testvérüket elküldték egy nagy szekérral Rigába, hogy adja el mindet, a lehető legdrágábban, és hozza haza a pénzt – minél többet, annál jobb!

Az ostoba azonban ezt mondta: nem hozhatja mindet, neki is kell valamennyi pénz a kiadásra, de a testvérei odavágták neki: „Nincs eléggé tele a hasad? Még mi másra kell pénz?”

„Az istenért, csak hozzá ne nyúljon a pénzhez.”

Az ostoba így szólt: „Rendben, nem nyúlok hozzá, még csak rá sem nézek a pénzre!” – és elment. A rigai piacon megkérdezték: „Mennyit akarsz darabjéért?”

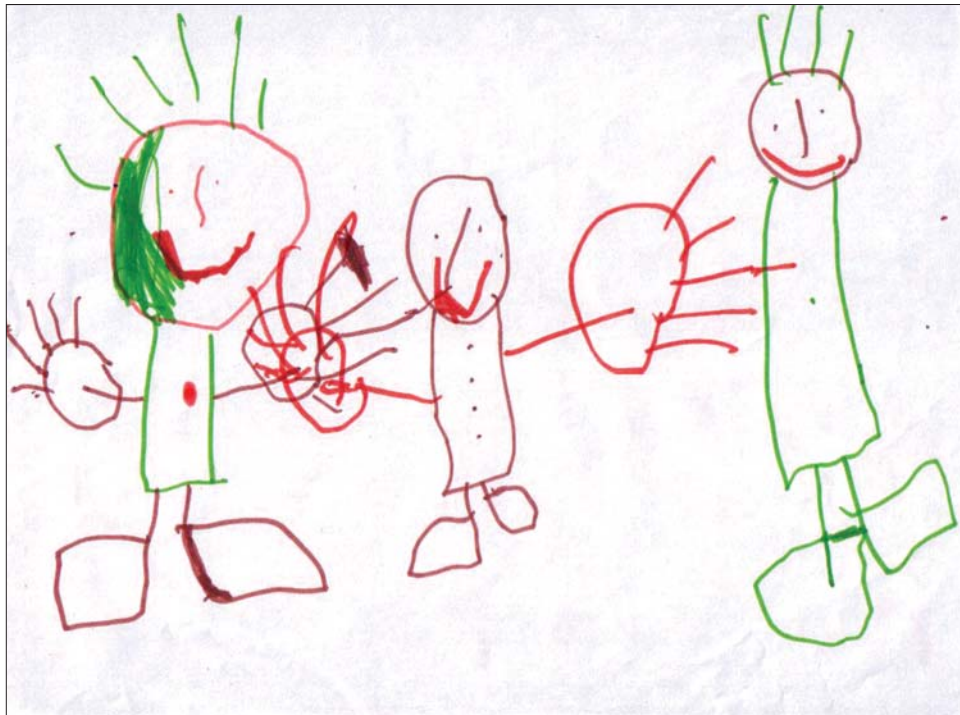
„Mennyit akarok? Mennyit is akarhatok? Rám parancsoltak, hogy ne nézzek a pénzre, és akkor nem is akarok ránézni. Vegyétek a fazekakat, és ne is kérdezzétek, hogy mennyit akarok!”

Ah, te jószág! A vevők megörültek, hogy ingyen vannak a fazekak, – vették, ahogy tudták, egymás kezéből rángatták. Még be sem esteledett, de a szekér már ki is ürült, és a legény füttyörészve ment hazafelé.

Amikor hazaért, a testvérei meg sem várták, hogy behajtson a kapun, máris kérdezték tőle: „Te ostoba, hol a pénz?”

„Hol a pénz? A pénz Rigában van!”

„Hát akkor hol vannak a fazekak, ha a pénz Rigában van?”

„A fazekak is Rigában vannak. Már a szekérral többet is elvinnének, mint amennyi nektek összegyűlt, de a pénzt csak nem adják hamarabb, amíg az összes fazekat el nem viszik.”

A fivérek hallva, hogy a rigaiak mennyire megkivánták a fazekakat, sajnálták, hogy több nincs; elküldték a rakományt, majd egy másikat; és az ostoba, ostoba is maradt, de amit kell, azt meg kell tenni, szembeszállhat az okosakkal? Nem! Ezért csak tette, tette a dolgát – és ősszel elvitte az utolsó rakományt is – de most már meg kell hozni az összes rakományért a pénzt; ha nem, az okosak már megmondták – megkeserülöd! Az ostoba elgondolko-

dott: „Drága dolog az élet, és most vége lesz.”

De amint ment hazafelé, egyszerre csak meghallott valamit: a bokrok alatt rejtőzik valaki. Amint közelebb ért látja, tolvajok, az úton már nem tudnak mindent tovább vinni, valamit egy hókupacba rejtettek. A legény így gondolkodott: „Még összeakaszkodnék velük? Dehogy. Hadd ássák el, és amikor elmennek innen, akkor lesz rajtam a sor!”

Igen, így is történt: azok ott elásták a holmit, és elmentek. Ekkor az ostoba a két kezével kotorta a havat és egy nagy ládát talált, tele ezüstpénzzel, jól elrejtve. Most mit tegyen? Hozott egy szánkót és vitte a bátyjaihoz.

szony: túl sokat kívánt magának, és nincs olyan sok, amennyire az esküvőn szükség van.

Az ostoba elment Rigába, megvásárolta a vaját, és elindult hazafelé – de mi történt! – bekövetkezett az olvadás, helyenként már teljesen kopár a föld. Ezt gondolta: „Hogyan kerülök így haza? Ha a földön helyenként nincs hó, oda a vaj!” – tehát fogja csak a vaját, és ment tovább az úton, amerre tudott. Ment, ment, de oly csúszós volt, hogy kész csoda, haza ért végül, a testvérei haragszanak, az egész fürdőt megtöltötték sörrel, hová tegye a vaját, ment vissza, de ha már befűtöttek a fürdőben, hadd fűrdjön tisztára az esküvőre!

Rendben, azok elmentek, és ő befűtött.

Annyira befűtött, hogy a melegben felforr a sör, kilötte a hordóból a dugót, a sör előtört mindent, végigfolyt a padlón, az esküvő elmaradt.

Következő ősszel azonban már ez nem történhetett meg, az ostoba maga rendezte meg az esküvőt, maga keresett menyasszonyt, és mindent úgy elrendezett, ahogyan kellett.

Ez után az ostoba okosan élt, olyan okosan, hogy még az okos testvéreinek is őhozzá kellett mennie tanácsért. No, így esik a dolog, ha valakit mások ostobának tartanak.

*Lett népmesék
(Fordította: Dabi István)*

Tizenkét hónap a természetben

A madarak megfigyelése, hogy bepillanthatok az életükbe, nagy izgalommal tölt el, lehetek gyalog, autóban vagy vonaton, rájuk figyelek mindig. Legjobban mégis erdei sétáim során vagy tóparti sétáimon szeretek madarászni. Ritkán évente egyszer, legfeljebb kétszer történik meg, hogy autóból madarászok. A legutóbb is a jó idő ellenére autózásra szántam el magam, ugyanis az utak mentén is zajlik a madárellet, amit érdemes szemügyre venni, de a télire hozzánk érkező gatyásölyveket is hamarabb lehet észrevenni országutak mentén. Természetesen többször megállok, és nagyobb távokat is megteszek gyalog, távcsővel a kezemben.

A várost épphogy elhagytam, amikor a mezőn hollókat pillantottam meg. Kiszálltam az autóból, hogy alaposabban szemügyre vegyem az ékfarkú fekete madarakat. Távcsővön át láttam, hogy táplálkoznak, leg-

alábbis az öt madárból három egy tetemből falatozott. Egész közel mentem, kíváncsi voltam, mit találtak, tudtam, ha meg is zavarom a hollókat, amint elmegyek vissza fognak szállni. Közledésemre felszálltak, de

csak a közeli nyárfáig mentek. A tetem nem volt más, mint egy elpusztult róka, már ami maradt belőle. Legutóbb télen láttam hasonló sorsra jutott rókát, akkor izgalmas volt a hóban árulkodó lábnyomatokat tanul-

mányozni. Mikor az autóba visszaültem, már két madár visszazárt a tettemhez. Vezetés közben az út menti áramhuzalokat figyeltem, és jó érzéssel vettem tudomásul, hogy minden harmadik negyedik oszlop közt nagy örgébics ült. Máshol pedig seregélyeket, parlagi galambokat láttam a huzalon megpihenni, de egy hím vörös vércse is távcső elé került. Az oszlopok tetején egerészölyvek ültek végtelen türellemmel, majd Nagyborosnyó és Feldoboly közt megálltam, amire titkon vágytam egy gatyásölyvet. Sajnos nem tudtam lefényképezni, nagyon óvatos volt a madár, de télen, amikor többen is lesznek, remélem, készíték néhány fotót.

Hazamenet vettem észre, hogy több helyt is a mezőben „T” fák vannak kihelyezve, ennek hasznáról jövő héten számolok be.

*Kelemen László, Rara Avis
Madártani Egyesület*

Holló

Fogyasztható polip

Az étellel is el lehet játszani, mielőtt elfogyasztanád. Egy ilyen vicces figurát biztosan szívesebben elfogyasztasz, mint egy megszokott szendvicset. Lássuk, hogyan készítheted el. Folytatjuk a játékos ennielőkészítést.

Szükséges anyagok, eszközök: zöld alma, zöld vagy

sárga szőlő, banán, mazsola, fogvájó pálcikák.

Elkészítés: Az almát vágd kettőbe, a fél almát fektesd le egy tányérra. Ez lesz a polip törzse. A szőlőszemekből készítsd el a polip lábait. A szemeket ketté tört fogvájó pálcikával rögzítheted egymáshoz. A polip „arcát” banán karikával és mazsolaszemekkel rakhatod ki. Jó étvágyat!

Hétfégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette